

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Prydz, Alvilde.

Titel | Title:

Arnak.

Udgivet år og sted | Publication time and place: Kjøbenhavn : Schuboths Boghandel, 1892

Fysiske størrelse | Physical extent:

272 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

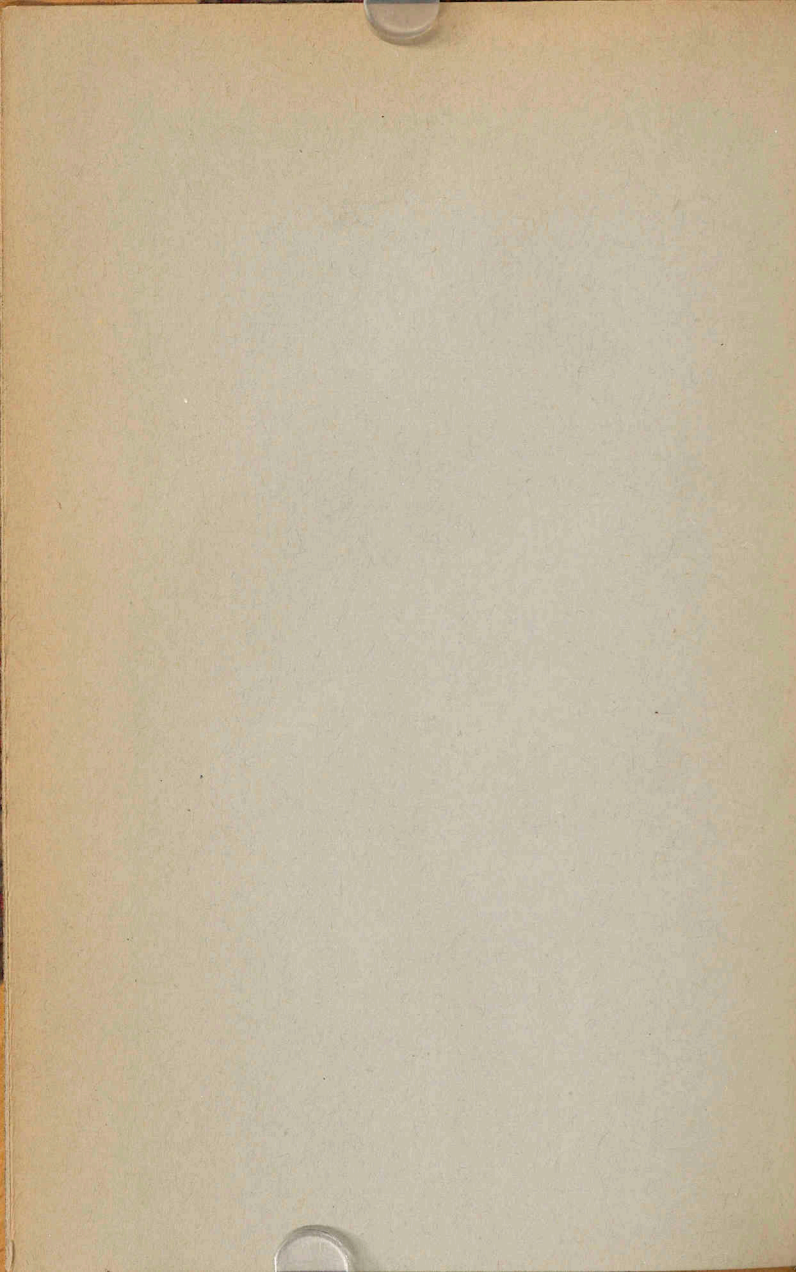
57. - 239.

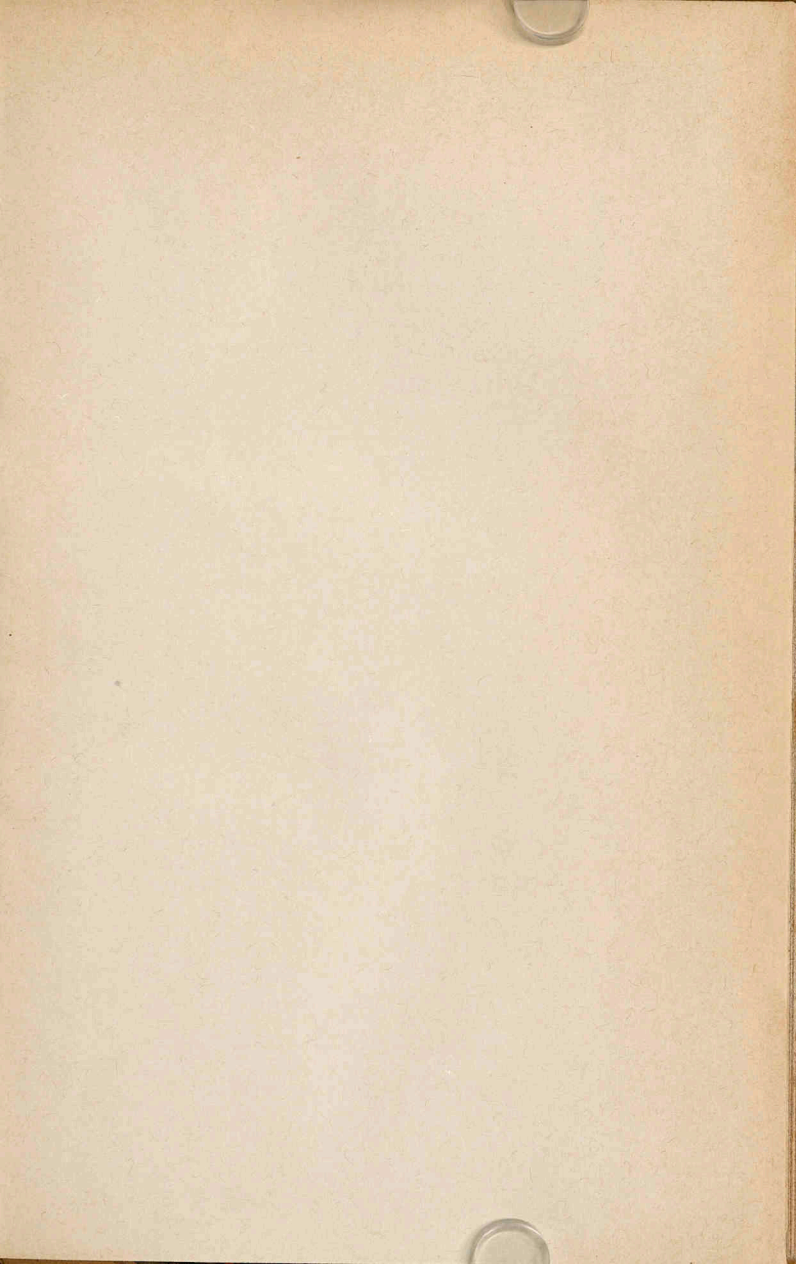
DET KONGELIGE BIBLIOTEK

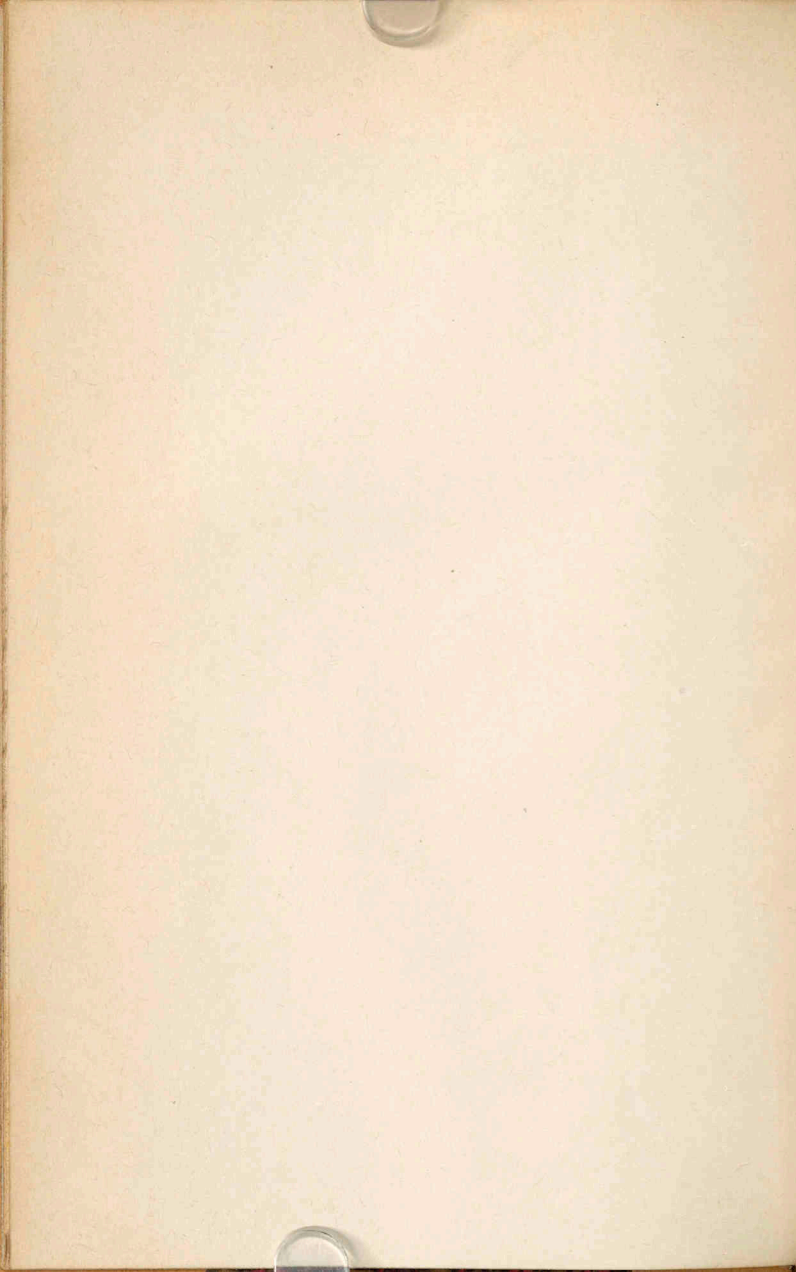

130023293863

ARNAK

AF

ALVILDE PRYDZ

KJØBENHAVN

FORLAGT AF J. H. SCHUBOTHES BOGHANDEL

TRIERS BOGTRYKKERI (H. J. SCHOU)

1892

INDHOLD.

	Side
<i>Arnak</i>	1
<i>Kjærlighedens Højsang</i>	89
<i>Stilleben</i>	205
<i>Om Thrine</i>	237
<i>Den syvende Dag</i>	249

INTRODUCTION

1894

1895

1896

1897

1898

ARNAK.

ARZAK

Det er en varm parisisk Sommerdag.

Hele det skandinaviske Pensionat, Place des Ternes, er ude i St. Cloud paa en af de sædvanlige Udflugter. Madame Clairmont er netop bekendt for det, at hun forstaar at samle sine Folk — og disse Udflugter altid og bestandig til St. Cloud — — der er aldrig nogen, som kommer og siger, at de ikke morer sig der; det vilde være uhøfligt mod saadant et Sted — det dejligste paa Jorden, siger Madame Clairmont — og saa mod Selskabet, skikkelige Nordboere, ikke af de allerværst nordisk grobianagtige heller.

Og de vandrer derude i den pragtfulde Skog, hvor alting sitrer og vugger i solmættet Yppighed, hvor lange, lysende Udsigter aabner sig, hvor man vender sig hen, medens Vinden bærer med sig fra Fanfarerne over paa Eksercerpladsen en Flok modige, straalende Toner.

Man gaar der, mellem Blomsters Hærskarer,

mere hemmelighedsfuldt, spinder med svin-
dende Straaletraade Eventyrstemning over
dunkle Steder. Duerne kurrer inde fra sine
Løndomme, Folk gaar hjem, Solen glider, Luf-
ten tager Rosernes Farve, Træerne suser ster-
kere i . . .

Og sagte, ganske sagte stiger Taagen, dæk-
ker til al Dagens Herlighed; det er Aftenen,
der kommer, varm, tilsløret, men mægtigere
endnu under Sløret, mere vovsom end Dagen
— Fuglene synger om det.

— Man maa følge Madame; man er for-
melig nødt til at tage hjem, Madame forstaar
at udøve den elskværdigste Myndighed — men
saa er heller ikke alt forbi endnu; man rejser
paa Seinen. Den ligger som Sølv og som rø-
den Guld og gynger sine Vande, mumler blidt
op om Baadene, tager i Favn alle de hundrede
tusinder Lys, vugger dem, spreder dem i lange,
skjelvende Reflekser.

— De Unge synger og ler, kan ikke sidde
rolig, gaar og er begejstrede — de Gamle sid-
der ganske stille og siger af og til noget om,
at det er dejligt.

Saa er der jo ogsaa dem, der repræsenterer
Mellemstadier og Overgangsformer; Madame
Clairmonts Pensionat danner en Samling for-

ransagende Øjne og et højst mistenksomt Udtryk.

— Madame var nemlig gaat nedenunder et Øjeblik, og da var der ikke fjerneste Sandsynlighed for, at man vilde opføre sig anstændigt.

— »Et mageløst Vejr siger de! — — En overmaade glimrende Bemærkning den, rime­ligvis, siden man aldrig kan blive ferdig med den — —«

Hun saa sig lidt forundret og grættten omkring — det var langt paa Aftenen, og hun havde ikke faat sin Middagssovn. Dejligt Vejr? Naturligvis var det det! Men de mente kanske i sit stille Sind, at de forstod sig bedre paa Naturen end hun; hun var aldeles ikke bange for at staa Sammenligning i det Stykke med hvemsomhelst, men hun var heller ikke bange for at kalde det upassende at gaa og hyle sin Begejstring ud paa den Maner; det var simpelthen Mennesker uden . . . Menne­sker aldeles uden . . . hvad gik de ogsaa der forover for? . . . der, til den anden Side . . . og havde saa meget for sig selv? — Hun an­strengte sine Øren. — — Som om der var noget, Ungdommen egentlig behøvede at være alene om! Gudskelov, hun kunde endnu være med paa al skyldfri Munterhed, heller ikke saa

tvivl tage sig ud, overmaade ud, for Folk i vor Alder! Du lader nu, som du ikke kan se selv, at du er blevet ældre, men finder det vist din Samvittighedspligt ved enhver Anledning at paavise min Methusalemsalder. Aa ja, jeg ved det, jeg forstaar det, jeg kjender dig, naar du sætter det Ansigt op, du vilde naturligvis ingenting, du uskyldige Barn, du vilde *tout simplement* formelde mig, at du endelig selv finder, du er blevet gammel!«

— Arnak forandrede Stilling for at komme lidt væk fra de hvasse Øjne, men syntes ikke videre overrasket.

»Ja!« svarede hun stilfærdigt og saa flygtigt op.

— Frøken Mørch rejste sig forbitret. »Ja! siger du? Naar du siger ja, er det formelig umuligt at vide, hvad du mener; du siger det altid paa saadan besynderlig Maade, finder jeg. Gud ved, hvad du igrunden tenker!«

Hun stirrede hende ind i Øjnene. »Du mener kanske ligefrem, at det er mig, der er for gammel? Aa, jeg ber, ingen Undskyldninger og formildende Fortolkninger, du skal ellers have Tak, du skal have overmaade mange Slags Tak, men maa jeg kanske helst være fri, skjønt jeg paaskjønner dit gode Hjerte, det ved Gud, — og at du er fejlfri, det ved vi jo

alle, — det er jo dit Fag; men lad det nu være nok, Fred i denne skjønnne Aften skulde være skjønt, jeg trode forresten, du vidste, hvor lidet jeg taaler — — mit Hode — —«

— Arnak havde siddet urørlig og ikke sagt et Muk; men nu rejste hun sig op. »Faster!« bad hundæmpet, overtalende — for hvorfor skulde nu ogsaa alle de andre lykkeliggjøres? — men saa lod det, som det alligevel var det virksomste at tie; hun satte sig ned igjen stille, med Øjnene haardnakket stirrende ud, bortover Vandet, hvorsomhelst, bare ikke møde Fasterens, der virrede rundt om, skarpe, ubønhørlig søgende for at fange hendes ind og aldeles tilintetgjøre dem.

— Frøken Aall havde ganske rigtig surret Billedhugger Hount fast derborte — alle de andre var optaget af det; der var bare en eneste en, der ikke havde fundet det saa svært morsomt; han drev henover Dækket halvt om halvt tilsinds at gjøre en udsøgt liden Indledning med de to Gamle.

Herregud, det var slet ikke sagt, de havde saa aldeles Ret, alle Idioterne derborte, i at anse sig ferdige med de to Damer, selv om det nu var fastslaat, at de var gamle. Det er jo ikke selvsagt, at man med engang bliver ferdig med to gamle Damer.

— Og han drev frem og tilbage, for hver Gang lidt nærmere de to, kom til at høre lidt af den ældre Frøken Mørchs Veltalenhed, kom til at myse lidt nøjere gennem Brillerne henimod Frøken Arnak.

Oui, oui, var det nu ogsaa sikkert, at det Menneske var saa gammelt?

Han gik lidt tilside og satte sig for mere ugenert at kunne se paa hende. Han fik først og fremst Mistanke med Hensyn til Alderen; Maler Sivertsen havde set nede i Madames Protokol, at hun var flere og firti Aar. Det kunde ikke være sandt det; ingen var forpligtet til at tro Sivertsen, men nu var jo de to udset til at representere Alderdommen, ingen Raad med det. Men kunde hun være mer end 30? Brugte Damer paa nogle og firti at have denslags Figur . . . saa fin og slank? Og Øjnene? kunde de være nogle og firti Aar? De var milde, lidt tunge, skiftede, forekom det ham næsten, ikke alene i Farve men endogsaa i Størrelse og Form. Deres Muskulatur maatte da ialfald være i den skønneste Orden De bragte ham i Forlegenhed, de Øjne, det var ham ikke engang muligt tilnærmelsesvis at bestemme nogen Farve; — han vilde undersøge Munden; der kunde det naturligvis ses, om hun var gammel eller ung.

Han rejste sig og gik bort og spurgte, hvad Klokken var; hans Ur var stanset.

Og paa Munden saa han og hørte ikke, hvad Klokken var. Han tog Plads lidt nærmere.

Hun begyndte at tale med sin Faster; det var netop, hvad han ønskede, for der var en særegen Bevægelighed, en ejendommelig Udtryksfuldhed netop ved denne Mund. Man maatte uvilkaarlig følge dens Muskelspil; der laa noget myndigt, sterkt omkring den, dobbelt merkeligt forekom det ham, for alt, hvad hun sagde, var der igrunden ingenting ved — at hun kunde gide at tage de Fraser i sin Mund! Hun talte altsaa, bare talte uden den mindste Antydning til, at hun havde noget at sige! Men saa ved Siden deraf denne velformede Munds tause Veltalenhed!

I Pensionatet havde man uden videre fastslaaet, at der fandtes ikke den Ting, hun skulde have sagt, og at hun som Følge deraf var mindre underholdende, end det var en Dødelig tilladt. At hun et Par Gange havde forbauset hele Menigheden ved en pludselig Heftighed, nogle diminutive vulkanske Udbrud, hvortil ingen af Sjelene anede nogenslags Aarsag, havde alligevel ingen Forstyrrelse bragt i den stillede Diagnose. De blev simpelthen henført

under Rubriken »smaa Uregelmæssigheder, der bør tillades«, en meget rummelig og af alle der meget anerkjendt Rubrik.

— Men den unge Mand havde alligevel faat noget at tenke paa.

Det var blevet temmelig mørkt. Han lagde sig udover Rælingen, kastede Cigaretten og fulgte den med Øjnene, til den sluktes.

Han var pludselig vis paa, at det var ikke saa let at blive ferdig med hende, og i det samme huskede han, han havde lagt Merke til hende forrige Søndag, eller rettere sagt, nu iaften lagde han først Merke til, hvordan hun havde set ud forrige Søndag. Han havde truffet hende i Jardin des Plantes; hun havde et Øjeblik listet sig fra Tanten, der var inde i Museet med Madame, og havde gaat der alene mellem Blomsterne, ikke som Alverden, der gaar og glor, eller som de, der indbilder sig, de gaar og studerer, men aldeles med sin egen Mine.

— Han havde gaat hen til hende, og hun havde forestillet nogle af Blomsterne for ham, som det kunde været Mennesker.

»Ser De den Pæon der?« Og hun havde pegt paa den store Papaveriflora, der stod snehvid med en Blodsdraabe paa et af de inderste Kronblade. »Den er min Ven, ser De, hvor

taus og hvid den staar, men der er Magt i den, ser De den Farve i Hjertebloodet der . . . og Valmuerne, ser De dem, disse store Bengalens; hvor de brænder! . . . i aaben Flamme — og indover, det sorteste Fløjelsmørke, det er Vejen ind til Arnestedet, det, der hvor den mægtige Glemselsdrik bliver til!«

Det var, som han nu først syntes, han hørte al denne besynderlige Snak! Hørt det havde han jo altsaa, men med en vis sen Fornemmelse, som det kunde været til nogen anden eller for langt borte; nu var det ligesom først naat frem til ham selv og havde faat en vis Betydning.

Hun havde ogsaa vendt sig fra ham der i Haven og havde givet sig til at studere to Myrer og siden en stor Græshoppe — der var jo ikke egentlig noget underligt i, at han gik sin Vej! Forresten, der havde vistnok ogsaa sat ham en Del i Blodet af den Lærdom fra Pensionen, at gamle Damer bør man helst undgaa. Nu angred han paa det, for siden havde hun ikke været saa let at komme til at tale med.

— Arnak havde rejst sig og var begyndt at spasere op og ned. Hun saa af og til i Retning af den unge Mand; det var jo Hr. Kahrs, sædvanlig kaldet Oui, en ung Nordmand,

der havde Plads i en Vinforretning. Hvorfor var han ikke borte hos de andre? hun havde lagt Merke til, at han havde iagttaget hende. Hun begyndte at se lidt nøjere paa ham. Hun syntes bedst om ham af dem alle, skjønt de alle var enige i at holde sig lystige over ham.

Han skulde have flere graverende Fejl, blev der sagt, deriblandt at han var for blond, endogsaa Øjnene var blonde — og det kunde nogle af Damerne ikke tilgive. Saa lo han ogsaa formeget, hvorfor et Par af Malerne ligefrem foragtede ham, og en ung Bohèmeforfatter indestod med sit Hode for, at han var dum. Alle var enige i at finde det ufordrageligt, naar han gik der og sagde oui midt oppe i sit norske, oui i ny og oui i næ, oui over en lav Sko, naar andre Dødelige brugte nej, ja saa naa, jo da og andre udsøgte Talemaader.

Det var simpelthen en Reminiscens fra hine første fortvivlede Tider, da man i Mangel af andre Ord hjelper sig til det utrolige ved at gaa og sige oui. Men det var der ingen, der vilde indrømme; man var enig med Bohèmen, at det var Dumhed, men Arnak havde alligevel ikke været overbevist.

Hun var endogsaa i sit stille Sind af den Mening, at han var den eneste Gentleman

blandt disse norske Størrelser, og at der i det store, blonde, blegøjede Ansigt laa en sjelelig Skjønhed, en Karakterens Finhed, der distancerede ham fra de andre paa en anden Maade, end man mente.

— Hun gik like hen til ham.

»Vil De komme ind til os imorgen engang, Hr. Kahrs? Saa gjør De mig en Tjeneste. Der er nogle Regnestykker . . . alle Fasters gale Regnestykker . . . Og jeg kan ikke regne dem . . . gider ikke . . . vil De?«

Siden den Aften begyndte Hr. Kahrs at færdes daglig over i Pavillonon til dump Forbauselse for hele den clairmontske Menighed.

Man indskrænkede sig ikke lenger ved Middagsbordet til af og til at more sig lidt over de to Gamle, hvoraf den ene altid var sortklædt og stadig havde noget at udsætte paa den anden, der ufravigelig var grøn, medens den sortklædte alligevel aldrig taalte den fjerneste Mistanke hos nogen om, at der var noget ved den grønne, der kunde være bedre, end det var. Man begyndte at sende spejdende Blikke op til Bordenden: Var der noget, den skikkelige Oui kunde have opdaget, som var gaat de andre forbi?

— Resultatet af de fornyede Undersøgelser var, at den grønne ikke var fuldt saa gammel, som man havde tenkt og Oui heller ikke fuldt saa dum, som man havde ment. Der skulde jo være ganske komfortabelt endogsaa inde hos de Gamle. Og man trak straks Lod under Bordet om, hvem der først skulde gaa paa Visit. Det blev Sivertsen, en af de unge Malere.

— Efter at man var gaat fra Bordet, — saa snart man kunde tenke sig de to Gamle vel placerede foran Kaffebordet med den udsøgte Likør, der blev nydt derinde, og som Sivertsen idag havde faat et Vink fra Himmelen om at smage paa, — begav han sig ogsaa derind. Vennerne havde fikset op hans Skjeg, Veninderne knyttet hans Slips, alle givet ham deres Velsignelse — men ikke destomindre kom Sivertsen om et godt Minut eller saa tilbage: Man tog ikke imod derinde.

Det samme hændte Billedhugger Bang næste Dag og Frøken Sanne den tredie. Augustine, Pigen, havde paa det bestemteste modsat sig Himmelens Villie og ikke villet indlade andet end et Kort, hvad ingen af dem havde tenkt paa at tage med.

Naa saaledes, Frøknerne tog altsaa aldrig mod Visiter; det var bare denne vesle Oui

vidste godt om sit Navn og haabede at have gjort sig værdig til det.

Og da Hr. Kahrs i sin Forlegenhed kom med noget om, at da burde jo han ogsaa have et saadant Navn, var gamle Frøken Mørch begyndt at le i den Grad, at Hr. Kahrs blev ængstelig for hende — hun var saa kort-halset.

Saa sagde Arnak smilende: »De ved altsaa ikke, at De heder Oui da?«

»Oui?« Han spærrede Øjnene op, de mørkede til indimod lyseblaat. »Oui-oui, jeg forstaar det, oui, all right!«

Og de lo alle tre.

»Men væn Dem bare ikke af med det, ellers bliver jeg domfældt. Jeg sagde en Dag til Frøken Sanne noget om, at De vist uden tvivl kunde lægge det af, hvis De bare vidste om det selv; men hun saa ikke videre tiltalt ud og tog Gud til Vidne paa, at her var ingen Opdragelsesanstalt.«

»Oui-oui, det forholder sig ganske rigtig med det,« og han følte i sit stille Sind et Øjeblikks Fortørnelse mod Arnak, at hun kunde indbilde sig, han vilde vænne sig af med nogen Verdens Ting — for de andres Skyld.

Og det gjorde han da heller ikke, og Navnet kom til al Hæder og Ære inden Pavillonon,

Oui fandt, det klang saa vakkert i sin nye Venindes Mund, og Arnak brugte tilsidst ikke noget andet; det hændte endogsaa nogle Gange ved Bordet inde mellem de andre, medens der blev sat forfærdede Miner op og Frøken Mørch fik Hosteanfald.

— Oui var allerede saa nogenlunde straks blevet indviet i Husets Affairer. Frøken Mørch havde samvittighedsfuldt sat ham ind i alle Detailler. Han kunde ikke tenke sig, hvor nemt de var kommet til dette Udenlandsophold; de bode jo næsten frit; Huslejen var jo nemlig betalt for Aaret ud; . . . der var ikke nogen Mening i, at Madame skulde have Fordelen af det der, det var jo det rimeligste, hun havde den selv, . . . en ren økonomisk Fordel: saa kunde da ialfald ikke Madame gaa og leje ud til andre og faa dobbelt Leje.

Og Arnak havde smilet taus og set over til ham; senere kom der en liden Kommentar. Oppe i Romsdalen etsteds stod der nok et Hus, som tilhørte Fasteren, og hvor der var adskillig billigere at leve end her; denne Pariser-økonomi, det var ogsaa et af Fasters Regnestykker, men hun vilde da vist ikke være med paa at rette det og ødelægge for hende den glædelige Facit, at Madame ikke kunde gaa hen og leje ud igjen og faa dobbelt Betaling.

Og hun havde tilføjet, at for hende selv var det desuden nødvendigt at være her en Tid.

Oui grundede; der var kommet noget alvorligt med ind i hendes Smil og et Udtryk, han ikke kjendte. Han vilde ikke, hun skulde rejse for meget godt, men hvorfor var det nødvendigt for hende at være her?

Han var ikke ferdig med hende. Da han havde været sammen med hende i 2 Dage, skulde han med Lethed paataget sig at give hendes Personalialia. Nu efter en Maanedes dagligt Samvær forvirrede hun ham ved et tilsyneladende uigjennemtrængeligt Væv af Modsigelser i Udtryk og Handlesæt. Hidtil havde hans Erfaring og hans aabne Natur aldrig lært ham andet end at gaa den like Vej ind til Folk; her stod han som foran en mystisk Irgang, hvor der hverken var at øjne Vej ind eller ud. Han kunde jo lade det hele være, men saa var det netop det, han ikke kunde; han ærgrede sig, det var, som nogen usynlig stod og spottede ham. Og hans egen, lykkeligt letvindte Natur fik den første Mistanke om, at det ikke er overalt, at Fod gaar i Hose, og at Verden ikke for alle var det fredelige Opholdssted, han havde havt Grund til at antage den for. Hvad der, uden at han selv gjorde sig

Rede derfor, greb ham mest, var Anelsen om, hvad det dog kunde have at sige det at lære et Menneske at kjende, noget der før altid var forekommet ham saa let, saa rent ud selvsagt efter nogle Dages Bekjendtskab.

Oui havde aldrig gjort sig nogen synderlig Forestilling om, hvad for et kompliceret Produkt et Menneske kan være; han klassificerede fremdeles i Overensstemmelse med sin Børnelærdom og uden at tenke videre derover, Menneskene i gode og onde, lykkelige og ulykkelige — og ifølge sin egen velvillige Natur, saa faa onde og saa faa ulykkelige som muligt — men at et Menneske skulde kunne være ondt og godt, lykkeligt og ulykkeligt, glad og bedrøvet, alt muligt og dets Modsætning paa engang, derom sneg der sig til hans alvorlige Forbauselse en Anelse ind i hans Sjel under den anden og tredie Maaned af hans Bekjendtskab med Arnak. Det var, som om hun paa en ny Maade lærte ham at kjende Menneskets dybe Sammenhæng med Naturen, eller hvoraf kom det sig, at der undertiden, naar han havde været sammen med hende, kunde komme for ham Forestillinger og Billeder hentede derudefra; han vidste snart sagt ikke alt det, hun kunde faa ham til at tenke paa: snart var det en Himmel straalende i

Farver, men med Uvejrsmørket truende til alle Sider — eller en Jord med Sol over Højderne og Afgrunde, hvor der altid var Nat . . . eller Havet, vuggende blaat og stille, mens der lenger ude ved samme Strand er Storm og Vrag.

Saadanne Billeder kom og flygtede og vendte tilbage igjen, ofte rent ubelejligt midt i Kontortiden, under de fordelagtigste Vinforretninger. Oui gjorde af og til Regnefejl, han fandt utilgivelige. Han var en Mand, der uventet var kommet ud af Ligevægten; ingenting var letvindt lenger, om det saa var Tallene, hvis Mester han var anset for at være, saa havde de antaget et gaadefuldt, uigjennemtrængeligt Fysiognomi.

— En Aften var han gaat efter Arnak ned i Haven, men var stanset midt i Acaciealléen, var blevet staaende et Øjeblik, havde saa vendt om og var gaat ind igjen. Men siden faldt det ham ind, at ingen burde have Lov til at komme og forstyrre hende, hun vilde ikke synes om at blive overrasket.

— Og han havde tændt sig en Cigar og havde givet sig til patrouillerende at holde Øje med de smaa Alléer, der førte ind til Lysthuset.

For hun græd jo derinde. Det greb ham,

hvordan kunde det gamle Menneske give sig til at være saa fortvivlet, hun som netop til daglig havde dette indtagende rolige og fornøjede Udtryk. Oui kunde ikke fatte, hvad der overhovedet kunde ske i Verden, der kunde faa et Menneske saadan med et til at græde saadan.

Mens han lyttede, kom der Taarer i hans Øjne. Hvad var der hændt, — — slikt et voksent, gammelt Menneske! Men det kunde ikke være hende; for græder voksne, gamle Folk vel egentlig paa den Maade? . . . Med slik Uro — og som der var en Villie med, jaget af Ungdommens røde, bankende Blod.

— Han maatte have vidst, hvordan det hang sammen; han gik tilbage, ned til Begyndelsen af den store Allé, der førte like op i Lysthuset. Han gik opover med langsomme, sterke Skridt, mens han øvede sig i at hoste og frembringe forskjellig Slags Larm.

— Deroppe var alt stille, skulde der ikke være nogen? Det var højst usandsynligt!

Han traadte ind.

— Hun sad der med sammenknugede Hænder, i en Stilling som om hun havde rejst sig, idet han kom.

Han satte sig ligeoverfor hende og saa paa hende forskende.

— »Hvordan har De det?»

— Hun nikkede til ham rolig, med et Smil, men det var mat og flygtende og fandt ikke Vej mellem de mørke Skygger om Øjnene.

»Hvordan blir saa Vejret imorgen?» sagde hun i en munter Tone. »Jo, jeg har det rigtig godt!« tilføjede hun som Svar paa hans Spørgsmaal.

Oui saa misfornøjet ud; han var ikke saa snar i Vendingen; det var ham ikke muligt at finde denne Tone, hvori man taler om ingenting; han blev lidt hidsig ved Tanken om saa megen unødig Uredelighed.

— »Det er ikke sandt!« udbrød han. »Det er da sørgeligt, at De synes, De behøver at sige noget, som slet ikke er Tilfælde — Folk burde ha lidt mere Respekt for Sandheden... Løgn burde afskaffes!«

— Hun saa paa ham forundret over hans uvante Energi. Smilet kom igjen og blev modigere, stjal sig op om Øjnene, der fik Glans igjen.

— »Sandheden? Ja, De ser jo, jeg respekterer den i Dem, som ikke ejer Evne til den tarveligste Forstillelse, som, fordi De aner, at jeg i mit inderste Sind har givet Dem Venneretten, straks kommer og fordrer udleveret

Nøgler til alle Hjertekammere! En Franskmand vilde aldrig gjort det saadan; han vilde gaat tusinde fine Omveje, før han kom og bankede paa. Han vilde heller ikke været saa brutal at kalde Løgneren for Løgn. Jeg nænner det heller ikke, kjære, skal vi ikke kalde den Illusion, det klinger bedre og er ligesaa ramvende?« . . .

Hun saa spørgende paa ham, men fik ikke noget Svar og vedblev smilende: »Og Sandheden, siger De, ja den er bra nok, men Løgneren . . . ja for jeg kan se paa Dem, De vil helst ha det fæle Ord — Løgneren altsaa, den kan slet ikke undværes, tilstaa det! Den er stor og skøn, smidig og sejerrig, hvordan tør De vove at ville undvære den? »Det, der ikke er sandt!« Aa kjære, det er jo det, der gjør Livet udholdeligt for en hel Del Mennesker, ildner dem til Stordaad, styrker dem til undertiden at gjøre det umulige! Sandheden vilde dræbe dem eller styrte dem i Fortvivelse og Vanvid. Hvad er saa forresten Sandhed? Kan De sige mig det? Er det Spørgsmaal nogensinde blevet fyldestgjørende besvaret?«

— Oui var ikke filosofisk anlagt; han ejede ikke Spor af Lyst til at gjenoptage Pilati Gaade; hans Hode og Hjerte var opfyldt af andre Ting.

»Hvad der er Sandhed? . . . jeg ved ialfald nu, at hvad De har ladet mig indbilde mig selv om Dem, det er ikke Sandhed! De er ikke saa gammel, som De siger, De sidder jo inde med Ungdommen endda . . . saadan som De graater man ikke, naar man er ferdig, som De undertiden har fortalt mig, at De er . . . Det er heller ikke sandt, at De er saa lykkelig, De er jo ulykkelig . . . men det er, likesom De ser Lykken langt borte og har Magten til at tage den . . .

Det var i grunden Deres Navn, der først gjorde Indtryk paa mig . . . jeg har heletiden havt det paa Fornemmelsen, at De maatte være ung; aa, De behøver aldeles ikke, jeg ved, hvor gammel De er, det har ingenting at sige, der var jo et Menneske, som aldrig saa Døden; der er Mennesker, som aldrig kommer til at bli gamle, selv om de lever lunge . . . »Arnak«, der er noget ungt, bare i Klan- gen om det Navnet Deres . . . noget vist be- snærende sundt, noget der minder mig om den vilde, kraftige Timian, som vokser hjemme i de varme Fjeldsider . . . eller Abrodden i Bon- dens Have, som staar stille og siger ingenting, men har en Duft, som tar Magten fra En . . . og »Arnak!« Der er ikke andre heller, som kan hede slik!«

— Arnak havde rejst sig og stod og hørte paa ham med en streng Mine.

Nu satte hun sig, idet hun afbrød ham: »Jeg har aldrig hørt Dem bruge saa mange unødvendige Ord før! Kjære, De gaar da ikke hen og mister Forstandens Brug . . . jeg mener, De gaar da ikke hen og forelsker Dem i en gammel Dame!«

— Oui saa trodsig paa hende, idet Blodet for ham til Hodet.

»De talte nylig om Brutalitet; her kunde denne Benævnelse være mere paa sin Plads! Der er Sindstilstande, man ikke saadan skulde vove sig til at analysere, fordi . . . der gives ikke Ord, som kan bruges — naar man saa endda vover sig til —«

»Saa kan man nok endda faa sagt nogenlunde, hvad man mener, tenker jeg, og allerbedst er det at faa klaret den Sag fra Begyndelsen, tak mig for det! — For undskyld kjære, der er ikke Tale om, at det kan lade sig gjøre for Dem at bli forelsket i mig! For det første er jeg altsaa 20 Aar ældre, en Grund, som er den store, uovervindelige for Alverden, men ikke eksisterer for mig, — den store, uovervindelige for mig selv er simpelthen den, at det er umuligt — og hvorfor skal man gaa hen og begynde paa noget, som er umu-

ligt? Det eneste kloke er at vende om paa den Vej, man ikke kan komme frem paa — jeg ser godt paa Dem, hvad De tenker, De tror, det er ganske let, som at faa ned et Stykke Smørogbrød, naar De er sulten — et mistenkeligt Tegn paa, at Ordet Forelskelse ikke var saa altfor brutalt. Men tro De mig, for jeg ved det, der gives virkelig Veje, De aldrig kunde tage Dem frem paa, Afgrunde, som ingen har befaret. De er for fredelig af Dem og for harmonisk for saadant et Stykke Natur som jeg; jeg er som det mørkeste Afrika, skal jeg sige Dem!»

Hun rejste sig, gik op og ned nogle Gange og ventede, han skulde sige noget. Saa tilføjede hun: »Man kjender jo forresten aldrig nogen; hvis De fik alt det at vide, som jeg kunde oplyse om og mere til: alle de vageste Følelser og ufuldbaarne Tanker i mit Sind, naa ja, saa blev det først rigtig galt, da vilde De slet ingen Rede lenger finde i mig.»

Hun gik hen, satte sig ved Siden af ham og saa ham ind i Øjnene.

»Vær ikke saa taus! Tak mig allerede nu, kjære Menneske, fordi jeg straks har forstaat, at det vilde være ørkesløst Arbejd for Dem dette! Men derfor kan De alligevel ikke slippe mig, det ved jeg jo — men det er det hellige

har været min Redning at faa se Horisonten løftet over alle Tider og alt Liv og faa Lykke til at glemme mit eget Atom over Uendeligheden, man hører sammen med! . . .

Det har helbredet mig fra den lange Sygdom at leve, som vi lever saa ofte derhjemme. Naar man saa langt som til at høre Livets samlende, store Tone, blir man ikke lenger forstyrret af de smaa Mislyd. — — —

Og saa komme herved og se, at der er nogen, som glæder sig, det er jo herligt! Det faar saamen ikke hjelpe, om jeg ikke selv er rigtig med, er det ikke meget bare det at faa den uventede Glæde paa sine gamle Dage at vaagne op og se, Glæden er til; det faar ikke hjelpe, om Opdagelsen kom lidt sent, nu som Ungdommen vel er forbi og Touren næsten gjort; jeg vil ialfald være med den Stund, der er igjen!«

— Oui, der den hele Tid havde siddet taus, plaget som af en indre Kamp, saa nu fast paa hende, haardnakket paa sit:

— »Antagelig var det ikke denne uventede Gammelmandsglæde, der tog Dem saa sterkt for lidt siden . . .«

Hun afbrød ham: »Det er sandt, hvad jeg siger, De aner jo ikke, De, hvad der kan bo tilsammen i en Sjel af Glæde og af Sorg. Og

for at være her — det er ikke Mennesker lenger, jeg ser om mig, men noget smaat Pusleri! — — Godnat! Tilgiv alt, hvad De har maattet høre paa, men er det ikke selvforskyldt?»

— Hun rakte ham Haanden, en fin, lang Haand, med et dvælende Haandtryk.

— Oui blev siddende lenge i Lysthuset, med Hodet mellem sine Hænder.

Han rokkede urolig frem og tilbage, pint i sin Sjels Inderste. Resultatet af hans Grublerier blev ikke andet end det ene, stadig gjen- tagne: »Kanske hun har Ret« — og tilsidst: »Javist har hun Ret — Venner altsaa!«

II.

I Pensionatet kunde man fremdeles ikke forklare sig den Lykke, Oui fremdeles gjorde hos de to Gamle. Det var likefrem ubehageligt at maatte være Vidne til, hvordan den Fyr sad deroppe paa den lille, nydelige Veranda i de mest uforskammet døvne Stole og nød sin Mokka med ægte Benedictiner og uforfalskede tyrkiske Cigaretter. Ingen af samtlige Musedyrkere havde nogen Estime for Oui og kunde ikke forefinde nogenslags himmelsk Retfærdighed i en saadan Fordeling, al den

Stund de selv til daglig benaadedes med den afskyeligste Cichoriekaffe med Fravær som oftest baade af Likør og Cigarer.

Hvad de alle saa, var nemlig, at Oui aldeles ikke var noget Geni, altsaa gjorde Genierne og de store Talenter ham straks til en Dompap og kunde hverken se, at han var et almindeligt Menneske eller paa samme Tid et ganske ualmindeligt et.

Og dog var han begge Dele, det vil sige, han udmerkede sig ved en nobel, diskret Middelmaadighed, han var en af disse Naturer, man stoler paa, ganske anderledes end paa Genierne og de store Talenter; der fandtes intet Glimmer, Stoffet i ham var af en jevn, hjemmевirket, uslidelig Soliditet, blødt i Væven uden al Islæt af Blomster og Guldtraad, men det faldt tætsluttende og trofast om sin Gjenstand. Hans Venner var trygge, de fandt en usvigelig Paalidelighed, en helstøbt Nobelhed i Tankegangen, en kvindelig Finhed i Følelsen. Han var en sjelden Type paa den Klasse Mennesker, som, fordi de anser sig selv saa middelmaadige, ikke rager op paa nogen-somhelst Maade, men dog med sit fine Hjerteliv og sin jevnt harmoniske Udvikling danner i Menneskeheden en stille Magt af mere Be-

tydning for al god Fremgang end Størsteparten af, hvad der nævner sig Jordens Salt.

— Hans største Fejl var, at han var for blond. Han led under det og følte det aldrig sterkere end de korte Stunder, han tilbragte i Madames Salon sammen med Genierne og de store Talenter. Der kunde det trykke ham i den Grad, at han formelig følte det, som hans Øjne blev endnu lysere ved det.

Over i Pavillonon derimod kunde Erindringen derom ganske forsvinde fra hans Sjel. Det var, som han selv havde en lykkelig Bevidsthed om, at her i den lune, sympathiske Luft kunde hans sky Natur gjøre sig gjeldende paa samme Maade som en Blomst, der opnaar Betingelserne for at kunne folde sig ud, — og som om han anede, hvordan hans Pupiller her velvilligen kunde aabne sig, saa Øjet blev mørkt og stort, med lysende Blink fra Sjeledybet.

— For han kunde ofte blive ganske forunderlig tilmode ved at sidde og se paa Arnak, naar hun gik der fin og slank og vandede sine Iris. Særlig holdt han af at se paa hendes Mund, for selv om hun ikke talte og alle Linier var i Ro, var der om denne Mund en sjelfuld Bevægelighed, som han holdt af at udspjænde og — naar hun talte — noget ved Siden

det ringeste for ham, hvad der vil sige det samme som, at han ikke sjelden kom til at overvære de mest tordenbygagtige Uvejsrudbrud af et Sind, bevægeligt som Papirdragen i Luften, mistenksomt som en undvegen Forbryder, uberegneligt i sin Rasen som Ørkenvinden og utilgjængeligt for enhver sindig Tanke.

— Ouis psykologiske Sans blev ogsaa her vækket; Frøken Mørch var sandelig heller ikke af dem, man var ferdig med straks. Af et vist ubedrageligt Instinkt havde han i de første Uger forholdt sig i Baggrunden og ikke vovet sig ind i nogen egentlig Samtale med hende, før han saa at sige havde taget et Kursus hos Arnak.

Og ved nærmere Bekjendtskab gjorde han stadig Opdagelser. En af de første skrev sig fra et rasende Blik, hun sendte ham, da han en Dag, som han vidste var en af hendes »Sygedage«, kom for at faa Arnak med i Louvre. Han havde ingenting ladet sig merke med, men det havde været ham et ordentligt Varsko; siden vidste han sig stadig overvaaget af en tusindøjet Jalousi, der nødte ham til den argeste List og de mest ekstraordinære Forholdsregler for ikke

en vakker Dag at se Pavillonens Dør lukket for sig.

For den lykkelig-anlagte Oui var det en uanet, nerverystende Opdagelse, at der fandtes et Menneske, der havde, ikke Talent, men Geni for at gjøre alt saa besværligt som muligt, og som, om hun havde faat det særskilt paabudt af Vorherre, neppe mere samvittighedsfuldt kunde have mangfoldiggjort sin Kummer.

Og hvad det at konversere hende angik, var det saavist vanskeligere endnu, end han havde tenkt.

Han havde nu for det første at vænne sig til hendes Vane at bore sine Øjne ind i dens Ansigt, som hun talte med, — man skulde helt og holdent være hendes. Men skjønt det altsaa var en klar Sag, at Undvigelse ikke var tilladt, kunde Ouis blide, melkelyse Øjne ikke lenge udholde dette sylskarpe, brune Blik, men reddede sig hen blandt Irisgrupperne eller vankede med ond Samvittighed om mellem Nips og Urner og Stoleben forsøgende paa at indbilde sig, at hun slet ikke saa paa dem, mens han dog heletiden følte, hvor hendes Blik stak vredagtigt, usurpatorhvast.

Hvad selve Samtalen angik, frembød ogsaa den Vanskeligheder.

Det faldt ham lunge besværligt at huske, at naar der spurgtes i Øst, skulde der helst svares langt i Vest — eller at fatte, at det var slet ikke saa like til at besvare et Spørgsmaal, selv om man vidste aldrig saa god Besked; der var Sideveje, der skulde befares, Afveje, der maatte undersøges, fine Slyngninger og Gjennemgange, vanskeliggjort af forskjellige Vejrforandringer, før man naade ud i den Forgaard, der endelig førte ind til Sagen.

Heller ikke var det let for saadanne umistenksomme Begavelser som Oui at ane, at hun gjerne begyndte med at forfegte det modsatte af, hvad hun mente, og derfor ikke paa nogen mulig Maade kunde bringes til at tro om andre, at de straks vilde give et liketil og oprigtigt Svar.

Og foruden alt dette: naar hun talte med ham, maatte han altid sidde likeoverfor hende paa en vis, bestemt Stol; hun taalte ham ikke andre Steder og kunde være til det yderste grættent, indtil han endelig forstod, hvad der var paafærde. Men da var han jo ogsaa naat saavidt i Forstaaelsen, at han vidste, det var et Slags Tillidsvotum dette, at hun var gnaven. Mod Folk, hun ikke brydde sig om, var hun som Regel elsk-

værdig, og ude i fremmede Omgivelser var hun til den tungnemme Ouis Forbauselse rolig og mild, ofte saa til det yderste tagfat og fredelig, at han vanskelig kunde tro, det var den samme Person, der paa sit eget Territorium kunde rase som et fortørnet Rovdyr.

— Ved sin nervøst ivrige, skarpe Stemme og sine matrosagtige Bevægelser vakte hun gjerne en vis Opsigt paa Gaden, men hun trode altid, det var Arnak, som der var noget ivejen med. »Gud, Arnak, hvordan er det egentlig, du ser ud idag, Folk gaar og ser saa efter dig, dig er der da altid noget aparte ved,« — eller den ulykkelige Oui kunde likefrem blive beskyldt for, at det var ham.

— Der var ogsaa enkelte andre Ting, der bragte Oui til at forundre sig. Frøken Mørch var strengt orthodox, men gik aldrig i nogen Kirke; hun holdt til det yderste paa Kvindens Underdanighedspligt, men maatte altid og ind i de mindste Detailler i ethvert Fald selv være overbevist om, at hun fik sit frem. Hun kunde blive til det yderste irriteret ved at merke en Villie i sin Nærhed, likesom hun til det yderste kunde være elskværdig, naar man som umyndigt Væsen ganske overlod sig til hendes Forsorg.

En Morgen man skulde paa Tur sammen, blev Oui saa dybt grebet af den heldige Virkning af hans halvt ironisk fremsatte Spørgsmaal om, hvilke Støvler han skulde tage paa, at han øste Visdom deraf for Eftertiden. Thi Dagen gik hen under jevnt Solskin, der indtraf kun en mindre Byge under Hjemturen i Sporvognen.

Men Oui var ikke ferdig; fra Tid til anden gjordes fremdeles nye Opdagelser. Hun havde talt meget med ham om sit Sværmeri for Naturen, og han vidste derfor først ikke, hvad han skulde tro, da hun paa den omtalte Tur, efter meget møjsommelig at have bestegit en Udsigt, pludselig erklærer, at hun vil ned igjen med det samme — og have The. Og det gik op for den altfor sandfærdige Oui, at det godt gaar an at sværme for Naturen uden at eje Sans for den. Senere lærte han ogsaa ved samme Frøken Mørch, at det gaar an at tilbede Kunsten uden at kunne modtage et eneste personligt Indtryk af den, og saa uværdig som han i sin dybe Beskedenhed end fandt sig til at vandre om i de Kunstens Haller, hvor Blomsten af Tidsalderes Sjeleliv rækkes En, enten man ser det eller ikke, fik han ved at gaa der med Frøken Mørch

formaa til, om Vejret havde været aldrig saa glimrende og Luften inde i Vognen aldrig saa uudholdelig.

Det var de nye Paraplyer, der skulde prøves.

Da Arnak med nogle blide Indvendinger søgte at gjøre det indlysende, at der havde været mere Opfordring til at sidde ovenpaa, dersom Vejret havde været godt, afbrød hun hende haanlig: »Du mener kanske, at man kjøber Paraplyer til at sidde inde med? Gudbevares, du maa saa gjerne anskaffe dig en til det Brug . . . min er Gudskelov indrettet for Regnvejr! Hvad bruger De Deres til, Hr. Kahrs? Naa, ja det mente jeg ogsaa, jeg kan heller ikke indse andet, end at de maa være gjort for Tilfælde af Regn!«

Og hun smilte forsonet ved Bevidstheden om at have tilintetgjort Arnak.

— Men Regnen tog til; det regnede i stride Strømme, man modtog smaa Elveløb fra hinandens Paraplyer, det slog ind fra Siderne og man begyndte at føle sig lidt saadan gjennemfugtig.

Arnak indledede igjen nogle Forslag om at gaa nedenunder.

Frøken Mørch maalte hende med et mørkt Blik.

»Havde jeg vidst, du vilde blive saa misfornøjet med den Paraply, kunde jeg jo have kjøbt en anden — denne er ikke dyr nok kanske? Du faar sjelden noget, som er godt nok — eller det er kanske, fordi det er mig, der har kjøbt den til dig?«

Hun vedblev med Taarer i Øjnene. »Du faar virkelig undskyldte, at jeg er til, du — og stadig gaar og tenker paa at glæde dig. Aa, du behøver ikke anstrenge dig med at finde ud nogenslags Omsvøb; jeg ser jo saa tydelig, at jeg kjeder dig! Du tror kanske, det er mig, som er Skyld i Regnvejret ogsaa? Saa faar vi taale dine Bebrejdelser da i Guds Navn, Vorherre og jeg — aa, for et Humør du fører med dig undertiden, Arnak, det er likefrem grusomt for Gud og Mennesker . . .

Vognen stansede like ved deres Dør.

— »Her er saadan en hyggelig Café like ved her, skal vi ikke gaa ind og faa lidt og varme os paa!« foreslog Oui med modig Røst.

Hun saa lynsnart gjennemborende paa ham. »Der kommer ikke min Fod, mellem alt det fordærvede, moralsk afslappede Pargas, som sidder der! . . . ind i Gudløshedens Huler . . . derfra forvarer jeg min Fod. Et Menne-ske, som har en Sjæl, gaar simpelthen ikke saa-

hendes Gud ser ud, men intet paa Jord skræmmer hende som en Fritenker! Hvor dette smager! Skaal, lad os prise hinanden lykkelige efter en vel overstaat Dag!«

— Hun saa sig smilende, fornøjet omkring, men blev igjen alvorlig. »Nu har du set, hvor hun kan være til det yderste uelskværdig, men tro mig, hun har saa blødt og ømtaaligt et Hjerte; det er altid saart og skjelvende ved al den Lidelse, hun paafører sig selv og andre. — Det er nu engang saa, at hun behøver ikke synderlig Motiv hverken for sin Vrede eller for sin Kjærlighed! . . . den engelske Miss, som var her to Dage og rejste forleden Morgen, fik, vistnok til sin egen Forbauselse, en kostbar Meisenervase til Erindring og desuden en varm Omfavnelse, saadan rent i Farten! — Faster havde vist sovet godt og drømt behageligt den Nat, antar jeg, — og traf hende saa ganske tilfældigvis nedenfor Verandaen! . . . Men kan du forstaa, hvordan denne konservative Sjæl, som har halet og slidt i mig hele mit Liv for at bevare mig fra det onde — at hun har kunnet gjøre det saa underlig ødt omkring mig — — at det netop er hende, der har stødt mig ud, langt ud fra sig og sin udmerkede Verden, ud i det yderligste yderlige, det vilde, lovløse — —«

Men kom, lad os gaa og faa en tysk Øl paa en Müller, der er det hyggeligere — eller endnu bedre, et Sted, hvor der er Musik og lidt Gjøgl, skal vi ikke?» Hun saa straalende paa ham. «For jeg har nemlig Lyst til at more mig iaften, Faster blir saa allikevel ikke værre, end hun er. Og naar jeg er oplagt til at more mig, udnytter jeg det, gjerrig som en Aagerkarl!»

»Har du ikke merket, hvor jeg er glad, naar jeg er glad?» lagde hun fortrolig til, idet hun tog hans Arm, da de kom paa Gaden. »Jeg kan ikke tage det som de andre, der har god Tid, jeg maa skynde mig — jeg har noget, som venter paa mig!»

— Hun bøjede sig forover og saa ham ind i Øjnene.

»Har du nogengang følt Modløshed ved at være saadan ensom paa Jorden? Har du følt Angst, hed, tør Angst, uden Lise og Taare, ved du, hvad saadant vil sige? . . .

— Og ved du, hvad et Nag er? — Det slipper aldrig, der findes ikke Plet paa Jorden, hvor man kan gemme sig, — er der en særlig benaadet Stund, hvor man glemmer det over Glæden, . . . for Glæden, ved du, er en barmhjertig Søster, der gaar omkring og gjør godt — saa staar det der dog, gjemt bag

Døren; kommer man forbi, smyger det sig ind igjen i det inderste Hjertegjemme! . . . Eller ynkes alle Himmels Hærskarer og giver dig en hel Aften, saa er du sikker, at det venter dig udenfor Døren og følger dig hjem!

Det er derfor, ser du, at jeg har saadant Hastværk . . .

Snar är på Jorden den rusande glädjen ack snar!

Skynda, du dåre, ack skynda! —

Straks til sit hem öfver molnen hon far!«

»Et aldeles urigtigt Citat,« indvendte Oui i en lav, bevæget Tone og saa til den anden Side. »Men det er vakrere slik!«

»Det passer ialfald bedre for mig! — Men her maa vi ind; det er sandelig bra, at Folk kan more sig!«

— De traadte ind i en af disse Cafés de variétés, hvor Kunstnere og Studenter med deres Etudiantes dannede det faste Publikum, og hvor man netop med en øredøvende Larm, efterlignende forskellige Dyreskrig, forsøgte at nedhyle en Danserinde, der ikke havde spændt højt nok i Cancanen.

— De satte sig og blev enige om nok en varm Vin; ingen af dem var videre tør tilmode efter Indvielsen af de nye Paraplyer.

— Oui saa en Smule fortænkt ud. Arnak lo og lagde Haanden paa hans Arm.

— »Stakkels Oui, du er igrunden i Forlegenhed med, hvorledes du rigtigst skal bestemme os to Eksemplarer af Menneskefamilien, Faster og jeg — men umag dig ikke videre, for vi er nogle slemme nogle, ikke til at blive ferdig med, Skaal da du! . . .

ty drick och var glad; paa vor sorgliga jord
man gläder sig aldrig för ofta!

En blomma är glädjen — idag slår hon ut,
i Morgon förvissnar hon redan!

Just nu då du kann, haf en lycklig minut! —
Och tänk på det kommande sedan!

Var ikke det rigtig kanske? for det passer mig nemlig aldeles!«

— Oui begyndte at komme i Humør igjen og saa sig smilende omkring. »Det er Publikum, der er de egentlige Artister her, for Præstationerne fra Scenen, dem ser man helst ikke!«

— »Hvorfor det,« sagde hun muntert, »det er dog Ceremonier, der forstaar at besværge Glæden, saa at den øjeblikkelig indfinder sig; — men du har Ret, det er Ungdommen, der straalder paa alle disse Ansigter og gjør alle disse Legemer saa urolige, det er det, der er det merkelige, og som griber En — — — aldeles sanseløse er de, vilde og selvraadige som Vaarflommen, en Samling Fauner og Ba-

chantinder, vov ikke at sige, at de er frivole, de tenker ikke paa saadant nu, de tenker paa ingenting, de er glade. Glæder eder mine Børn!«

Hun smilte og nikkede, løftede Glasset og drak det ud. »*A la bonne heure*, en ny Forsyning Oui, eller noget andet af, hvad du kan finde paa, alt er godt . . . fortræffeligt, naar man bare er glad, og det er jeg virkelig nu, du maa tro det, for det er sandt.«

— »Ja nu som vi faar Sang,« Oui pegte paa en ung Pige, der kom ind i Bretagnedragt. »Naar hun synger hun der, da kan jeg tro det utrolige!«

— »Du fromme, stilferdige Oui, du er jo en Kjætter!«

Hun lo, der fandtes ikke Spor igjen af det dystre inderst i Øjet, og om Munden, hvor Oui altid plejede at anstille sine Observationer, var der Fred og ingen Fare.

III.

Udover Høsten hændte det flere Gange, at Arnak tog ud om Aftenen sammen med

Hr. Kahrs. Det var gjerne, naar hun kunde faa gjort det indlysende for sin Faster, at Madame burde tilbydes en Operabillet eller en théâtre français.

Naar de to Damer var taget afsted, kom saa Oui og hentede hende, og de drev om til langt paa Nat, paa Steder, hvor efter Ouis Paastand Faster vilde faat apoplektisk Anfald — men Arnak vilde med overalt. »Det er Livet,« sagde hun, »jeg vil se, hvordan der leves!«

— Og hun kunde gaa fra Sted til Sted med en alvorlig, næsten hidsig Iver: midt i det glade Letsind, hvor Glæden steg hensynsløs og vilter og gav Rus som skummende Vin, kunde hendes Øjne tindre, og Oui kunde forbauses over at høre hendes Stemmes bevægede Klang.

— »Det er det, jeg har tenkt mig, at saadan maa der kunne hviles ud, — Du store Gud, nogle slike Minutter bare, fri og let . . . for en Lykke! En Dag eller en Aften bare, en lang, glad Aften *à la bonne heure!* Det afbetaler paa Regningen, det!«

— »Regningen?« Oui saa spørgende paa hende.

»Ja—a vel;« hun blev altid utaalmodig,

naar han ikke forstod hende. »Det soner for den lange Dag i Ørkenen.«

Og hun kunde blive ellevild; hun kunde stemme i det smittende, uimodstaaelige Refrain sammen med Cocotterne.

Hvorfor ikke? Ak Gud, naar det var hende en Sjelefyrd engang i sit Liv at raabe ud i Glæde, give sig med ind paa dens vuggende Strøm, glide med nedover, om bare et eneste Minut — — hvorfor ikke? Trode Folk, hun var en Cocotte? Naa, i Guds Navn, lad dem det; den kunde let blive betalt for dyrt, den Smule Hæder, at de ikke trode det!

— Hendes Øjne havde lynet i Foragt. »Hvad gjør det mig, om alle de Mennesker mener, jeg er din Elskerinde, kanske en andens imorgen, hvad vejer det mod at føle som en Fryd, at man er til — — lidt Glæde, det er mig nødvendigt, skal jeg holde ud at leve! Og Øjeblikket du, det er jo det eneste, jeg ejer! Tag ikke fra mig mit lille Lam! . . .

Jeg er ikke af dem, der har Skatte liggende i Fortiden, søde Erindringer er et Slags Nips, jeg ikke holder; Fortiden skræmmer mig, jeg raader ikke med den, den er rent ud sagt noget fælt noget, menneskelig Indbildning har aldrig kunnet udfinde et Uhyre, der kommer op mod den, naar den puster sin kolde Aande

ningsmyre tænkte Tanker som: »Herregud, hvorfor ikke ogsaa engang lægge rigtig Vind paa at more sig . . . hvorfor ikke engang bruge sin Flid og Magt ogsaa til denslags!«

— Og de morede sig; vilde nødig hjem om Natten, gik og drev langs de lyse, folkefyldte Boulevarder i en stille, sorgløs Glæde.

— Hvis Oui kunde lade falde nogle Ord om Fasters retfærdige Vrede, der regelmæssig brød ud mellem 12 og 1 næste Dag, kunde Arnak svare blidt fraværende noget, der passede som Goddag Mand til Økseskaft, medens Oui forbausedes over sig selv, at han kunde komme med en i den Grad ubrugelig Bemærkning, og igjen hensank i Taushed.

— Men hvordan Arnak kunde holde ud hos denne Faster, lade sig skjælde ud og forurette Dag ud og Dag ind — Aar ud og Aar ind modtage disse daglige Knappenaalsstik altid med den samme Taalmodighed, den samme blide Koldsindighed, blev ham stadig mere uforstaaeligt.

— Han spurgte om det en Aften, da Faster havde Snue og var gaat tidlig tilsengs.

— »Hvorfor har du egentlig ikke spurgt om det før? Du har i længere Tid set ud som et Spørgsmaalstegn. Kjære, det er saamen ingen Gaade! — Det er simpelthen ikke

saa jeg aldrig. Min Mor var en dejlig Kvænpige, han havde truffet paa Fjeldet en Sommer — og glemte igjen.

— Hun døde, da jeg skulde ind i Verden, hvor jeg vist aldrig har forvundet de Taarer, der blev grædt over mig, før jeg blev født. — Jeg har altsaa ikke indfundet mig paa denne hyggelig-foreskrevne Maner, forstaar du, i en lun Stue under Tilsyn af en kaffedrikkende Madam. Jeg er ikke ægtefødt som Smaafrøkerne derinde, men fribaaren som Skogens vilde Dyr. Paa Fjeldet er jeg født, Vindene sang om min Vugge, og den, jeg først lærte at kjende, var den store, tause Natur. — Derfra er der kommet noget vildt ind i mig, noget naturkraftigt, som Fæster ikke har kunnet forme, bare fortukle, saa vi begge har taget Skade af det; — hun ogsaa, hun har stødt sig paa det, saa hun har mistet Façonene . . .

Hvordan min Barndom blev, kan du prøve at tænke dig. Det var et af disse stille, afsides Steder, hvor det saa godt kan lykkes, naar der bare er nogen, som rigtig vil, at faa Folk isøvn for hele deres Liv. — — Jeg sov ogsaa lunge, med slemme Drømme rigtignok, men de fik mig da gift imens . . . hør, men vil du egentlig ha det saa nøjagtigt?»

Oui havde spærret Øjnene op stive, næsten mørke.

»Gift? Hvad vil det sige egentlig, med Tilladelse, Folk kalder dig jo Frøken Arnak Mørch!«

— Hun saa op med dyb Ligegyldighed.
 »Ja, kan de ikke det? Det hændte saa tilfældig engang, og Faster fik det Indfald, at det kunde lade sig gjøre . . . vi flyttede til en anden Del af Landet, havde ingen Forbindelser . . . og naar det var Faster saadan Velfærds-sag at lade, som det aldrig var sket, saa gjerne for mig . . . hvorfor ikke, det ene er likesaa intetsigende som det andet . . . jeg har Gudskelov et Navn, det benytter jeg mig altid af . . . jeg sætter ikke Pris paa at tælle med blandt norske Fruer, de er saa tarvelige, — saa dumme . . .«

— Oui saa lidt vantro ud.

»De blir vel ikke egentlig værre af det at . . .«

— »Jo, mon ikke det? Eller hvordan kan du forklare dig, at der er saa mange, der iler med at aflægge sit ærlige Navn, — hvorunder man da ialfald kan mistenkes for at være et Menneske, der tæller med — og finder det en herlig Ting at kunne kalde sig Fru General-løjtnant Fredrik Iversen eller Fru Politimester Hans Fransen, der jo ikke betyder nogen Verdens Ting andet end et blot og bart Hunkjøn-individ, tilhørende en General-løjtnant eller en

Politimester. Endel Dyr bærer ogsaa sin Herres Navn, indgraveret i Halsbaandet. Jeg kjendte engang en nydelig liden Rottehund med »Amtmand Paul Høst« i Emaille paa hvid Bund . . . om Fruen ogsaa bærer Halsbaand, ved jeg ikke . . .«

— Der kom en Pause, som Oui udfyldte ved sine sædvanlige: oui — oui; — men han saa ikke meget indrømmende ud. Han fandt, man burde tilbage til Sagen, og han var en Smule himmelfalden.

— »Du er altsaa Frue da, ikke destomindre? . . .«

Han talte tøvende i en Tone, som om han fordrede en beroligende Modsigelse.

— »Kjære, er vi ikke ferdige med det — ja, du forstaar, jeg snakker mig væk; jeg er blevet saadan, saa skrækkelig vidtløftig snakkelysten . . . det er fra den Tid, jeg var vanvittig, da vrøvlede jeg saa ustyrtelig. Men nu som jeg er gammel . . . det har ikke hjulpet, du har selv set det — jeg blir ikke sat som andre aldrende Damer, jeg glider ind i et Delirium af Forvovenhed, jeg kommer og fordrer mine Veksler honorerede . . . det er slet ikke bra saadant, af en ældre Dame.«

— Oui sad paafaldende urolig og behandlede med den ene Fod paa det respektstridigste

Fasters silkebroderede Skammel. Der var kommet nogle fine Rynker frem mellem Øjenbrynnene. Der begyndte at spøge noget i hans Hode om de 40 Aar, det var vel det, han kunde tenke, at der maatte være noget mer end almindelig iver, naar man tog det paa den Maade som hun, i den Alder.

— »Maa jeg saa faa Resten!« bad han tørt. »Altsammen«, lagde han til, lidt streng i Stemmen.

— Hun saa paa ham, taus og saa ironisk, at det ærgrede ham. Et godsligt Ja og Amen til alt — var det bare det, hun ønskede af ham? Det var meget tvivlsomt, om han nogen gang trak saadan rundt med hende mer, som han havde gjort.

— Hun smilte paa en Maade, som om hun leste hans Tanker.

»Saadan er det at skaffe sig Venner — Dommere, ikke sandt? Men der er noget, som mangler dig endda, du har for lidet at gjøre med; du vilde ha Resten, altsammen! mais oui, s'il vous plaît! — —

— Det var altsaa det, at før de fik mig gift, kom der en ung Mand, en af de Aander, der var rustet til at vise andre Vej« — hun pressede begge Hænder op for Øjnene og hendes Stemme blev blød, halv tilsløret. — »Det

staar for mig, som kom han sejlene . . . han kom med bliden Bør, der stod Sang i Luften om ham; indover os alle strøg et Drag af noget nyt, sterkt; hans Skib, det var et Høvdingskib. — Og han bad mig: Følger du med, rækker jeg langt!«

— Hun stansede og begyndte igjen i almindelig Samtaletone:

»Faster syntes ikke om den unge Mand; hun havde faat det for sig, at han var Fritenker. Jeg blev stengt inde med Gossners Skatkiste, Presten Faber kom og bad med mig og fik mig til at indse, det ikke kunde gaa an at skræmme Livet af Faster, desuden var jeg ikke vaagen dengang, jeg var 16 Aar og jeg tenkte, at hvis det var som . . . som han havde sagt, saa kom han vel straks igjen og hjalp mig ud. Jeg tenkte ikke dengang, man kunde blive snydt for nogenting, det, som var godt, maatte jo Vorherre selv sørge for kom istand. — —

Men det er mit første og evige Nag, at jeg lod ham rejse! For han satte ud, men han rak ikke langt; han gik under. Han elsked ingen siden, og det er mit evig tærende Nag, at han var alene, at det bar tilbunds, mens jeg gik der med straalende blinde Øjne og drømte.

— Men Faster havde ikke Ro i sin Sjel. »Du er af dem, man maa se at faa gift straks,« sagde hun, »ellers gaar det dig som din Mor, du har ikke godt at slægte paa!« Og hun holdt mig vaagen en Nat og fik mig saa fortvivlet ved alt, hvad hun havde opdaget i min Natur... og saadant uvidende lidet Menneske var jeg, at jeg blev aldeles vis paa, at det eneste, der kunde redde mig fra at faa et lidet Barn og dø i Elendighed paa Fjeldet som min Mor, var øjeblikkelig at gifte mig med den rige Enkemand, som Faster havde i Beredskab til mig. Jeg tror, jeg bad dem skynde sig ogsaa, og de tog mig paa Ordet begge to; de indsaa kanske Nødvendigheden af det, og der blev Bryllup paa Kongebrev, Bryllup straks, ak Gud —« hun holdt inde, men begyndte igjen skarpt: »Jo, der blev Bryllup, men nu er jeg for omstændelig igjen, sig bare fra; — jo da, der blev Bryllup; jeg var ikke fyldt 17 Aar, og jeg giftede mig med ham! . . .

Og jeg lukkede Øjnene til; jeg vilde i det længste ikke se; jeg blev helt forbauset over at faa et lidet Barn, som døde — det var jo netop det, der skulde undgaaes.

— Men da jeg naade saavidt som til at kunne tenke mig lidt om, syntes jeg om mig selv, at skjønt jeg jo var gift i Tugt og Ære,

var jeg saa fornedret i min Sjel, at jeg burde ikke leve . . . Saa fik jeg Mod til at gaa fra ham en Aften — og det er mit andet nagende Nag, ikke at jeg gik fra ham, men at jeg ikke gik straks . . . at jeg nogengang havde været der med min Fod.

— — Nu er han død, han ogsaa; jeg har det Held, at alting dør omkring mig, saa nær som Faster.«

— Hun gik hen og rodede i Gløderne i Kaminen.

Oui rettede sig i Stolen og sagde tvungent: »Man skulde tro, du sidder her og spinder slik sørgelig Ende bare for at faa mig udaf Humør . . . for du taler jo aldeles forstyrret, synes jeg.« —

— »Der er Folk, som har syntes det før, som jeg sagde dig for lidt siden. Jeg har været i Sindssygeasyl et helt Aar, — men derved er rigtignok det at bemerke, at i det ene Aar var jeg saa noget nær det forstandigste, jeg nogengang har været. Det var derimod, mens jeg var hos min Mand, at jeg fik endel Indsigt i de Gales Verden; det var der, jeg kom ind paa Vejen til Vanvid et godt Stykke. Jeg kjender de første Trin, den første tungsomme Møje, de første Hvilesteder, hvor man ser sig tilbage, ind i Fornuftens Land, mens

det endnu ligger i Synsvidde — men saa havde jeg Kræfter til at tage mig sammen og flygte tilbage, med hvad jeg kunde redde af mig selv . . .

Saa gaar det jo forresten ellers ogsaa, ved du; man mister stadig noget af sig selv; istedet faar man Erfaring, som skal være saa god at have . . . Jeg ved ikke det, jeg; man kjøber den for dyrt — ens bedste Tid ligger altid forud for den.

Men ved du, hvad det er, der redder? det er, at man opdager undertiden Stumper og Stykker af sig selv, som man ikke vidste var til; man vinder nyt Land, heldigvis, og man maa det, ellers vilde man gaa altfor kapitalt fallit . . .«

— Hun rejste sig, gik hen og flyttede om nogle Iris. »Man maa det likefrem, ser du, skal man kunne vedblive at leve! — — Det er, naar alle Veje er stengt, naar intet mer er og intet mer bliver, det er da . . . det er da, disse stakkels Mennesker simpelthen synes, de er nødt til at gaa sin Vej, forstaar du. — Jeg tænkte saamen ogsaa paa det dengang, men . . . man lever i Regelen saa længe, man kan, dør ikke for sin Fornøjelses Skyld, som der paastaas af enkelte kloke Mænd gjør det bare lidt rummeligere for de Stakler, og Selv-

Og Skogen drev mig saa underlig afsted.

Men jeg havde ikke nydt nogen Ting siden . . . bare nogle Bær og saa — den sidste mørke Nat alene derude, da blev det saa nagende pinefuldt, det var, som tusinde Smerter hviskede fra Bladene like ind i Sjelen, og Vindene, de sang højlydt . . . saadant er Rædsel, forstaar du; det var Døden, der kom og greb om mig! — Men da steg der likesom en Villie, svag som en nyfødt, men Skogen vuggede den paa sine sterke Arme og gav den Navn. Det var Kjærlighed til Livet. Og den blev modigere; jeg vilde finde min Plads og leve mit Liv. Og jeg naade ud paa Vejen, der gik over Fjeldet; der fandt en Mand mig; han tog mig med til sit Hus. Da var jeg saa svag, at jeg tenkte ikke, jeg kunde leve; der gik Dage og Uger saadan, men han frelste mig . . .

Men jeg laa og ønskede, at det maatte vare bestandigt, for der var saa godt og fredeligt, en slik Stilhed og Lykke som aldrig før i mit Liv. Det var, som jeg var blevet et lidet Barn og var kommet hjem igjen til Skogen og Fjeldet, der jeg var født . . . Han bar mig ud paa de lune Steder, hvor Granduften stod sterk; han flyttede mig efter Solen og værnede mig mod de kolde Vinde.

Den Naturbegavelse for en Huldre- eller

Dryadepost, som du har tillagt mig, fordi jeg altid gaar i grønt, den skriver sig herfra . . . det er, fordi jeg elsker Skogen, det er en stille Erindringens Kultus af mit Liv der, min lykkeligste Tid! . . . For mens jeg laa der og tog Lægedom af Luft og Sol og den fine varsomme Tanke, der syslede om mig, og Dyrene — vilde Skogens Dyr, som var tæmmet — gik hen til mig og fik mig kjær, kom det mig for, som havde nogen baaret mig ind i en Paradisets Have, hvor det onde endnu ikke var opfundet.

Denne Mand, som nu bode alene derinde i Skogen, havde jeg hørt fortelle om før. Han var Videnskabsmand og havde nylig afslaaet en Professorpost. Han gik nede i Bygden blandt »Familierne« under Navn af Menneskehaderen; for de Fattige var han en Fader.

Jeg ved ikke, hvad Menneskene havde gjort ham, men han vilde ikke leve blandt dem — allikevel elskede han alt levende.

Han lærte mig sin Religion, den var stor og simpel; den var, som der staar et Sted skrevet: Elsker hverandre med en hellig Kjærlighed, forekommer hverandre med Ærbødighed!

— Naar han sad hos mig med sit Arbejde, laa jeg undertiden og tenkte paa, hvordan det vilde blive, naar jeg blev frisk igjen:

da vilde jeg være hos ham, jeg tænkte, at kanske det var her, jeg kunde gjøre min Pligt og Skyldighed, min lille Andel i det store Livsarbejde — Gud, Mand, sid stille, du tror, jeg er gal endda — Havde det været Lykke for mig, skulde jeg da kastet den væk, synes du? Havde jeg ikke Ungdommens og Livets Ret? Skulde jeg kaste den fra mig? — — Jeg bestemte mig altsaa til, at jeg vilde sige til ham, naar jeg blev frisk igjen: Her er jeg! Er det hos dig, jeg hører hjemme?

Bliv ikke saa moralsk indigneret! Jeg siger dig jo, jeg er vild og har gjort saa meget galt. Jeg har aldrig kunnet komme ud af det med en hel Del af disse Love og Paragrafer . . . hvad jeg har fundet af Regel og Lov ude, i Naturens storslagne Skrift, det har jeg bøjet mig for, det har drevet mig i Knæ, — men Menneskenes, Herre Gud . . .

Men saa — saa gik det, som det altid gaar. Paradiset blev lukket; Faster kom med sit flammende Sværd og jog mig ud. — Hun havde faat Spørgelag paa mig; hun kom en Dag med en Læge og tog mig. Og jeg var ikke kommet mig rigtig endnu; jeg lod mig forskrække og glemte mine lyse Drømme og mine faste Bestemmelser. — Jeg lod mig tage. Hvorfor kunde hun ikke ladt mig være der!

— nu ser jeg det først ret; der havde saavist ikke været noget galt i det; nu nager det mig saa . . .«

— »Vorherre bevare dig vel, Arnak, — ikke noget galt i det?« Oui rejste sig og gik hurtig frem og tilbage.

— »Nej, Vorherre bevare mig vel, som du siger, hvad havde de andre med det at bestille? Var det kanske ikke igjen Lykken, jeg stødte fra mig? . . . Det nager mig, siger jeg dig, 4dobbelte Gange 4; der er den Egenhed ved mig, at alting angriber mig meget sterkere siden, naar det forlængst er forbi — alt kommer igjen 7 Gange fordoblet, og det sidste bliver værre med mig end det første . . .

Som jeg siger dig, jeg har aldrig kunnet lære mig til at respektere de Love, mit Hjerte har oprørt sig imod, Lilleputparagrafer, der mener i Øst, naar de peger i Vest, der lukker til, naar de skal give Plads og altid opnaar det modsatte af, hvad de tror. Deres Storhed og Godhed er det, du vil, jeg skal tro paa; — deres Storhed finder jeg saa liden, deres Godhed saa frysende kold ak Gud, naar jeg tenker paa, hvordan han saa paa mig, da jeg sagde ham Farvel — da lider jeg endnu, som om mit Hjerte kunde briste ved det . . . Om jeg havde

vidst, hvor han elskede mig, om jeg havde forstaat mig selv dengang, saa havde det givet mig Styrke til at gjøre, hvad jeg skulde gjort siden blev min Kjærlighed først moden, nu elsker jeg ham, nu som . . . «

Hun brød kort af, rejste sig og satte sig lidt lenger væk fra Kaminskjæret.

»Der følger mig det Held, skal jeg sige dig, at alting gaar op for mig for sent! Der er Ulykke ved at elske mig. — Men du skulde ha Resten af Historien. Den var simpelthen, at de lagde mig ind paa et Sindssygehospital — for at redde Skinnet, tror jeg — for det kunde jo naturligvis godt gaa an at bære sig ad, som jeg havde gjort, naar jeg bare var tilstrækkelig gal; det blev den eneste passable Afslutning af det mørke Kapitel om mit Ægteskab. — Jeg kunde jo saa godt gaa for gal da, for da de fik denne frelsende Indskydelse og behandlede mig derefter og bragte mig derhen med Magt, kan du nok forstaa, jeg blev rasende; mon ikke ogsaa du, fredsommelige Menneske, vilde blevet en Smule ærgerlig, om man uden videre kom og ansaa dig for vanvittig. Jeg var altsaa rent bindegalt i det første; alle var dybt overbeviste om, hvor heldigt det var, de var kommet paa den Idé. — Der gik et Aars Tid, da var jeg blevet saa dejlig like-

Den er saa naragtig, den Rædsel man har for Døden — man overskygger Livet med Døden og skjæmmer ud begge Dele for sig . . .

Og nu til slut, som jeg er blevet lykkelig, som Livskjærligheden er vældet frem i mig, nu merker jeg det tydelig, hvor min røde Livslyst i mystiske, fine Skiftninger glider sammen med min Kjærlighed til Døden. Min Lykke over Livet er frejdig i Slægt med min Glæde over Døden — for er det ikke sandt, det er dog en Guds Lykke, at vi ikke skal gaa her bestandig!«

— Hun rejste sig. »Det er Synd paa FASTER! Hun er af dem, der sætter alt sit Haab til Livet; skjønt hun aldrig har kunnet vende det til andet end Plager og Taareregn, vil hun ikke ud af det igjen. Faar hun en Blemme paa Fingeren, græder hun og tror, det kan bli Koldbrand, har hun spist lidt formeget til Aften, er hun straks fortvivlet og tror, det er Døden, siden hun ikke faar sove . . . Som om der fandtes nogen sødere Søvn end Dødens . . . naar intet vækker En ind igjen i Dagens Piner! For saadan en stakkels, overflødig Tilværelse maatte jo en Død ivente være et sandt Gode, en deponeret Skat, en sidste Forsørgelse, som ingen kunde fravende En. En saadan Opfat-

ning som Fasters er jo aldeles at overse og ringeagte sine Midler. — FASTER blir nok gammel, tenker jeg — aldrig jeg!»

Hun rakte ham smilende Haanden.

»Har jeg dig nu, eller har jeg mistet dig?»

Oui gjorde, hvad han aldrig før havde gjort; han gik hen og lagde sig paa Knæ for hende og tog hendes Hænder op til sine vaade Øjne.

— »Du har lidt,« sagde han stille.

Hun bøjede sig frem og kyssede ham paa Panden. »Tak,« sagde hun mildt. »Jeg vidste det jo nok, jeg kjender dig jo!»

— En Dag udpaa Sommeren udløb Frøken Mørchs Lejekontrakt, og trods Madames udsøgte Elskværdighed blev Hjemrejsen bestemt. Oui fulgte dem til Havre; de tog Søvejen hjem.

— »Tror du egentlig ikke, jeg har godt af nu at komme hjem og finde mig et Arbejde?» sagde Arnak, idet hun trykkede Ouis Haand til Afsked. »*Grâce à notre long hiver, qui calme assurément les passions!*«

— Oui saa hende tvivlende ind i Øjnene. »Mon det? Naar jeg ser dig igjen engang, saa kanske du endogsaa er, . . . saa kanske du endogsaa har . . .«

— »fundet nyt Land, mener du?« Hun saa frem for sig og lo. »Mener du, der endnu er noget, det kunde lønne sig at lede efter?«

»Saa skriver jeg til dig, og saa hører jeg vel fra dig engang?«

»Hvad skal det til? Jeg sender dig min Tanke! — — Jeg hader alt Skriveri! Dør jeg, faar du sagtens høre fra mig allikevel ... husk da, at du kommer og ser til mig og henter min sidste Hilsen fra Græsset paa min Grav!«

»Lev vel!« Hun nikkede til ham og puffede ham op paa Landgangen, der holdt paa at blive taget.

Hun viftede til ham, hilste og smilte. »Det hænder kanske, du faar et Brev allikevel!«

De gled ud, — Oui stod og saa paa hende.

Om hendes Mund laa det taust veltalende, blidt energiske Udtryk, han altid havde holdt saa meget af at udspejle — og han saa hende smile en sidste Gang endnu, sit uforglemmelige Smil.

Men det hændte ikke, at Oui fik noget Svar paa sine lange Epistler, naar undtages i de første Aar fra Faster nogle Skrivelser, hvis Indhold bestod af Kommissioner, lange og brede, samt ganske detaillerede Bemærkninger

over Arnak, der fremdeles voldte Bekymringer ved fremdeles at forholde sig anderledes end andre Mennesker.

— Ved denne Tid traf han en Bekjendt, der kom til at nævne, at han havde truffet dem ved et Bad sammen med en ung Mand, der til Tantens Raseri og den kvindelige Badeverdens Forbauselse saa ud til at være paa-faldende optaget af Arnak. Det var nemlig en ganske ung Mand, en overmaade indtagende ung Mand, Gjenstand for alle Damers hemmelige Dyrkelse, Læge ved et stort Velgjørenhedshospital i Nærheden af Montreux. Og saa det gamle Menneske, der efter alle Damers Erklæring ikke engang nogensinde kunde have set godt ud!

— Et Aars Tid senere kom en Franskmand til at fortælle ham noget om et norsk Par, han havde truffet paa et Dampskib paa Rhinen . . . noget, der lignede Arnak — Franskmanden havde ikke kunnet glemme det korte Møde. Nej, det var vel rimeligt, for det var naturligtvis Arnak og den unge Læge Arnak lykkelig, hvordan havde hun vel ikke da været! rimeligt at hun satte Merke hos dem, der mødte hende.

— Der gik en Tid. Oui kom til at gifte sig; han kunde ikke sige, hvordan det gik for

sig, næsten uden at han vidste det, forklarede han for sine Venner — og de trode ham saa gjerne. Hans Venner var alle enige om at anse ham for en meget fortræffelig Ven; de holdt af ham, kanske endnu mere, fordi han tillod dem at se paa ham med disse velvillige Blikke en Smule ovenfra nedad, der for de fleste falder saa behageligt.

— Imidlertid lod de sig det være meget magtpaaliggende at undersøge, hvorvidt den unge Frue vidste at skatte deres udmerkede Ven — men da de hos Fru Hildur forefandt aldeles den samme Overbevisning om absolut Overlegenhed med samme Tilbøjelighed til Blikke ovenfra nedad og her i højere Grad, fordi det her var endnu mere graverende uberegtiget, fik de allesammen den sterkeste Grund til Misfornøjelse med Fru Hildur.

— Men Oui syntes ikke at ane selv, hvor det forfulgte ham gjennem Livet, at Folk ansaa ham for noget meget mindre, end han var.

— Han merkede det ikke, fordi han selv var optaget af noget stik modsat. Han var nemlig enig med Hildur i, at det var noksaa merkeligt, at hun havde kunnet nedlade sig til at holde af en saadan som han, og han vilde aldeles ikke have tilladt hende at stige ned fra den Forhøjning, hun havde ladet ham opføre til sig.

Et Par Aars Tid efter dette var det, at han en Dag fik Brev fra Schweits. Det var ikke noget Forretningsbrev og en ukjendt Haandskrift.

Idet han tog det, faldt der nok et Ark ud — det var fra Arnak.

»Kjære Oui! Engang skal du dog høre fra mig! Du rejser jo bestandig, saa man kan aldrig træffe dig. Et har du lovet, kommer du aldrig, mens jeg lever, maa du se til mig, naar jeg er død. Tak for dit Venskab! Det er saa sjelden en Gave, saa sjeldent at en Kvinde faar det af en Mand, som du har givet mig: en nobel og sand Hengivenhed, som en Bror kan gi den til en Bror, og noget endnu mere dertil i Følelsens Finhed og Hjertets stille Omtanke. Du er bedre, end alle Mennesker, undtagen jeg, tenker om dig; større, klokere end alle de Mennesker, du ser op til. Du er et af de udvalgte Søndagsbørn, der altid har ejet Lykken, og du kan ikke miste den, ikke engang om din Kone vilde tage den fra dig. Du er af dem, det er godt at have mødt i Verden; man kommer igjen til at tro paa Muligheden af, at alle skulde kunne elske hinanden med en hellig Kjærlighed. Derfor Tak, du, min Ven.

Om mig selv ved du, at jeg har det godt, anderledes, bedre end før. Den Lykke, som nu er mit daglige Brød, er ikke den, der passer for gamle Damer, siger man. Den er mere i Slægt med Højsommertid end med den stille Høst, den er som den store Papaveriflora, naar den folder sine straalende, solhede Blade sammen om sin Rigdom . . .

Jeg har ikke kunnet gjøre for, at jeg ikke i al Høviskhed har ladet mig knuse, hvergang der har været Anledning til det, at jeg ikke itide er blevet ferdig, saadan som jeg burde efter alle rettenkende Menneskers Mening. Jeg kan ikke for, at der er Blod i mig endnu, at jeg har havt Kræfter til at begynde forfra for hver Gang. Tilgiv, alle I agtværdige Folk, at Hjertet slaar varmt og at der er saa høj Temperatur i mit Blod! Kanske det er min Mors Skyld, der hun satte mig igjen paa Vidden og gav mig til Fostermodre de strykende Rensdyr.

Og jeg kan ikke gjøre for det, at Naturen er saa lunefuld, at der kommer Sommerdage langt ud i Aaret . . . Jeg kan ikke for det og tilgiver Menneskene, at de ikke kan tilgive mig det!

Jeg er lykkelig, er med blandt de arbejdende paa Jorden, og der er et Menneske, der kalder mig sit Livs Glæde. Jeg bad ham først,

at han ikke maatte gjøre det. »Spørg de kjære, kloke Mennesker,« sagde jeg, »saa faar du høre, hvor gammel jeg er, og at du paadrager dig Latter og Medlidenhed og alle velopdragne Personers Foragt. Og hør saa ogsaa, hvad jeg siger: Du er for ung, det vil blive for anstrenghende for dig, for jeg færdes ikke paa Slette-landet, det maa du vide.« —

Men han svarede mig altid det samme. Og tilsidst saa jeg, han havde Ret, og at det var godt at være sammen.

— Nu har jeg Magt til at leve, for der er rakt mig af fulde Hænder; det giver ogsaa Magt til at dø.

Faster er rejst fra mig; hun har ikke tilgivet mig dette sidste, der var værre end alt det første, nu som hun netop havde kjøbt Plads for os i en Stiftelse for gamle Damer.

Det, som har irriteret hende mest, tror jeg er, at jeg ikke har anset mig for tilstrækkelig jevnaldrende med hende selv, siden saadant skulde kunne komme mig isinde. Hvis hun kunde, vilde hun kanske ikke betenke sig paa at sætte mig i Sindssygeasylet igjen. Men jeg tilgiver hende det, — det ogsaa, at hun saa lenge har stengt Solen ud fra mit Liv, nu som den allikevel kom ind tilsidst. Hun har en ung

Pige hos sig nu, som hun forguder. Jeg ønsker den unge Pige stor Styrke; det vil heller ikke blive let at forgudes.

Nu kalder Rudolph paa mig — jeg gaar, har ikke Tid at spille! Du skulde vide, hvor gjerrig, hvor paapasselig, hvor rent ud nærig jeg er med min Lykke! Jeg har ikke Raad til at miste et Minut, en eneste liden Stribe Sol — — du forstaar — naar det er saa langt paa Aaret — — men jeg beklager det ikke — — ingenting, der er ikke Rum i min Sjel for denslags. Du kjender mig vel, du ved: et lykkeligt Sekund, en glad Aften, hvad det kunde være for mig! og saa nu 8 Aar!!

Skulde man ikke kunne bede: Nu lade du din Tjener fare herfra i Fred! — Jeg gaar heller aldrig hen og blir egentlig gammel, det passer ikke for mig. Smil nu ikke af mig som alle de fornuftige Folk, du har selv sagt, at jeg ikke kan blive gammel, og det er det, jeg ikke tror selv, om end paa en anden Maade. Jeg lever for sterkt og fuldt gjennem hvert Sekund; jeg har ikke kunnet lære af andet Godtfolk at være sparsommelig, ikke kunnet vænne mig til den daglige Døs og at leve lidt op de korte Stunder, man er vaagen. — Med har jeg været den hele lange Dag, drukket

Solens Glød og levet et Liv, før mange har
sundet sig rigtig. — Nu kommer han — —
— — — — —

Her var der ikke mere. Ovi tog det andet
Ark og leste:

»Jeg har ikke mange Ord. Arnak er død.
Det var en Nat her — jeg kunde ikke forstaa
det, da hun sukkede saa langt og lagde sig
ind til min Skulder og smilte — —

Der kom flere Læger; de talte om Hjerte-
slag, men kunde vist heller ikke forstaa det.
Hvem kunde vel forstaa, at denne Ildsjel skulde
slukkes, hvem kan forstaa, at man skal miste
sin Fryd.

Hun gjorde mit Liv til en Fest; nu er
hun borte, og alt er slukt og stille. Men der
ligger en Lysning efter hende, det hjælper mig,
jeg ser Arbejdet, som hun helligede for mig;
det var hende, der satte mig til, hun lærte
mig at elske de faldne og forkomne.

— Kommer De, finder De nok frem. Her
var hun lykkelig. Jeg vilde ikke bringe hende
hjem, hvor hun havde lidt saa meget.«

Fru Hildur kom ind og overraskede sin
Mand med Taarer i Øjnene.

Hun tog ham Brevene ud af Haanden

med en bestemt Mine og leste dem. Derpaa saa hun paa ham meget misfornøjet.

— »Aah naa! er det det Menneske; det er saamen meget sandsynligt, at hun hverken var ordentlig gift eller er ordentlig død. Hun hadede jo formelig at gjøre noget paa samme Maade som andre . . .«

— Oui tog Brevene fra hende igjen og forbausede hende ved en ironisk, næsten lidt streng Bemærkning om, at man helst burde lade være at udtale sig om Ting, man ikke forstod, og at der fandtes Mennesker, der var aldeles udenfor hendes Horisont.

Hun fulgte ham mistenksom med Øjnene den Dag.

For at sondre Terrainet sagde hun tilsidst om Aftenen, ganske blidt, før hun gik ind paa Soveværelset:

»Der kan jo ikke være Tale om, at du kan rejse derhen nu paa denne Tid af Aaret, hvor Forretningerne er saa mangfoldige. Du skulde jo til London imorgen? — — kommer du snart ind og lægger dig?«

— Oui sad og forseglede Breve og lod ikke til at have hørt noget.

— Men han kom ikke snart efter og lagde sig; han kom slet ikke ind i Soveværelset den Nat. Han laa en Timestid paa Sofaen i sit

Kontor. Saa tog han paa sig og gik til Jernbanestationen og med Iltoget til Montreux.

Og han fandt frem.

I Legemsstørrelse stod en Marmoryngling med sænkede Vinger og Hodet halvt vendt til Siden, — med et spørgende Blik, som om han saa sig om efter hende mellem de yppige Trægrupper eller de glade Blomsterklynger omkring. Han holdt i Haanden en Pergamentrulle, lidt oprullet for den ene Ende. Der stod indridset et eneste Ord: Arnak.

Under den paafølgende Vinter var Oui ikke saa optagen, at han ikke fandt Tid til at sætte sig fast i Hodet et Paafund, som dybt vilde have forfærdet den økonomiske Fru Hildur, havde hun havt nogen Anelse.

— Hos Gartneren i »Jardin des Plantes« bestilte han endel Tusinder Iris, Ætlinger af Havens verdensberømte Irisbed, hvor han første Gang havde truffet Arnak.

Og da Tiden blev belejlig, tog han igjen en Tur til Montreux sammen med sin Ven, Gartneren.

— En Morgen forbausedes man ved at opdage den hvide Marmoryngling staaende og se sig om i et Hav af Iris.

Iris, den kongelige Lillie, Østerlandets hellige Blomst, — i alle Lysets Farver, Iris med sin sagte stigende Duft, sin tause, fint forborgne Veltalenhed!

Det var Ouis sidste trofaste Hyldest, det, der vakte mest Opsigt af alt, hvad han i sit Liv foretog sig.

En Gravskrift, som der kom Tusinder af Mennesker for at se.

KJÆRLIGHEDENS HØJSANG.

I.

Naar det var Solskin og Sommer og varmt, kunde man ikke tenke sig en bedre Plet end Bratbakken udenfor Husene paa Højbo. Men siden Prokuratoren deroppe var blevet Enke-mand og havde slaat sig paa Politiken, laa han fordetmeste ude og rejste, og man saa næsten ikke Folk der mere.

Videre folksomt var der ikke i Huset heller: et eneste lidet Barn og et Par gamle Folk, der gjorde Stellet.

Fra Moen, en liden Ejendom like under, kunde den Bakken tage sig merkelig ud — der stod et Skin fra alle de vilde Blomster og et Mørke fra Grantræerne, der likesom kom spaserende fra Skogen ovenfor og i et langt Følge seg nedover mod Elven, — men Elven satte forbi i fuld Fart og tog med sig Bækken, der kom hoppende i lange, hvide Tag.

— Og som det sang deroppe; baade var det Bækken og Fuglene og vist mere endda!

i Nypetornbusken, og han blev skræmt engang til, det begyndte at le bag Busken, en liden spæd, sølvklar, ubændig kaad Latter.

— Han rejste sig op, rød og forskrækket; en Erindring om Bedstemoderens Advarsel fo'r ham gjennem Hodet.

En Rosengren blev revet tilside, og en liden Pige i en kort, lyseblaa Kjole hoppede fra en Sten like hen til ham.

— Han blev staaende og se paa hende: hun var som en stor Sommerfugl, med lange, fine Ben og noget, der lignede Vinger, paa Skuldrene.

— Hun maalte ham med Øjnene — nogle store, tindrende, modige Barneøjne — »Du er nok ræd af dig, du?« sagde hun og begyndte at se ham opmærksomt efter.

Hun slog Hænderne fornøjet sammen og gik bort og tog i hans lyse, lokkede Haar. »Se, mit er sort,« sagde hun og trak i sit eget, »hvor er du fra, hvad heder du, du er da vel aldrig den Gutten dernedefra, som kom flyttende iforgaars, for saa heder du Holger, det har Lisabet sagt!«

— »Hvor er du fra?« spurgte hun igjen for at faa ham til at snakke.

— »Jeg er hjemmefra hos Mor, jeg!«

Han saa rolig overlegen ud: saadan en liden Jentunge bare!

— »Hvor er Mor din henne da?« Hun saa udfordrende paa ham: han var en Fillegut, og det var hendes Bakke, han havde ikke noget her at gjøre.

— Holger vendte hende Ryggen. »Aa Mor, hun bor hjemme, har jeg jo sagt.«

— »Men hvad sagde hun om, at du vilde rende herop?«

»Hun sagde ingenting, for hun var der ikke vel — —« og han brød ud i Graad. Hvorfor skulde de spørge om slikt? Bedstemor havde jo taget og rejst med ham! Og i hans Sind var en dunkel, smertefuld Anelse om, at nu skulde hans Mor ogsaa dø likesom hans Far, og at han aldrig mere fik hende at se.

— Den lille Pige rev ham ned i Græsset ved Siden af sig og begyndte at klappe ham voldsomt over Haaret.

— »Ush, du skriker, saa det er fæle Ting, det er ikke lovlig det, si'er Papa — — kan det være mulig det da, at du er slik en Stakkar? Vi' du ti stille, du dit lille Satans Kram, vi' du ti stille, saa ska vi leke, saa ska jeg være Svinetroldet dit — akkerat som vi leker, Papa og jeg! Se her!« hun aabnede den ene Haand

handlingen; hun nikkede og tørrede sig om Næsen med Forklædesnippen.

»No'e te kvek Barnonge, er'et inte?« henvendte hun sig til Holger, der møjsommelig kom krabbende opover igjen med Støvlen.

Hun stod og mønstrede ham med sine smaa tindrende, mørkeblaa Øjne.

»Ja, er'ed inte sandt da, saa den Ongen er falig kvik; hu har 'et etter Far sin, det spraker i Husvæggen, naar han er sint, og slik saa han har lært op den Vesle der te aa divvedere og kommedere, ja sku En ha set slikt!« Hun bøjede sig og tog efter Barnet. Irma rev sig løs med et lynende Blik. »Jeg gaar ikke af Flekken, det tør jeg bande paa, om ikke Holger blir med og du forteller os om Nissen, du saa, da du var liden!« — —

»Jøsses, du faar komme, du Holger, du faar sagtens komme, naar Irma vil.«

Det Argument syntes at besejre Holger, der var blevet staaende uvis, i en ubehagelig Bevidsthed om, at han havde Pligter mod sin Bedstemor.

— Han greb Lisabet hurtig ved Haanden, men havde ikke forvundet den slette Samvittighed, før de, efter et lengere Maaltid, var komne tilsæde inde i Barnekammeret paa hver

sin Skammel ved Bænken, hvor Lisabet sad og strikkede.

— »Aa ja da, ja var det saa!« Lisabet sukkede dybt og tørrede igjen Næsen med Forklædesnippen. »I gamle Dage var det morrosamt, anderledes morrosamt end nu; — ja og det tenker jeg rent ud, Parrafinen er Skyld i« — hun skjevede bort til Dragkisten, hvor en Humle summede omkring inde i en Lampe, »for naa ska dem ha Lys i Kjelder og paa Loft, i Fjøs og i Stald, men slikt blir dem lej, baade Nisser og andet Smaafolk; nævn mig den, som er god for at se noget af det Folkefærd nutildags, rent overflødig forsvundet er det, — det er Lampekommersen, som er Skyld i, at nu faar En gaa der alene og rode — — aa jøss bevars, hvor det syns paa Foringen, ikke Forslag er der i no'enting mer, og er der no'e, som tryter Buskapen, har dem inte lenger no'en, som skjønner det, te aa gaa der og greje! Og saa ødt som det er blet for de arme Dyra, som støt maa lide for Menneskenes Uforstand, — ikke at snakke om aassen det forfares . . . jøsses, for alt det, som brænder op baade af Buskap og Hus, nu som der ingen er te aa gaa og ta i Forvaring« . . .

— Irma havde været henne ved Kakkel-

ovnen og kom tilbage med Ildtangen. Hun saa bistert paa den snakkesalige Lisabet: »Kommer du ikke naa med Nissen din, klyper jeg dig!«

— Lisabet tørrede Næsen i al Ro og saa hen paa Holger. «Er 'n 'te mærkelig te Jentonge du? Her igaarkvel kom a bort te mig og bad mig te aa synge — aaffaarneoe ska jeg synge, sa' jeg; aa lat os faa te Golgatha Bjerg, sa' hu, det gjorde hu rettig det — —«

En Bevægelse af Ildtangen bragte hende tilbage til Emnet. »Ja, det var før, da var det andre Grejer, morrosamt aa leve, inte som nu, vi gaar og aldrig andet end som almindelig Folk, det vi træffer paa, som inte er aa forrose, aa Herregud! Dentid, midt paa lyse Dagen kunde En træffe til aa se baade et som andet, og om Kvellen! ja, var En lidt synen, saa Jøss for alt En fik se! Det vet jeg, at aldrig gik jeg over Hamnehagen hejme ved Middagslote, uden jeg saa nogen af Tussefolkets Buskap; ramsvarte var de eller isgraa og Gudfader, saa fede og pene blanke, saa det sken. Eller om Sommerkvellen, naar En gik lidt udenom, saa satte de op Vindusgluggerne sine, de som bode i Sandbakkerne eller borte i Myrerne; da lyste det ud en Varme saa gild, som intet Menneske kan optænde, for derinde

brænder dem det røde Guld! — Og nu kommer Folk og si'er, det ikke er sandt, men kommer sig fra noget andet,« — hun saa sig foragtelig omkring. »Folk, det er nogle Skabninger, som har aldeles for litet Vet!« og hun vedblev ironisk: »Det er vel ikke sandt, det heller da, om vores egen Nisse, kan jeg tro! Til hver en Julekvel, Vorherre lod opgaa, fik han nye gule Skindbukser og rød Lue, for slite af sig, det kan En jo nok tenke, den maatte gjøre, som var i slik Traffik som han. Og det var mig, som bar det ud paa Laaven til'n og med god Levemaade atpaa; Rømmegrød, fed saa at den flød; den store Fadermand, som ser alt, kan bevidne, der var ikke stor Anretningen igjen paa Julemorgen: en gammel gul Buksefille, en sundreven Toplue laa i Fadet — men oppe under Mønningen, tvers over Bjelken, sad Nissen, blid og blank som en Sølvdaler! — Gu bevars, langt fra mig at sige, alle Nisser havde det som Nissen hjemme! En trængte ikke gaa lenger end op hos Naboen vor, der var det tufs nok; den Nissen hans Farbror, han var det faderlig skralt med! Saa ilde smaat med Levemaaden, og sjelden fik han sig et nyt Plag! Om jeg saa'n nogengang? Det var vel ikke saa frit kanske« . . .

— Hun satte sig bedre tilrette paa Bænken og maatte igjen ty til Forklædesnippen.

Irma flyttede efter, plantede sine Albuer ned i den Gamles Fang og saa fast paa hende med sine brune, glansfulde Øjne.

— Holger sad og stirrede paa de fine, solbrændte Arme, det spillende Ansigt og den korte, lyseblaa Kjole, der var i stadig Bevægelse som et Par urolig-vippende Vinger; han syntes fremdeles, hun lignede de blaa Sommerfugle ude paa Nypetornbusken.

Han følte sig uhyre vel tilmode, med en Forestilling om at være lukket ind i en helt ny Verden, befolket med hyggelige Nisser og pene Smaatrolde, der havde meget bedre Raad end Menneskene; sin fattige Bedstemor havde han rent glemt.

Lisabet begyndte igjen. »Aa ja da, ja, var det saa, et maadeligt Aar havde det været! Paa Nordstuen saa det smaat ud med Foret; de havde stelt sig til med for stor Buskap, og de var begyndt at fare ilde baade paa Fjøs og i Stald. Slikt liker ikke Nissen — det er bare Folk, som kan se paa slikt, og dermed stryker han Nordstunissen afsted en Kvel og lurar et herligt Fang Hø ud af Trevet vort. Helt ned paa Joret var han kommen, men der begyndte Leken, for saa kommer Nissen

vor, som ikke var god aa deronsjere; han sætter paa'n som en Kat — — aa Herregud, saa ræd jeg vardt, at Nissen vor skulde bli skamslaat, men ikke var det Raad at se noget andet end lidt rødt af Luerne deres, for Høstraaene føg om dem som et Uvejr. Men Nordstunissen fik gaa hjem tomhændet han og værre fillet, end han kom. Ja, slik gik det for sig, det er vist og sandt det; — det var endda den Kvellen, jeg kom fra Bryllupsgaarden paa Vik — som jeg gik over Elven, sad nogen der under den store Stenhellen; det var Nøkken; han strøk Isen af det graa Skjegget og risted paa sig og lo og pekte frem mod Joret, og der fik jeg se dem! Jeg sagde endda til hu Mor, da jeg kom ind: Jeg mener, jeg faar lage til en ny Bukse til den stakkels Nordstunissen, sagde jeg, for saa oprispet som han var, skulde du naa aldrig set! Men hu Mor vardt saa streng i Maalet: Prøv aldrig paa det, sagde hun, slikt maa En aldrig lægge sig op i, vi kunde risinkere, at Nissen vor blev vild og flytted væk, da blev det slut med Trivslen her paa Gaarden, for hans Mage faar vi ikke! Siden saa jeg aldrig Nordstunissen; han lod da vist Høstraaene vore ifred!« —

Hun rejste sig og saa hen til Kjøkkendøren, dervar forsynet med en Glasrude. — »Nej, mener

jeg ikke, der er'n Per ogsaa, se der er'n Per, naa kan Dere ærlig forhøre, om det ikke er sandt hvert evige Ord, for jeg faar vel ud og se om Mad til den Karen.«

— Irma styrtede afsted foran hende og kom trækkende ind med bemeldte Per, som hun med øjensynlig Stolthed fremviste for Holger. »Se her du, det er Manden til du Lisabet, det! sliken en har Dere ikke dernede!«

Per var en liden vindtør, uvasket Person med en fugtig Næse og et Smil, der trak sig fra Mundvigerne op mod Øjenkrogene. Han gjorde sig det mageligt i en gammel Lænestol og trak Irma op paa Fanget til stum Forbauselse for Holger, der med aristokratisk Skyhed betragtede hans smudsige Arbejdsklæder.

— Irma stak med Behag sine fine Fingre ind gjennem hans filtrede Skjeg; hun nærede ulike større Beundring for Per end for Lisabet. »Ser du noget til Nissen derborte i Stalden, naar du gir tilkvelds?« spurgte hun indsmigrende.

Per, der godt vidste, hvad man ventede af ham, var begyndt at lage sig til, han karvede i Piben sin, harkede et Par Gange og gned Næsen af paa Trøjeærmet.

— »Nissen, han egsesterer ikke han, ikke nufortiden, nogetsteds, det jeg kan tro; han

maa ha tent ut eller sluppe fra det paa en Vis — set han har jeg likevel, det er nok bestemt. En Kveld, dentid jeg var hos Gamle-doktoren, ser jeg, én smyger ned ad Stabburs-trappen, en liden Tuss var det med en smal Sæk over Ryggen med en liden Slank Sigtemel i, og Sækken var randet, den, som et Dynevaar, og jeg saa akkerat, hvor pas langt Melet rak inde i Sækken. Men da jeg tog efter'n og nævnte en af de store Magterne, jeg mins inte, enten det var Gud eller Fanden, jeg . . . men umuligt var det at kjende noget under Næven; unna stak han sig en to, tre Skridt, alt det jeg kilte paa, kom jeg'n aldrig nærmere, men tog jeg Mageligheden min iagt, gjorde han det samme, Spidsburen. Saa tenkte jeg: Er jeg naa god for at faa klemt'n der vest op mod La'bygningen, saa skal han da vist faa nævne sig, den Karen, men da jeg kom stums op imod Væggen, væk var han!»

— Irma trak ham i et stort, hængende Øre og smilte, saa det blinkede over hele det lille Ansigt.

»Nu vil vi ha noe andet du, noe rigtig Troldskap, . . . om Kjerringer, som rejser afsted paa Limerne sine, og de skyder efter dem fra alle orntlie Huse . . .«

— »Aa nej, var det likt, jeg kan nok

— »Ja, det har jeg ikke bestemt endda — enten det, som kaster vondt paa Folk, eller Mare du — — Hyp, hvor det skulde gaa . . . hyp saa . . .!»

»Huf, slip mig, du er styg; jeg er ræd dig! . . .«

— Han sprang ud med Taarer i Øjnene. Paa Gaarden mødte han Pigen fra Moen, der kom for at hente ham.

— Men da han var kommen hjem igjen til Bedstemoderen og havde faat sine Skjend, sin Aftensmad, sine Godnatkys og var lagt tilsengs, kunde han lenge ikke sove.

Den lille nydelige Pige, som var saa fæl til at snakke og saa styg til at bande, Bakken derover med alle de Blomster og Smaadyr, og alle Nisser og Trolde og hu Lisabet og han Per — alt var nye Opdagelser og kunde ikke forglemmes, alt blev bearbejdet i Nattedrømmen til en uløselig Enhed, en fremmed, ny Verden, der skræmte ham paa samme Tid, som den fyldte ham med en dyb, hemmelig Beundring. Det var hans første Naturindtryk, hans første barnlige Betagelse af Livets Skjønhed — Indtryk, der ikke forsvandt, men var af bestemmende Betydning for den Spire af et Menneske, der allerede var begyndt at vikle sig ud.

— Den næste Morgen, da Tea klædte

ham paa, vilde hun fortelle ham en Historie. Han saa forundret paa hende. Det plejede Tea aldrig at ville gjøre, og nu brydde han sig ikke om at høre paa hende heller. Men da han forstod, det var om Prokuratoren deroppe paa Bakken, satte han alle Glugger op.

— Tea mente, han maatte kunne skjønne, den vesle Jentungen var et simpelt Menneske, man maatte agte sig for likesom for Far hendes, og at der maatte han ikke komme med sine Ben mere.

Da han havde spist Frokost, maatte han sidde paa sin Skammel ved Bedstemoderens Stol i 2 Timer og høre Historier. Først om, at pene Smaagutter aldeles ikke maatte gaa opover den Bakken, hvor der var saa meget stygt at se og høre, og saa om, hvor pene, store Gutter paa 8 Aar skulde gaa.

— Imens sad han med Fingeren i Munden og saa op mod denne Bakken, som laa og sken i Solen og forekom ham at være det Sted, hvorfra man kunde se al Verdens Herlighed.

— Saa kom Bedstemors andre Historier; han sad med et Suk i Hjertet; alle Bedstemors Historier havde det ved sig, at de var saa kjedelige; det var om snille Smaapiger og snille Smaagutter; han begyndte i sit stille

Sind at sammenstille dem med Nisserne og Troldpakket til hu Lisabet og han Per, som han aldrig mer skulde faa høre om altsaa, — men de taalte ikke Sammenligningen, og det greb ham saa dybt, at han pludselig følte sig aldeles ulykkelig og brast i Graad.

— Fru Wandel lod sit Strikketøj falde og saa paa ham med et kjærligt Blik. Med et Smil over det store, blide, fredsommelige Ansigt strøg hun ham over Haaret. »For en god, liden Gut, Gud ske Lov og Tak for en liden, god Gut han er! Nu græder han, fordi han var ulydig igaar; han gjør det aldrig mer! — Herregud, alting gaar saa godt igrunnen, det er jo ingen Sag at opdrage saadant et Barn! Men nu skal han saamen faa gaa ud ogsaa, adjø, lidet Holgerbarn, mor dig godt, du søde Ven!«

— Hun satte paa ham Hatten og lukkede ham ud. De havde det igrunnen saa travlt, baade hun og Tea.

Og Fruen og Tea tog fat paa Husets Sysler. Holger stelte først noget med en Dæmning, han havde lagt nede i Bækken, siden gik han i Haven, hvor han holdt paa at mure op en Pavillon, men idag gad han ingenting.

Der blev ingen Lek af; han gik omkring med Hænderne i Lommen og en Mine, som om han grundede over noget.

Der blev stegt Pandekager til ham om Eftermiddagen, men han forbausede Husets to Kvinder ved den Bemærkning, at de kunde staa der, — eller Tea kunde spise dem, om hun vilde.

— Tilsidst, da han havde lagt sig og lest sin Aftenbøn, vovede han sig til at spørge Vorherre, hvorfor han havde gjort hende saa pen og morsom da, naar ingen maatte gaa der.

— Den Nat drømte han ikke om Nisser og Trolde, men bare om den lille nydelige Pige, der gik deroppe og bandede og var Djevelens Barn og lo saa besejrende til ham i Solskinnet.

Et Par Dage efter havde han fattet en Beslutning. Medens han spiste sit Brød og Melk til Frokost, modnedes den til Udførelse, og heldigt var det, at baade Bedstemoderen og Tea var i Bryggerhuset og vaskede.

— Han gav sig iver opover Bakken, traf ikke nogen, krabbede ufortrødent helt op og gjennemsøgte Gaardsrummet, var inde og forvissede sig hos Lisabet, at Irma var ude, og fandt hende endelig bagom Haven i en Dyrge sammenkjørt Myrjord, hvor hun laa og muldede sammen med Hønsene.

Han skimtede noget tilstænket lyseblaat, men kunde først ikke se, om det var hende.

Men hun lo til ham og vinkede: »Kom bare hid! Jeg bruger saadant jeg, for det er Pokkern saa nydeligt, du!« og hun grov sig kvidrende af Fryd ind igjen i den løse Muld.

— Han var blevet staaende ganske alvorlig, stiv.

Saa rejste hun sig, rystede af sig og sprang hen til ham. »Hvorfor er du ikke kommet?« spurgte hun strengt, »vi har ventet paa dig, baade jeg og hu Lisabet og 'n Per.«

— »Du ser, jeg er her!« sagde han langsomt og med en Mine, der uvilkaarlig imponerede hende. »Jeg er her for at sige, at du ikke maa bære dig saa stygt! Du gaar og bander, du maa ikke, for saa kommer du til Djevelen!«

Der kom et uheldvarslende Mørke i hendes Øjne.

»Papa har selv lært mig det han! Papa sir saant bestandig han, saa er det vel ikke stygt, men du er styg du, en rent lideli' Fant!«

— Og hun fo'rrasende like paa ham, rev ham i Haaret og slog ham med knyttet Haand over Ansigtet.

— Han var bestyrtet blevet staaende og se paa hende uden at tage igjen. Men da han begyndte at bløde Næseblod, stødte han hende fra sig med en bedrøvet Mine og gik sin Vej.

Det maatte vel være sandt, hvad Tea sagde likevel!

Og han søgte Trøst for sin Skuffelse og Sorg ved at tage fat paa sine Byggearbejder, men det gik daarlig fra Haanden.

Fru Wandel forstod, at der var noget ivejen med Gutten. Foruden det, at Pande-kage ikke lenger smagte ham som før, havde hun faat en Mistanke om, at Temaet: de pene Smaagutter paa 8 Aar, var udslidt. For at underholde ham vidste hun i sit Hjertes Godhed intet andet at gribe til end at prøve paa at lave Historier om forskellige slemme Smaagutter paa 8 Aar, der alle ufravigelig sluttede med, at Fru Wandel med sin lille indprentende Bevægelse med Fingeren hævede sin blide Stemme noget og med det mildeste Ansigt af Verden udbød: »Aa, men du kan rigtignok tro, jeg gav ham!« hvilken Forsikring ikke syntes at vække nogen Tiltro hos Holger.

— Det var ikke frit for, at den Lille undertiden øvede en Kritik, der laa over hans Aar, naar hun sad der og fortalte paa sin barnlig-snaksomme Maade — for han skulde jo have sine Historier, enten han vilde eller ikke, han havde saa godt af det.

Det øvede ogsaa sin vækkende Indflydelse,

hente ned nogle af de blaa Sommerfugle, som jo likesaa godt kunde være i Haven hans.

— Da han kom ned til Bækken, holdt Dammen paa at gaa ud, og han fik et Arbejde, saa han glemte de blaa Sommerfugle.

— Som han tog i som bedst, kom der nogen springende bagfra og tog ham om Halsen. Han rev sig ærgerlig løs; det var vel de smaa Husmandsbarna, han kunde ikke fordrage, at de forstyrrede ham, naar han havde travlt; men saa fik han en Fornemmelse, som der var noget smudsig blaat paa Siden af ham, og vendte sig om.

Irma stod og saa paa ham med Taarer nedover Kinderne.

»Jeg skal aldrig mere bande og være styg!« sagde hun langsomt og fast. »Jeg har spurt'n Per, og han sier, atte det er vist inte noe videre pent for Smaapiger det, sier han. — — Hør her, hvad jeg aldrig skal si,« hun begyndte at tælle paa Fingrene: »først Satans Kræk og Svinepels,« hun svælgede Graaden og vedblev med stor Anstrengelse, »og saa gammalt Inpetarium og lideli' Fant; men hør, vil du komme, skal vi stege Munker i Panden min, men du ska ha dem allesammen saa vist som« . . . Her gjorde hun med besværgelsesfuld Mine et Tegn med Fingeren henover Halsen.

— Forsoningen var fuldstændig.

— Næste Morgen var Holger saa frydefuld tilsinds, at Teas Beretning om, at den lille Husmandspige var død, gik fuldstændig upaaagtet hen.

Han kom ind til Frokostbordet støjende og snakkende uafbrudt, og da Fru Wandel lidt forbauset tyssede paa ham og spurgte, hvordan han kunde være saa glad, naar han vidste, den lille Pige var død, fik han en Følelse af, at nu burde man da ikke ha Lov til at tage hans Glæde fra ham, og han saa bebrejdende op paa hende.

— »Aa, Bedstemor! jeg kan da ikke graate over alle Mennesker, som dør, jeg!«

Bedstemoderen blev ham Svaret skyldig, og han skyndte sig ud.

— Det lod sig ikke gjøre for ham lenger at tage Hensyn til Bedstemoderens Forbud; han maatte op Bakken hver eneste Dag, for deroppe var Irma, deroppe var alt.

Og han syntes, det var bedst at faa den Ting paa det rene.

— »Du faar lade være at nægte mig det Bedstemor, naar jeg maa gaa der, kan du skjønde, for du vil jo ikke, at Irma skal bande saa . . .«

hjalp lidet, at hun hver eneste Morgen, naar hun klædte ham paa, oplyste ham om, at Irma Bech var en falig Trolldunge, som Vorherre ikke havde givet Liv for andet, end at som Folk skulde holde sig derifra.

Den lille Piges Vildskab saavel som hendes fine, æteriske Skjønhed havde gjort et dybt Indtryk paa den lille Bygut, der havde henlevet sine Dage under en ganske nøjagtig Dressur; han, som var vant til at anse det for noget højst utilbørligt at have faat en Plet paa sine Klæder, og som af sin Bedstemor blev omtalt som en liden Gentleman med fejlfri Manerer, kunde blive staaende i kritikløs Beundring foran den lille, smudsige, lyseblaa Irma, naar hun i sin Vilterhed laa og rodede i Mulddyngen mellem Hønsene eller foretog sig andre uanede Ting.

Hun satte hans hele aandelige Materiel i Virksomhed paa en lignende Maade som Eventyrene inde i Barnekammeret. Og naar de sad derinde, hver paa sin Skammel, og hørte til, mens Lisabet eller Per fortalte, voksede hun i hans Sind sammen med alt det grufulde og alt det vidunderlige, som Lisabet og Per formaade at fremtrylle for ham.

— Naar en af de to Gamle bare havde Tid, — hvor de da kunde sidde og lytte, urør-

lige, hver Nerve spændt, — ikke blot som Tilhørere, men som selvstændige Medarbejdere, sugende Næring af den samme Jordbund, hver paa sin vidtforskjellige Maade.

Det var hans Fantasi, der udvikledes, hans fine, modtagelige Sind, der optog og omformede Forestillingerne, en kunstnerisk Trang vaagnede i ham; der begyndte at vokse Vinger ud, og hans barnlige Sjel gav sig paa luftige Veje.

Tog han det paa denne Maade, var hun Modsætningen; med sit umættelige Begjær efter Vidunderligheder var hun allikevel en fuldblods Realist, der holdt paa Livets Magt til at rumme ogsaa det umulige; det anfægtede hende ikke, om Per og Lisabet henlagde Scenen for sine Meddelelser til højst gaadefulde Steder; med sin sterke Virkelighedssans flyttede hun altid Selskabet ned paa Jorden igjen, helst et Sted, hvor hun havde været, og optog af deres Personalia aldrig andet end, hvad hun kunde bruge.

— Den elegante lille Holger med de lyse Silkekrøller havde vakt en sterk Interesse hos hende. Hans regelmæssige Skjønhed og alvorlige Mine havde straks gjort Indtryk, men hun beundrede endnu mere hans grønne Fløjelsdragt og havde affordret ham det Løfte, at han aldrig

nogensinde maatte forsømme at komme, naar han havde den paa.

Og naar han saa kom i den grønne Fløjels, kunde hun staa stille et helt Minut og se paa ham. Hun fik efterhaanden en Respekt for ham, adskillig større end den, hun havde for sin Papa eller for »hu Lisabet og 'n Per«.

Den lille Holger blev den eneste der havde Magt over hende; hun turde ikke bande, naar han hørte det, og hver Gang, hun i sin vilde Heftighed havde overfuset ham og gjort ham Uret, blev det en saa nagende Hjertesorg, at det var hende en Lektion i Selvbeherskelse.

Fru Wandel ansaa sig indtil videre magtesløs likeoverfor Holgers Udflugter til Højbo, men trøstede sig til, at naar hun fik god Tid lenger paa Høsten, saa skulde hun nok tage ham alvorlig i Skole. Han skulde nemlig gjøres til en dygtig Forretningsmand; det havde hans Fader specielt ønsket.

— Men Fru Wandel blev ikke ferdig til at begynde Skolen før over Jul, og lenge inden den Tid var Venskabet saa fast og Holgers hele Verden saa rigelig opfyldt med hu Lisbets og 'n Pers Merkværdigheder, at der var liden Plads tilovers for Fru Wandels Lærdomme.

— Det gik daarligt med Skolen baade

han havde givet hans afdøde Far: at tage ham ind i sin Forretning.

Og tidlig en Morgen maatte Holger finde sig i uden al Forberedelse at skrangle afsted i den gamle Gig sammen med Onkelen, der sad røgende paa sin korte Snade uden Medfølelse med hans usigelige Smerte over ikke at have faat sagt Irma Farvel.

Irma rasede de to første Dage over, at han ikke kom; den tredie bestemte hun sig til at gaa ned og dænge ham.

Men hun havde ikke kunnet finde ham noget Sted, og om Aftenen havde hun sparket Lisabet og skjeldt ud Per til stor Fornøjelse for Faderen, der tilfældigvis var hjemme.

Dagen derpaa havde hun været stille og taus, men ikke at formaa til at være inde eller tage nogen Næring til sig. Hun havde siddet ude i Bakkeskraaningen og med mørke, forbitrede Øjne stirret ned i Gaardsrummet under, hvor Fru Wandel og Tea bankede Sengklæder.

Det var begyndt at regne; Lisabet kom for at hente hende ind — da havde Barnet med et sorgfuldt Skrig kastet sig ned i det vaade Græs. Og Lisabet havde været bange for, at Krampen skulde tage hende, og havde ikke turdet røre hende, før Per kom.

— Han havde baaret hende ind, brændende af Feber, og udpaa Natten maattet rejse efter Læge.

II.

— »Nu begynder vi forfra,« havde Onkel Wandel sagt, da han satte Holger i Skole og tog fra ham alle hans Tegnesager. Tingen var nemlig, at der havde været en hel Del ulykkelige Kunstnerbestræbelser i den Familie, Bestræbelser, der vel undertiden havde bragt Resultater for Kunsten, men altid været ødelæggende for Individet.

Det var derfor, Onkel Henrik havde maattet love at gjøre Gutten til Forretningsmand, og der blev ikke engang Tale om at tage under Overvejelse, hvorvidt de kunstneriske Evner, der var fremtraadt spredt gjennem flere Generationer, her skulde have samlet sig med Betingelser for en lykkelig Modning.

— Holger kom paa Skole mellem Gutter, og det blev for ham som at begynde forfra igjen. Han havde været for meget sammen med sin gamle, pertentlige Barnepige og en Bedstemor, der, uforstyrret af alle Indicier, altid tog alt i den bedste Mening, til, at ikke

dette første Skoleaar maatte blive et Lidel-sesaar.

Skolegutternes Livsanskuelse havde ikke det mindste tilfælles med Teas eller Fru Wandels, og de uundgaaelige Sammenstød virkede brutalt oprørende paa hans bløde, noget melankolsk drømmende Naturel.

Han var fint og vekt bygget, passede ikke i deres voldsomme Leke, endnu mindre i deres Slagsmaal. Han holdt mest af at gaa og se paa de andre; han fulgte med Spænding Indholdet og Udviklingen af deres forskjellige Foretagender; det gav ham Idéer, — han førte altid Rødkridt og Blyant med og ridsed vældige Batailler paa alle Mure og Plankevægge. Hans Hænder var smaa og fine og hans Øjne blide; hans Fantasi voldsom. Det Stof, der ophobede sig i ham og tog Form af Drømme, kunde i sin Magtfuldhed tage Magten fra ham og faa ham til at blegne og skjelve af Bevægelse; en Erindring om Irmas Raseri eller Irmas Glæde farvede det altid, og alle hans Helte var sterke og hug Hug som Jötulerne i Pers og Lisabets Fortellinger.

Men det stod ikke nogetsteds skrevet, at Gutterne kunde lade ham i Fred. Han var sky,

stolt af Natur og paa det ømfindtligste ærekjær, — blev han krænket, steg Blodet ham til Hodet saa hedt, at han ikke kunde se, og blev han tilsidst ertet til at slaas, slog han med sine knyttede, veke smaa Hænder aldeles vildt omkring sig uden at sigte eller lægge Merke til, om han ramte.

Men eftersom der kom flere Nykommere, der ogsaa skulde have sit Prøveaar, og eftersom man forsonede sig med hans stilferdige Maade, lod man ham være, og han gik sin rolige Gang gennem alle Skolens Klasser, uden at der blev hængende synderlig meget af dens Lærdomme ved ham.

Onkelen, der den hele Tid havde følt sig skuffet ved hans gennemgaaende Middelmaadighed og nu tilsidst ved det tarvelige Haud til Artium, var allikevel overbevist om, at Gutten havde Evner; det gjaldt bare at lokke ham til at bruge dem, og det var hans Haab, det skulde ske, bare han kom ind paa det store Handelsinstitut i Hamburg, hvor han havde besluttet at sende ham ned.

Men Holger viste desværre ikke Spor af Interesse for Handelsinstitutet i Hamburg. Han kom igjen med en Del usammenhængende Snak om Tegning og denslags og om, at det allike-

Disse Drapperier, lette, saa man kunde faa Lyst til at vikle dem af, Dianas Flugt, mens Vinden tager i det opbundne Gevandt . . . Niobes Datter, flygtende med Fortvivlelsens Fart i hver Fold af den lange Kjole . . .

Han ser det, og han maa gaa igjen, — det gjør ham bleg og kortpustet.

Og derinde mellem alle Farverne — det blænder ham at se dem, det angriber ham at høre, hvordan de stiger i Hymner, hvordan de i det dejlige Lys og de dunkle Skygger synger ud al Livets Aabenbaring, . . Corregios Pensel bringer ham i en Betagethed, der slaar om til Lidelse, han stanser skjelvende foran en Madonna, der i et Overmaal af Fryd lukker Øjnene til, for at ingenting skal forstyrre . . .

— Hvorfor kunde de ikke lade ham være alene herinde!

Det bryder frem som et Skrig inden i ham; men han gaar taus med sammenpressede Læber; ingen skal høre det. — Hvorfor kan de ikke lade ham være alene med sin Sorg og sine Nag? — for hvad har han gjort? Solgt sin Førstefødselsret for et Fad Lindser! . . .

Da de kom hjem fra Udlandet, var Holger medtagen; Lægen mente, at han havde vokset for

sterkt, og det blev besluttet, at han skulde tilbringe en Maanedes Tid paa Landet hos sin Bedstemor, før han drog ned til Handelsinstitutet i Hamburg.

— Og Fru Wandel, til hvem Onkel Henrik, i sin dybe Mistro til hendes pædagogiske Evne, ikke en eneste Gang havde villet sende Holger under hans Skoletid, betragtede det som sit Livs bedste Tilskikkelse, en ren Omfremt-Present fra Vorherre, at hun nu i en hel Maaned skulde huse hos sig en ung, slank Mand paa 18 Aar med gylden-brunt, krøllet Haar og dejlige, tankefulde Øjne, En, der ingen anden var end hendes egen mangeløse Holger.

Han var nu for stor til at sidde paa Skamlen; han maatte sidde ved hendes Side i Sofaen, mens hun med sin lille, velkjendte, docerende Bevægelse med Fingeren, med en barnlig, mild Glæde fortalte ham om sit Livs overvundne Strid.

— »Ja, nu tror jeg nok, jeg har staat det over . . . nu tror jeg ikke, jeg har mere at vente, jeg er vist ganske ferdig; nu er alting lyst, men du maa vide, Holger, at det var saa godt og nødvendigt altsammen! . . . Den kjære Vorherre, det er jo ham, der sender det . . . og nu som han hjælper den snille Onkel

Henrik til at faa saadan flink Forretningsmand af dig, nu er der slet ingenting mere! . . .«

— Der lød et Suk, som Fru Wandel mente at gjøre aldeles betydningsløst ved at forklare ham, hvor prægtigt det var at blive til en flink Forretningsmand. Nu kunde han selv høre: borte hos Klokkeren havde der staat et gammelt Skab fra Renaissancetiden, det med de snørklede Ben. Men i Klokkerens Hus havde det været for simpelt til at staa inde, de havde havt det i Kjøkkengangen med altslags Skrammel i . . .

Saa kommer der en rødhaaret, ganske tarvelig Bymand — —

Fru Wandel betragtede Holger med Stolt-hed: for hvad maatte ikke han da kunne foretage sig af merkværdige Ting! — saa kommer der altsaa en Bymand og kjøber det for 4 Daler, men sælger det for 50 til En, der havde Raad til at restaurere det! . . . kunde man tenke sig til! det blev det eleganteste Møbel i en rig Greves Hus, det viste sig jo at være indlagt baade med Sølv og Pørlemor . . .

— Og Fru Wandel, der havde glemt baade den gode Forretning og Hensigten med Historien over Skabets skjulte Herligheder, vedblev at detaillere endnu nøjere uden at høre Holgers gjentagne Spørgsmaal angaaende Irma.

— Han saa gjennem det aabne Vindu opover Bakken uden at opfatte et Ord mere. Bedstemoderens dæmpet melodiske Stemme lød for ham som en hensigtsløs Naturlyd, et blidt henglidende Fuglekvidder . . .

— — Der var Sol i Træerne opover den bratte Skraaning . . . enkelte Blade helt af Guld, andre i urolig, plettet Glans, og inde i Skyggen dybt grønne . . . Lindetræernes Kapsler skinnede som gyldenrøde Blomster, nedenunder stod de vilde Valmuer . . . og han kunde merke det helt ned, hvor det lugtede i Solheden af det visnende Løv.

Naturligvis var hun der, hvorfor skulde der ellers være saa vakkert?

— Han spurgte ikke mere efter Irma, men gik derop næste Dag, gennemstrejfede med bankende Hjerte Bakkeskraaning, Haven og Udhusene, før han bestemte sig til at gaa ind, hvor han traf en ung, byklædt Jomfru, der fortalte ham, at Lisabet var død og Per rejst til sin Søn. Og Irma? Ja, Frøken Irma var sat i Skole paa Prestegaarden, men kom nok hjem om nogle Uger, da hun skulde flytte derfra til en anden Skole.

Dagene blev uventet lange for Holger; han kom sig slet ikke, som Bedstemoderen havde ventet, paa Grund af al den gode Melk og anden Levemaade.

Han kunde sidde i timevis nede i Haven og gruble; altid paa Bænken midt imod Højbobakken — eller i ren Distraktion gaa og rode op og gjøre Ugagn dernede. Naar Fru Wandel saadan traf ham, kunde hun, i Ængstelse for sin Have og for ham selv, anvende sit Bedstemorhjertes hele bekymrede Energi for at faa ham ind paa Sofaen, lægge Tepper om ham og overtale ham til at tage Kamferdraaber. Og hun kunde bruge en halv Times Veltalenhed for at gjøre ham Kamferens Nytte indlysende.

— To Dage før Holgers Afrejse til Handelsinstituttet fortalte Tea ham om Morgenens, at nu var Irma kommet hjemom paa Gjennemrejse til en anden Prestegaard. Hun havde nok ikke kunnet være lenger paa den første; de havde ikke vidst nogen Raad med hende der lenger.

Tea, der nærede en til Tilbedelse grænsende Beundring for Holger, havde ingen Betenkelighed ved at udtale sin Foragt for Irma, og hun anede ikke, at Holger fattede Nag til hende for den Form, hvorunder hun frembar sin ellers højst vigtige Underretning.

— Saa tidlig, som det paa nogen mulig Maade kunde sømme sig, steg Holger igjen op paa Bakken til Højbo, maatte ogsaa dennegang gaa indenfor og blev vist ind i Stuen.

Prokuratoren var den Dag hjemme, men viste sig aldrig for nogen, der ikke netop spurgte efter ham. Han gik sjelden udenfor sit Kontor, og Holger kunde høre ham fra det aabne Vindu ovenover uddele Ordre med en vældig, øllet Stemme.

Der kom nogen farende ind i Stuen udenfor: Stolene stod ivejen og blev skudte tilside, ikke med Lempe, nogle mindre Gjenstande blev væltede — — Der blev raabt ned fra Kontoret, der blev spurgt om noget ind af en Dør — det sang og svarede indimellem — der kom flere ind og spurgte, det bankede i Gulvet fra Kontoret, og en hæs Stemme skrek i — —

Der kom aldeles intet Svar, men en lystig Vise, der gled over i en Kvidren som af en munter Bogfinke, en selvbehagelig, koselig Snadren som en And.

Der faldt en Del Bøger ned — —

»Fut, fut, det ved jeg ikke,
Tschip, tschap, tschip, tschap!
Vor Fører vil vi hædre! . . .

Aa la — ij!

Det ved jeg ikke,
dit kjedelige Trolde,
tralala — aj!«

Det løb op i en lang, klingende Jodlen.

— Det var en ung Pige altsaa, uforstyrret af al Ærgrelsen ovenfra Kontoret og omkring fra Kjøkkenet og Gangene. Hun anede den vistnok ikke engang; hun fo'r ud tilsidst, men kom et Øjeblik efter ind igjen, aldeles fortvivlet.

Det kunde da vist ikke være Jomfruen! — Holger havde forsigtig aabnet Døren lidt, men veg tilbage, idet hun kom ind igjen . . .

Han vilde gaa tilbage til sin Plads, men kom allikevel til at se lidt af en opløben, tynd Skikkelse i en højrrød Kjole, der sad, som den ikke var taget ordentlig paa, og som om den tillige var det eneste, der var taget paa.

Han tøvede. Det kunde vel ikke være Jomfruen; men han vilde ogsaa saa nødig, at det skulde være Irma netop . . . havde det været hende, saa var hun vel kommet ind! Hun vidste jo, han sad der og ventede paa hende.

— Hun fortalte noget . . . til hvem forstod han ikke, — der var jo ingen uden Borde og Stole, som uafsladelig blev stødt paa og puffet tilside.

Hun var aldeles fortvivlet derinde, — hun vidste ikke, hvad hun skulde gjøre! . . . Lekserne? Nej Lekserne! dem gad hun da vist ikke . . . det eneste, om der kunde være en Fortegning at faa! . . . en Fortegning, som hun vidste, der ikke var! . . .

Og hun greb med stor Styrke Idéen om denne Fortegning, hun vidste ikke fandtes.

Døren gled lidt lenger op af Trækken. — Holger kunde se hende helt. Men han kjendte hende jo aldeles ikke! Han saa først ingenting, maatte vænne Øjet til — men hende, kunde det være hende?

Hun stod midt imod ham og stirrede ret ud, men saa ham ikke.

— Men denne! hun var jo ikke pen! — Holger tog Mod til sig og erklærede i sit stille Sind, at det var ikke paa nogen Maade pent, dette lille magre Ansigt med den bredt op-skaarne Mund og en Næse, der ikke kunde rose sig af nogensomhelst anerkjendt Form — og Øjnene skraa, med den ydre Krog øverst; hun lignede jo en Faun nede i Münchnergalleriet!

— Hun løftede de store, halvsænkede Øjelaag, Blikket blev stort, glødende — han rejste sig forvirret.

Men hun saa ham ikke. Hun stod og stirrede et Øjeblik, tomt, forventningsfuldt. Hun kunde være istand til, hvad det skulde være, ferdig til at optage i sig hvilkensomhelst Slags Indhold udefra, med en Tørst efter at sætte noget i Scene — om det vilde brage og

ten — »og saa gaar vi ned i Bakken, bag i Mulddyngen, jeg har en Kat, som er opkaldt efter hu Lisabet; den ligger derude støt og har en Katunge, som heder Per!« — —

Hun var væk; han hørte et Løb opad en Trappe, en Dør smeldes i, et Vindu op og en klar, leende Stemme skrike af alle Kræfter paa Laurine.

Han blev siddende alene tilbage og vente; der var blevet aldeles stille i Værelserne omkring.

Men Tiden faldt ham ikke lang, han følte sig saa hjemlig tilmode, — det var jo det forrige, velkendte Barnekammer — og det forekom ham, det gamle Slagurs rolige Pendelbevægelse likesom i Barneaarene dannede et mildt, forstaaende Akkompagnement til hans Betragtninger og Drømmerier.

Han havde ingen Fornemmelse af, at der var saa stille omkring, — at Uret havde slaat flere Gange, og at den lille Mand, der kom frem og gjorde Kunster, naar Timen var fuld, og altid før havde vakt hans udelte Beundring, ogsaa dennegang havde været fremme og gjort sine Ting likesaa udmerket som før.

— Han sad fordybet i en lykkelig Undren over sig selv. Det forekom ham, at alt var anderledes, og som det var helt forsvundet dette Tungsind, som han havde ladet sig for-

Han fo'r hen til Vinduet.

Der sad Irma, svingende med Pisken, oppe i Prokuratorens Rejsegig, medens han selv just kom vaggende nedaf det sidste Trappetrin med tydelige Spor af en Rus.

Han havde netop havt et af disse Øjeblikke, hvor han ingen Modsigelse taalte; og da han rejseklædt mødte Datteren i Trappen, kom han igjen i Tanker om, at han vilde havt hende med, drejede hende rundt og jog hende uden videre nedover Trappen og op i Giggen, saaledes som hun var, uden Overtøj.

Som Regel vidste Irma altid at sætte sin Villie igjennem, men denne Pludselighed havde overrumplet hende, og Idéen at kjøre i det Costume, hvori hun var, uden Overtøj og Hat, og modtage den værdige Prestefrue, der nu skulde afhente og prøve paa at opdrage hende, havde grebet hende med en saadan Henrykkelse, at hun igjen aldeles havde glemt, at Holger sad inde, skjønt det jo var for hans Skyld specielt, hun havde fundet paa at iføre sig Laurines sjøgrønne Søndagskjole med broderede Sivgrene, der hang om hende i Bugter og Folder, medens det lille, urolige Hode med Haaret højt opsat paa Laurines Maner vuggede sig som en Blomst over Sivene.

Frue, der var kommet fra Bryllupstur, havde døbt ham »den belvederiske Merkur«, og en bekjendt Maler, der ønskede at male ham i Legemsstørrelse, havde i hans ædle Former og blide, drømmende Mine fundet andre smigrende Ligheder — der blev ogsaa talt om hans Smil, der i sin fine, flygtende Melankoli skulde minde om enkelte berømte, italienske Portraits.

Men man kunde ikke forklare sig, hvorfor Holger ikke vilde lade sig male af den store Kunstner, man fandt det uheldigt, at den unge Mand, der var som en Aabenbarelse af den for Aarhundreder siden afdøde Skjønhedsverden, havde saa liden Interesse for Kunst.

Endnu mindre kunde man forklare sig den Ligegyldighed, hvormed han modtog den Opmerksomhed, der vistes ham. Han kunde gjort et Par brillante Partier — og saa foretrak han at rejse hjem og sidde paa Kontoret hos sin Onkel.

Da han kom hjem, gav han ogsaa Anledning til Misfornøjelse. Han forelskede sig aldrig paa noget Bal. Man anvendte paa ham Mythen om Hyacinthos, for han saa jo ikke engang indtagende unge Damer.

Endel af dem følte sig krænkede ved den Maade, hvorpaa han optraadte likeoverfor dem, en Maade, der likesom udelukkede Mulig-

heden af, at det nogensinde skulde kunne ske, at han kunde forelske sig i dem.

Paa Lageret og Kontoret var han heller ikke efter Forventning. Onkelen var ikke Psykolog, og han havde ikke anset det usandsynligt, at Holger kunde have arvet hans eget forslagne Handelshode istedetfor sin Fars uheldige Kunstnertendentser; han ansaa det endogsaa meget sandsynligt, fordi han ønskede det, og fordi man jo som bekjendt undertiden arver noget efter Onkler, og tilsidst fordi han nu havde kostet paa ham denne dyre Historie der nede i Hamburg, og endelig fordi det jo allerede fra Barndommen havde været bestemt, saa han syntes, der maatte været Anledning for de merkantile Spirer til at udvikle sig.

— Men trods de gode Anledninger lod det til, at Holger i Handelsvejen var en tarvelig Herre, og Onkelen kom til den sørgelige Visshed, at der i Brodersønnens Hjerne ikke var en Celle, der indeholdt noget af den Forslagenhed, han havde ønsket videre omsat i Slægten. At der fandtes andre store og gode Egenskaber, baade trøstede og bekymrede. Den unge Mands Arbejdsomhed og Pligtfølelse indgav ubetinget Respekt og Tiltro, paa samme Tid som hans overdrevne Nobelhed i Tankegangen, hans hensynsløst aabne Sandhedskjær-

lighed som diametralt modsat den ham saa op rigtig tilønskede Forslagenhed kunde være stygt ivejen og flere Gange virkede uheldigt.

Men Onkel Wandel var en Sangviniker og, naar det kom til Stykket, allikevel tilfreds. Alt vilde jo naturligvis blive bedre med Aarene; Gutten vilde lære at bøje sig for Nødvendigheden, han ogsaa, især naar den Tid kom, at han blev sterkere personlig interesseret.

Og Onkelen blev livlig optagen af, at Holger burde se at gifte sig, og gjorde sig megen Umage for at faa ham til at deltage Stedets Selskabelighed. Selv levede han stille og omgikkes næsten ikke andre end sin Ungdomsven, Mægler Mosgaard, der bode i Ud-kanten af Byen i et gammelt Hus inde i en gammel, frodig Have og med sin Hustru førte et gammeldags Familieliv, — medens de to Sønner, der efter Fru Mosgaards Sigende skulde blive til noget stort, for sine Studiers Skyld bode nede i Byen og ikke levede synderlig familiemæssigt.

— Det var en Gaade for Grosserer Wandel, hvordan Holger saa straks kunde komme undervejr med, hvad for et fortræffeligt Par Folk de gamle Mosgaards var. Og det kom saa udmerket tilpas, at han altid vilde med

— Holger havde straks ved sin Tilbagekomst forhørt sig om Irma. Hendes Fader var for flere Aar siden død, Boet havde været fallit, og Mægler Mosgaard, der var bleven udnævnt til hendes Formynder, havde holdt hende i Skole og nu til Afslutning sendt hende til et Handelsinstitut i Kjøbenhavn.

Og Holger havde modtaget denne Underretning med et Smil og et Udtryk af Lidelse over sit Ansigt . . . det havde altsaa været nødvendigt ogsaa for hende, dette Handelsinstitut!!

Nu var hun nok ferdig dernede og skulde komme tilbage til Mosgaards, der vilde optage hende i sit Hjem og havde Plads aaben for hende paa Kontoret. Dette var Grunden til Holgers store Yndest for Huset Mosgaard.

Det var like under Jul. Der var kommet Brev, at hun kunde ventes. Holger talte Timerne, men turde ikke gaa derhen de sidste Dage.

Saa kom der Bud om, at de maatte komme alle, til den sædvanlige Whist, og at der ingen Irma var kommet, bare et Brevkort.

Til Gjengjæld traf man de to studerende Sønner, der undertiden var tilstede disse Whist-aftener og spillede med og var vittige til Fru

Mosgaards yderlige Stolthed, men gjerne havde en uskjønsom Tilhører i Holger. De havde trods dette udset ham til Ven, og medens de Gamle sad og passiarede og fortalte Historier fra Fortiden, havde de af og til i al Fortrolighed serveret for ham af sine smaa Nutidshistorier, som han syntes at sætte endnu mindre Pris paa end deres Whistvittigheder, — de viste sig nemlig altid at være af samme Slags som de gjensidige Bekjendelser, de plejede at sidde og more sig med, naar de traf sammen hjemme om Aftenen, og som altid forstummede, naar Fru Mosgaard kom hen i Nærheden, inderlig glædet af deres livlige Stemning.

Straalende fornøjet kunde hun da undertiden trække Holger tilside og hviske: »Herregud, hvor det er sødt af dem! . . . at de kan sidde og more sig saadan uskyldig, naar Far gir dem et Glas Toddy!«

Denne Gang var ogsaa Gutterne i Humør, men Holger mere ordknap end sædvanlig. Hans Væsen var nervøst; han sad og spillede fejl og tabte til sand Glæde for gamle Mosgaard, der aldrig syntes saa godt om den unge Mand, som naar han fik sætte ham Bet. — Man spillede i den lille grønne Stue med Dørene aabne mod Spisestuen, — Mos-

gaard saa af og til ind; han syntes, de støjede saa derinde under Borddækningen.

Holger sad den hele Tid aandsfraværende og passede sine Kort overmaade daarligt. Han var kommen til at tenke paa, om det idet-heletaget lod sig gjøre at leve et saadant Liv helt tilende.

— Fru Mosgaard, der havde været ude et Øjeblik, kom ind igjen og bad tilbords med et lunt Smil.

Da der blev budt The om, saa hun sig omkring paafaldende urolig, men med det samme lune Smil. Begge de gamle Herrer forsynte sig, altfor optaget af Berlinerbørsen til at ane, at der indenfor Marit Stuepiges nette Dragt befandtes nogen anden end Marit, — men Anton, den ældste af Sønnerne, der aldrig havde kunnet fordrage den skikkelige Marit, havde et aabent Øje for alle Muligheder af den Slags og udsendte en stille Velsignelse over Moderen, idet han med forhaabningsfuld Haand søgte indledet nogle Tilnærmelser dækket af Thebakken, hvad der foranledigede den nye Stuepige til at skjenke The i Nakken paa ham.

Anton satte i en kraftig Ed, men brød af paa Halvvejen, advaret af sin Broders Blik, og forsøgte at se ganske uberørt ud.

at ærgre ham; den Fornøjelse burde man da ogsaa tage med, og de følte sig ogsaa begge to overbeviste om, at det vilde være en let Sag at bringe ham ud af Sagaen; han havde vistnok i den Slags Affairer utilladelig lidet for sig.

— Holger lagde den Aften ikke Merke til deres Indledningsforsøg paa at erte ham; han sad og fulgte Irma med Øjnene, optaget af at finde frem igjen sin Barndoms Fortryllelse, sin Ungdoms lønlige Elskede, i den foretagsomme unge Pige, der fremdeles morede sig med at vimse omkring og spille Marit.

Men Holger kunde ikke som de to Herrer Mosgaard se, at hun ikke var smuk lenger; for hans trofaste Sind var hun den samme: Livets lyseste Aabenbaring.

Og han fandt hende mere og mere frem; — det var hende selv i hele sin ødsle, naturfrodige Ungdom; det summede op om Ørene med Livsfriskhed og Nyn, der kom en Fornemmelse af Sommer med lyse Farver. Jovist var hun der! Vildskaben havde hun ikke engang mistet — de opdragende Prestefruer, ikke engang Handelsinstituttet, havde kunnet drive den ud — den var der, bare anderledes, bøjet ind under en vis Rhythme, dæmpet, overvundet af personlig Ynde.

— — — Saaledes som hun nu stod der,

drik og Anton — at de ikke maatte skade hende.

Det gik dog ikke ganske, som Holger havde ventet.

— De saas en Gang om Ugen ved de sædvanlige Familiesammenkomster; noget, der lignede Samlivet fra Barneaarene, blev der ikke af.

— Det forundrede Holger i det første, at de aldrig nogensinde kunde være sammen, de to alene; gik han ud i Spisestuen, medens Irma dækkede Bord, var der nogen, gik han modig efter hende ud i Madboden, saa var der ogsaa nogen, og det var ikke frit for, at han jo gik og ventede paa, at Irma, likesom altid i Barndommens Dage, skulde være den, der resolut maatte foretage sig noget, der kunde muliggjøre andre Situationer.

Hvordan dette anderledes skulde være, derpaa indlod han sig ikke nærmere, men blev gaaende og vente paa Irma som i gamle Dage.

— Men Irma foretog sig ingenting. Han kunde ikke forstaa, hvad hun mente, — mente hun det kanske tilstrækkeligt hele Livet igjennem at se hinanden en Gang om Ugen i Mosgaards Dagligstue sammen med de gamle Mosgaards og Wandels og saa Anton og Fredrik? . . .

— Det var begyndt at gaa op for ham, at det ingen andre var end Anton og Fredrik, der altid var iveau mellem ham og Irma.

Han var tilmode, som var han pludselig vaagnet i en Afgrund. For hvorfor talte hun med disse Mennesker, hvorfor lo hun til dem, hvorfor smilte hun nogensinde, saa de saa det — havde de Ret til det? . . .

Og hvorfor saa hun undertiden paa ham med disse store, mørke Øjne, der brændte under Brynene, de samme Øjne, der havde forfærdet ham, mens han var Barn. Havde hun Ret til det? Hvad truede hun ham med? Havde hun svigtet ham? Saa Livet var altsaa ikke andet? . . .

Alle lagde Merke til, at Holger var blevet mere mørk og indesluttet end før; der blev talt beklagende om det og triumferende.

Fredrik og Anton var sikre paa sin Sejr over deres fælles Medbejler, men vidste endnu ikke, hvem af dem Palmen egentlig tilkom.

Onkelen overlæssede ham med Arbejde, der var hans Universalmiddel næst det at faa et Menneske godt gift.

Det saa ud, som om Irma ingenting merkede; Irma var den Eneste, som det tilsyneladende ikke angik. Hun udførte sit Arbejde paa Kontoret og skjenkede The hver

Aften, fandt paa endel ravgale Ting og fyldte ellers Huset med et Fuglekvidder saa lyst og bekymringsløst, at det virkede foryngende paa hele Husstanden, der gjennemgaaende befandt sig i en fremrykket Alder. Den bedagede Kanarifugl begyndte at synge igjen, og Onkel Mosgaard erklærede, at han havde betenkt sig, han fandt det ikke lenger nødvendigt at pudse op Huset, det var saamen ganske lyst og lunt allikevel.

— Men mellem Holger og de to Sønner udviklede der sig et spændt Forhold, der kulminerede, da Fredrik udover Vaaren, til Moderens usigelige Glæde, fandt paa at ville flytte hjem.

Holger betragtede bare Tanken derom som en Forhaanelse mod Irma, en Forbrydelse, der maatte straffes med Ild fra Himmelen. De var jo næsten ikke til at taale lenger, hverken den ene eller den anden af dem, ikke engang en Gang om Ugen; — det forekom ham, at alting maatte forpestes af deres smudsige Historier, deres Sjofelhed i Tankegangen og deres modbydelige Latter, — og Blodet kunde stige i ham, saa hans Øjne omsløreredes, ved Tanken om, at denne Luft skulde Irma leve i . . . her skulde hun gaa sammen med dem . . .

Og hans Hænder kunde knytte sig som i

Skoledagene, naar det havde lykkedes Kammeraterne at faa ertet ham rigtig sint.

Men til Irma sagde han ikke et Ord. Han havde forgjæves forsøgt sig i alskens besynderlige Udlægninger af hendes Væsen i den sidste Tid. Engang havde han truffet hende ved det lille Sybord i Spisestuen — hun havde været alene og siddet med foldede Hænder ørkesløs over Arbejdet. — Og han var blevet staaende og stirre paa hende med bankende Hjerte: hun havde jo grædt, og hendes Øjne var fulde af Taarer... men saa var hun gaat ud idetsamme og saa han kunde næsten ikke tilgive hende det, for han hørte hende le et Øjeblik efter af fuld Hals sammen med Anton og Fredrik, og han maatte nægte sig den Trøst, at det var paataget, — det var hendes egen, ægte, glade Latter, tynget af ingenting!

— Hvordan kunde hun holde det ud sammen med Anton og Fredrik? Skulde hun ødelægges hun ogsaa og kanske blive ulykkelig? . . . likesom, ak Gud, likesom alle andre! . . .

Holger gik igjen og grublede paa, om Livet var til at leve.

i Trappen i en aldeles graa Kjole, hun Gud forsyne mig aldrig havde havt paa før! . . .
Aa, kjære højstærede sid!« og han trak Holger, der havde rejst sig, venskabelig ned paa Bænken igjen. »Men kanske De heller burde gaa og lægge Dem, ja, jeg siger det aldeles ikke for at være ubehagelig, men det er kanske det bedste for Dem!«

Han saa ham deltagende ind i Ansigtet.
— »Forresten, kan ikke saadant et lidet Mandfolk høre, hvad jeg har at sige, saa gir jeg ikke en sur Sild for ham; for naar man er mellem Kammerater nemlig, saa bør man jo nemlig ikke tale som hjemme i Familiens Skjød; jeg fritager Dem aldeles for at spille bly, mildest talt, det behøver man nemlig ikke, man behøver det aldeles ikke — —«

»Jeg foreslaar, vi trækker os tilbage til Dødsstraffens Afskaffelse,« foreslog Iversen fredelig, idet han afværgede et voldsomt Stød af Holgers Arm, der tildelte Anton en Ørefig.

Der blev et Spektakel, alle fo'r op og talte i Munden paa hinanden saa nær som Holger, der efter at have slynget ud nogle usammenhængende Udbrud var blevet staaende, halv sansesløs af Vrede, ude af Stand til at mæle et Ord mere og forbitret paa sig selv over, at

han for at motivere sin Opførsel i dette Selskab havde kunnet nævne Irmas Navn.

— Pludselig stod Irma i Indgangen og saa paa dem. Ingen lagde Merke til hende. Iversen forsøgte forgjeves at mægle Fred og begyndte saa at snakke om Dødsstraffen, som om der aldrig havde været talt om noget andet.

Anton vilde ikke høre et Ord, men forlangte Slagsmaal og lovede sig selv med en inderlig Ed Satisfaktion.

Fredrik stod paa hans Parti og vendte sig hidsig mod Iversen: »Saadant et Bæst du er til at vrøvle, Dødsstraffen skal netop ikke afskaffes, paastaar jeg, den er god at ha til de Ufordærvede, saadan en rent ud sagt Overdrivelse paa 18 Karats Menneskeværdighed som denne her« — han pegte paa Holger — »men gaa du hjem og læg dig, Gutten min, i Møllergaden 7 og sov ikke paa dine Gjærninger. Og saa,« han løftede Armen kommanderende:

*»Allons enfants,
til Kampens Gny
bag Havens Ly!
allez, allez! . . .«*

— Irma var traadt helt ind. »Nej!« sagde hun og rynkede Brynene; »det blir der ikke noget af!«

Hun tog Holger ved Haanden og trak ham

som om ingenting var paa færde, og intet i hele Verden vedkom dig?»

Irma slog sine Hænder sammen, bøjede sig forover og hviskede leende: »Du er rigtig en grundig Tosk!«

Saa løftede hun Pegefingeren, aldeles som gamle Fru Wandel, og vedblev langsomt docerende: »Fordi der i den hele vide Verden var En, som var den eneste, der kunde gjøre mig lykkelig, men ogsaa den eneste, der kunde gjøre mig rigtig ordentlig ulykkelig — og han maatte da naturligvis komme til Fornuft engang. . . . Forstaar du?»

Hun saa paa ham med et Blik, der beruste ham.

Han svarede i en sagte Henrykkelse noget om, at han var stolt af, at han altsaa var kommet til Fornuft, og at han idetheletaget fandt, han var blevet et bedre Menneske — men hun paastod, at hun kunde ikke høre det.

Han trak hende heftig ind til sig og kysede hende.

Hun rev sig løs, tittede op paa ham og kastede sig igjen ind til hans Bryst.

»Men du kan jo ikke!« hviskede hun drillende, »aldeles ikke, se saadan«

Saa kyssede hun ham og løftede igjen Fingeren. »Det kommer af det, at naar man — elsker, saa lærer man det først, men du

er jo saadan en Klods, som ingenting har lært endda!« . . .

III.

Grosserer Wandel var særdeles fornøjet. Han havde faat Holger gift og med det forønskede Resultat: han var blevet en anden Mand paa Kontoret; for at faa noget større Gage, havde han overtaget det dobbelte Arbejde.

Rigtignok havde det været en betydelig Skuffelse for Grosserer Wandel at erfare, at Irmas hele tilliggende Herlighed bestod i en Sælhundskindskuffert, der var gaat Møl i, og i en antik Lysekrone med manglende Arme. Men Herregud, det fik altsammen være, siden det vigtigste allikevel var opnaat og Holger selv fandt, han var blevet rig.

— Men Grosserer Wandel var ikke lunge om at udfinde, at den omtalte Lysekrone var en tvivlsom Herlighed.

Istedetfor med al Ro og Fatning at sætte den paa Loftet eller forære den til en Antikvitetshandler lod Holger sig begejstre til det rene Vanvid. Den skulde restaureres og hele

Dagligstumøblementet indrettes efter den, hvad der vilde sige det samme som at møblere aldeles over Evne.

Og det var i lang Tid med dybe Rynker i sin Pande, at Onkel Wandel betraadte den omdisputerede Salon, hvis bløde Tepper og milde, forsonlige Farver optændte en fjendtlig Følelse hos ham. At Irma en Aften i Onkelens Nærværelse vovede at tænde Lysene i Kronen, blev betragtet som et voveligt Eksperiment, der kun lykkedes, fordi det var hende.

Selv var de henrykte over denne Salon, der var holdt i en mørk Stil med fine Toner i Stemning og Farve. Holgers kræsne Skjønhedssans var vaagnet med fornyet Begjær. Nu, sammen med Irma, turde han igjen nærme sig det Kunstens Rige, hvis Døre engang var stængt til for ham, og hvorfra han som en forjaget Søn havde holdt sig langt borte. Det skyldte ham Bod, det skulde være skatskyldigt til det Hjem, der vilde holde ham skadesløs for, hvad han havde lidt, — den udødelige Skjønhedsverden maatte afstaa af sine Guder og Mennesker, harmoniske Former stod prægtig mod de dybe Hjørner, hvor Lyset faldt dæmpet — de stod der i lykkelig, hellensk Ro, en Fuldkommenhedens Fred, der fyldte ham

med andagtsfuld Glæde og var for ham et vederkvægende dagligt Brød.

I Irmas Kabinet havde han samlet de Billeder, han holdt mest af. Derinde, hvor Solen skinnede ind mellem Planter, Akvarier og store Fuglebure, hvor det bøjede sig og kvidrede og flygtede omkring, kunde det af Linier og Farver hemmelighedsfuldt fængslede Liv hensætte ham i en urolig-lyksalig Nydelsestilstand, der fyldte hans Sjæl med Kunstnersyner.

Og saa — foruden alt dette — var jo Irma der. Hans Barndoms Forestilling, hans Ungdoms Drøm var blevet til Virkelighed. Hun var kommet med de gode Dage. Hendes Smil lyste saa langt ind i Sjelen, at de fjerneste Skygger derinde løste sig og svandt.

Det forekom ham, at han nu var kommet til at elske alle Mennesker ganske anderledes end før. Han syntes Synd om dem og var ikke langt fra at mene, at de maatte jo omtrentlig være fortabte alle disse Millioner, for hvem Irma ikke var til.

Han kunde ikke se nogen Overdrivelse i, at Onkel Mosgaard gik og fortalte, at den Sommer Irma, og Holger holdt til hos ham, havde hans gamle Urtegaard været forvandlet til Paradisets Have, men at han nu godt

selv forbausedes over, hvad han fik udført, drevet af denne indre Nidkjærhed efter fuldt at fortjene at komme hjem igjen til hende og sit Hjem.

Og hun havde en egen Evne til at forjage al Træthed, saadan som hun kunde tage imod ham, naar han kom: — med de to Smilehuller kigende frem lige ved Mundvigerne og Øjnene kun halvt lysende frem under de store Laag, der laa dækkende, som om der var noget, der ikke maatte forraades.

Og han syntes fremdeles, han aldrig kom paa det rene med, hvorledes det var, Irma saa ud — der var altid noget nyt, et Træk, eller om det bare var en lille Trækning, som han ikke havde set før. Hun havde jo ogsaa et Ansigt, der var Fotografers og Maleres Fortvivlelse; han havde aldeles maattet opgive Haabet om at faa noget ordentligt Billede af hende.

— »Hvad er det nu, du har for iaften?« spurgte han gjerne. Det forekom ham, at der altid var noget nyt, noget, som ingen anden Dødelig kunde have fundet ud.

Og Irma lo ad ham. »Aldeles det samme som igaar! . . . Gad vide, om der i den hele Stad lever et Par saa dydsiret regelmæssige Borgerfolk som vi!«

Hver Søndag holdt man »Skumringstime«. Holger nærrede sterk Tvivl, om der var nogen anden, der vidste, hvad saadan en Skumringstime egentlig kan være værd.

Den havde for de to en hemmelighedsfuld, aldeles uberegnelig Værdi. Den ydede dem Materiale til de forskjelligste Virksomheder. Enten byggede man sin Fremtid, og Stenene føjede sig sammen, — ikke i tørre, geometriske Linier — en lykkelig Fantasi var Arkitekt, og to glade Hjerter overbød hinanden i lunefuld Ornamentering.

— Eller — om det var Fortiden, der lokkede dem tilbage, satte gjerne Irma sig paa en Skammel ved hans Knæ og fortalte deres Barndoms Eventyr, Lisabets og Pers Historier op igjen med Lisabets og Pers Foredrag og Manerer naturtro gjengivet. De holdt begge to af disse Eventyr; det var i deres dunkle, hemmelighedsfuldt lokkende Irgange, de først havde mødtes — der var noget ejendommeligt berusende, noget altid like forfriskende i at liste sig derind igjen.

— »Mennesket trænger til det,« paastod Irma, »det er som et styrkende Bad, og det er ikke mere end lidt af det Hele, det som de kloke Folk kalder Livet og Virkeligheden; der er forkommet noget i det Menneske, der aldrig

fra Tid til anden forøgede Familien — og deri mente hun, ingen kunde fortenke hende.

Der blev almindelig lagt Merke til Holgers forøgede Energi og Arbejdskræfter. Man talte om det og forundrede sig; — der maatte jo have været en Sygelighed, der først nu var overvundet, for hans legemlige Udseende havde ogsaa forandret sig; hans elegante, plastiske Skikkelse var blevet kraftigere at se til og hans meget omtalte klassiske Skjønhed mere mandig end før. Hans Venner glædede sig uegennyttig over at se ham saa vel anbragt paa den rette Hylde. For Ungkarlelivet havde han vist mislige Anlæg, for Ægtestanden afgjorte, at dømme efter, at han omtrent var forsvundet fra Kredsen, hvorfor ogsaa en af den noterede hans Dødsfald og salige Overflyttelse til en anden Verden.

Ogsaa Irma blev adskillig omtalt, heller ikke hende kjendte man igjen; hendes hele Færd og Væsen var blevet anderledes, hendes Stemme mildere, hendes Blik dybere og over hendes hele Maade at være paa en Varme og Finhed, ingen havde fundet hos Irma før. Den inden vide Kredse saa berygtede Vildskab, som tre Prestefruer forgjeves havde anvendt sine Eksperimenter mod, var, om ikke aldeles væk og

anderledes og havde optaget i sig af hinandens Væsensejendommeligheder, i enkelte Tilfælde formelig byttet Egenskaber.

Holger begyndte efter Irmas Mening at blive altfor forvoven og urolig. Han arbejdede for meget og havde Hodet altfor fuldt af dristige Planer. Hun begyndte at blive ængstelig over hans Foretagsomhed. Var det egentlig nødvendigt at bry sig med saa meget, hvorfor trængte Forretningen at udvides, var det vel overlagt alt det der?

»Jeg mener, jeg bliver likesaa betenksom og forsagt af mig, som du engang var,« sagde hun leende til ham en Dag, »det passer vel daarlig med hu Lisabets og 'n Pers Manerer, som Tante Dora bestandig paastod, jeg maatte have lagt mere Vind paa end Artiklerne og Budene ja, og Tante Mosgaard sagde ogsaa, dengang jeg kom, at det var let at merke, hvem der havde lagt den første Grund til min Opdragelse!«

— »Ikke nu lenger,« svarede Holger muntert, »jeg har bare af og til merket inde i Tankegangen din lidt af Pers Slendrian og saa« — han tog hende om Haanden og saa beundrende paa de fine, tilspidsede Fingre — »lidt af Lisabets Haanddrejninger, naar hun

dækkede Kaffebordet — — du ved, du ind-
øvede dem saa trolig . . .«

»Ja, men nu er det bare dig, du, har
du lagt Merke til det? Og Børnene er ogsaa
dig, har du lagt Merke til det? Hu Lisabet
og 'n Per er ude af Sagaen . . .«

»Som om det ikke er dig, der sørger
for, at vi slet ikke kan undvære dem, og ikke
vore Børn heller!«

Han strøg hende over Haaret; — han
syntes aldrig, det havde været saa dunagtig
blødt før, eller havt saadant Farvespil.

Grosserer Wandel havde af flere Grunde
glædet sig, da Holger efter sit Ægteskab om-
fattede Forretningen med større Interesse end
før. Det var ham overmaade nyttigt at have
indvundet en saa betydelig Arbejdskraft særlig
nu — for det stod ikke til at nægte, at Huset
i de sidste Aar var gaat betydeligt tilbage.
Trods al merkantil Dygtighed og den bekjendte
slu Forslagenhed havde han ikke kunnet af-
værge de Rystelser, der fulgte af, at et Par
større Kunder ganske uformodet havde gjort
Fallit, og da saa dertil kom nogle uheldige
Aar med mislykkede Spekulationer, var det

blevet meget vanskeligt for Grosserer Wandel at holde det gaaende.

Da Holger efter sit Ægteskab overtog Posten som Lagerchef med Tantième af Forretningen, havde han allerede merket Uraad, men havde ved klok Forudseenhed og enkelte gode Manøvrer flere Gange saa heldig forandret Sagernes Stilling, at Onkelen pludselig overflyttede hele sin Tillid fra sig selv til Holger og ansaa ham for af Vorherre vidunderlig at være udset til at holde det faldende Hus oppe, indtil der kunde lægges ny, solid Grundvold og Familiens gamle, gode Traditioner igjen blomstre frem.

Og han bevægede ham til at gaa ind som Kompagnon, baade fordi han selv var begyndt at miste Modet, og fordi hans Sygelighed i de sidste Aar havde taget til og undertiden gjort ham arbejdsudygtig.

Da Holger overtog Ledelsen af det gamle Firma, var det med friskt Mod og Fortrøstning; han kjendte endnu ikke til, hvor undergravet det var og hvor umuligt at stanse paa Vejen mod sit Fald. Han frygtede jo nok, at der i de sidste Aar paa Grund af stedse slappere Kontrol havde været mindre nøjagtig Bogførsel, og han tog modig fat for at bringe alt à jour, men under dette Arbejde gjorde han

Opdagelser, der viste ham Forretningens tvivlsomme Stilling. Der indtraf igjen et Par uforudsete Tab, og han ansaa det for det eneste, der stemte med Husets hæderlige Traditioner, straks at meddele Kreditorerne Underretning og indstille sine Betalinger.

Hans Raad blev fulgt; der opnaaedes Akkord paa gunstige Vilkaar, Onklen trak sig tilbage og overtog Bestyrelsen af Enkefru Wandels Landejendom, og vel tilfreds med igjen at have fast Grund under Foden begyndte Holger Forretningen paa ny.

Men Irma var ikke ganske tilfreds.

— »Jeg er aldeles ikke saa henrykt som Onkel Wandel over den passende Beskjeftigelse, du har!« udbrød hun en Dag harmfuldt. »Du slider jo som en Træl!«

Og hun forsøgte forgjeves at indskrænke de lange Arbejdsdage, der stjal saa mange af Nattens Timer.

— Holger forklarede altid, at det var umuligt, Forretningen skulde oparbejdes; og naar hun kom med sine ængstelige Bekymringer for ham, lo han; alting gik jo udmerket. Der var ikke andet ivejen end, at man maatte have den Umage at saa, hvis man senere vilde høste.

— Forresten var han hver Dag i straalende

Humør; ingenting var besværligt lenger som i de sidste Aar, før det gamle Hus ramlede overende. Forretningslokalet var nu flyttet nedover i den anden Ende af Byen; Holger havde faat en anselig lang Vej at gaa, rent udenfor Sporvogns- og al anden Trafik, for de bode fremdeles udenfor Byen i det gule Hus — inde i den hyggelige gamle Have, rent fra andre Mennesker.

Irma havde flere Gange havt Tvivl, om de igrunden havde Raad til at beholde det, men Holger havde aldrig villet høre nogen Hentydning dertil, og hun forstod, at han tenkte som hun: der maatte ikke komme noget og bringe Forstyrrelse i deres lille Jorderig, dette enestaaende gule Hus, der med sine beskyttende Arme favnede om saa megen Fryd, det maatte ikke nogen af alle de Mennesker derude have den ringeste Befatning med.

Hun forstod, at han tenkte som hun: intet Offer vilde være for stort — — men Holger vilde ikke engang høre Tale om noget saadant som, at den lange Vej faldt ham besværlig, eller at han kanske netop paa Grund af dette gule Hus arbejdede med for faa Folk paa Kontoret.

Han vilde ingenting høre — alt var ud-

merket; friske var de jo, store og smaa — og glade!

Irma blev rolig igjen. Og det var jo merkværdigt forresten, hvad Holger kunde faa Tid til, endogsaa nu: Der var ingen Juleaften, uden at jo Juletræet og Julebordene var pynkede med de allerhyggeligste smaa Nisser og andre overnaturlige Skabninger. Hele Personalet fra Lisabets og Pers Historier troppede op ved saadanne Anledninger, paa det nydeligste modellerede i Ler, — til Børnenes skrækblandede Jubel klatrende omkring i Juletræet med Hænderne gramsende om efter Konfekten — eller listelig bestigende Kagefadene for at fylde sine tomme Poser.

Og Irma fik altid Jule- og Nytaarskort med Motiver, der kunde bringe hende til Smil og Taarer paa engang. Det var altid den vidunderlige Bakke mellem Prokurator Bechs og Fru Wandels Ejendomme, taget fra de forskjelligste Sider og i de forskjelligste Belysninger . . . og der var altid en liden Pige med mørke, klare Øjne, lange, fine Ben og en liden lyseblaa, undertiden smudsig Kjole, der lignede Vingerne paa en Sommerfugl.

— Irma kunde undertiden ængstelig spørrende se paa ham. Hun vilde have givet, hun vidste ikke selv hvad, for at være for-

visset om, at det var uden al Bitterhed, han kunde sidde og se, hvor levende Leret føjede sig i hans Haand, eller hvor Farverne fik Magt under hans Pensel.

— Engang vovede hun sig til at spørge ham.

Han holdt netop paa med en vellykket Gjengivelse af Lisabet og saa op paa hende, smilende, som han undertiden kunde smile, paa engang saa straalende og saa overskygget.

»Jo vist er det svært at skifte Guder!«

Det lød i Spøg — men Irma havde faat sin Anelse bekræftet.

Det led henimod Jul. Høsten havde været raa og skarp med stadig Nedbør, og Høststormene syntes ikke at skulle tage Ende.

Holgers Forretning var i god Trivsel; han havde særlig denne Høst været heldig og havde foruden at have faat klaret endel Gjeld ogsaa kunnet sende Onkel Wandel en anselig Understøttelse under Navn af Godtgjørelse for Forretningen, som han jo havde fortsat under samme Firmanavn.

— Doktoren havde travlt og prøvede paa at undslippe.

»Aa Holger, Frue, han er patent, — en prægtig Mand, et Kjernemenneske, vi fallerer alle for ham . . . lidt anstrengt ja, det kommer der af at arbejde som en Hest, . . . men det tar sig nok, tar sig nok . . . ja, skarp Luft? Denne Strækning udover her, den er som Satan, ikke for mine Lunger, Godmorgen, Godmorgen!« — —

Irma blev staaende og se efter ham med et mørkt Blik; derpaa gik hun hen og puttede Recepten paa de styrkende Midler i Kakkelloven.

— Den næste Morgen var det et skarpt Snefog.

Irma kom ud fra Barnekammeret og mødte Holger i Entreen, ferdig til at fare afsted.

»Jeg maa nok skynde mig,« sagde han smilende, da hun tog og holdt om ham. »Jeg har travlt idag . . . en stor Forretning, som skal afsluttes . . .«

»Aa, gaa ikke i dette Vejr?« Hun saa paa ham med et forvildet, stivnet Udtryk.

— »Irma, du maa ikke være saadan, du er for ømtaalig, alting griber for dybt fat i dig!«

»Det har jeg lært af dig det, du!« Hendes

Huslægen blev hentet; han trøstede Irma paa det bedste. Det var Lungebetændelse, adskillig sterk ja, »men vi staar den over, vi staar den naturligvis over!«

»Det var min egen Skyld,« hviskede Holger til hende. »Jeg skulde gjort, som du sagde,« føjede han bedrøvet til, »naar jeg nu blir frisk, skal du nok se, jeg blir anderledes forsigtig — —«

Irma lagde sin Haand paa hans Mund. Han maatte ikke tale; der var indtraadt Feber, som stadig øgede.

— Der gik en Uges Tid. Lægen erklærede, at han havde overstaat Krisis, og gav fremdeles det bedste Haab.

— Irma havde i denne Tid ikke sovet, men gaat omkring og udrettet alle Ting med en Følelse af, at hendes Legeme maatte lystre en fremmed, sælsom Magt, der kunde drive hende til alt.

— Nu laa hun foran hans Seng som forklaret af Henrykkelse.

»Ved du,« hviskede hun, »hvis du var død, var jeg gaat efter dig, for hvad skulde jeg gjøre her lenger? — —«

»Saadant maa du ikke sigel!« Og et langsomt, tankefuldt Smil gled henover hans afmagrede Ansigt.

»Jo,« vedblev hun sagte hulkende, i Ekstase, »hvad skulde jeg gjøre ellers? . . .«

»Du skulde vise, hvor sterkt et Menneske kan være!« sagde han i en fast, sørgmodig Tone. Og han saa paa hende med et Blik i Øjnene, som om han tenkte sig noget ganske andet end hun.

— »Aa nej! Ikke nu!« svarede hun sagte og lo. »Nu har det ingen Nød! . . .«

Og hun sank om ved hans Seng, besvimet af Overanstrengelse.

Men den frydefulde Overbevisning om at have faat ham igjen rejste hende snart op, sterk som før; for nu skulde han passes, nu skulde der hentes Kræfter; der skulde bare Kræfter til.

— Og han nikkede og smilte til hende. »Ja, det er bare det, der skal til!«

Men det varede besynderlig lenge, inden de vilde indfinde sig. Og Holger blev pludselig utaalmelig efter at komme paa Kontoret igjen.

Irma baade ønskede og ikke ønskede det; . . . for det var jo saa velsignet at have ham hjemme hele Dagen.

— Det var allerede ledet over Jul; da kom der igjen nogle slemme Nætter.

Næste Gang Lægen kom, passede Hol-

ger paa et Øjeblik, Irma var ude af Stuen, og kaldte ham hen til sig.

»Pin mig ikke,« sagde han sagte og bestemt, »det er nødvendigt, at jeg faar vide det.«

Lægen frygtede, det kunde være gaat over til Tæring.

»Tak, det var det, jeg vilde vide; der er, som De ved, flere i min Familie død deraf, jeg tror især de forulykkede Kunstnerspirer,« lagde han til med et lidet Smil.

— Siden udover blev han bedre igjen. Saa meget bedre, at han kunde sidde oppe og arbejde.

»Jeg er fornøjet over, at jeg faar mine Ting i saadan Orden,« sagde han en Dag til Lægen, der nu kun sjældent kom.

Irma studsede, over Tonen mere end over Ordene, og over Lægens tause Nik og hurtige Øjekast hen mod hende.

Hun lod som ingenting, talte muntert og spøjte.

— Da det led mod Skumringen, hjalp hun ham tilsengs og gik ind til Børnene en Stund.

Han saa op aandsfraværende, da hun kom ind igjen.

»Er det dig, Gunda?« spurgte han, —

»Du gjør det saa tungt for mig!« tilføjede han sagte, bebrejdende.

Disse Ord brændte hende som Ild. Hun rejste sig hurtig, tørrede Taarerne bort, og et Øjeblik efter bøjede hun sig ned og kyssede ham.

»Se, jeg er jo sterk,« udbrød hun næsten muntert. »Du har lært mig alle Ting, du har ogsaa lært mig at være sterk! — Ved du, Holger, nu er det netop vor Skumringstime, nu lægger jeg lidt i Kaminen, saa det lyser, saadan som du ved, vi vil have det — og saa sætter jeg mig her hos dig, og du fortæller mig alt, hvad du har bestemt!«

— »Det var Ret!« udbrød Holger oplivet. »Nu skal du høre, hvor udmerket jeg har tænkt at ordne det Hele. Du har vel ikke noget imod at holde Pensionat? Jeg ved, det vil gaa for dig, for Irma kan alt. — Havde jeg blot levet, om bare et halvt Aar til, saa kanske du havde sluppet det! — —«

Irma trykkede sin Kind mod hans. »Du slemme, kan du ikke unde mig ogsaa at gjøre lidt? . . . saa arbejder vi jo paa en Maade sammen, forstaar du! . . .«

»Du ved ikke, hvor du gjør mig lykkelig, Irma!« Og han udviklede for hende, hvorledes han vilde faa realiseret sin lille For-

mue, der var tilstrækkelig til at købe et lønnende lidet Hotel garni med fuldstændig Montering og i fuld Gang. Det var netop nu averteret tilsalgs saa fabelagtig billig, — han trode ved et Dødsfald. — Det var et merkeligt Held; for der blev god Tid at ordne det hele for hende.

— — Der blev meget at tale om; han saa langt frem, havde tenkt ud alt, hvad der kunde lette hende, og han satte hende ind i alle mulige Tilfælde, som kunde indtræffe — for at intet skulde komme uforudset . . . laa og ordnede til de mindste Detailler, hvordan de skulde have det — siden. Hun forstod, at han havde siddet her disse Uger og arbejdet for hende til langt ind i Fremtiden.

Han talte munter og smilende, men var tilsidst blevet meget hæs.

»Nu faar du spille lidt for mig, og synge!« hviskede han, »og saa maa du love mig, at du ikke mere skal gaa og græde for det, som ikke kan være anderledes. — Den Stund, der er igjen, er ikke den for kostbar til at anvendes saa slet? . . .«

Hun havde ikke svaret ham noget, men hun havde set paa ham med et lyst, fast Blik, og saa var hun gaat hen og havde sat sig til at synge, en munter Sang, en til — og

det gik jo lystigere jo bedre, — men da han tilsidst bad hende om en af disse andre, han holdt saa meget af, syntes hun, det blev umuligt — ikke til at komme over.

Hendes Ansigt blev unaturlig blegt; hun sad et Minut med lukkede Øjne og sammenpresset Mund.

»Irma?« lød det, uroligt, spørgende.

»Ja Holger, nu synger jeg,« svarede hun blidt, beroligende. »Jeg kom bare ikke rigtig paa det . . . men nu har jeg det!«

Og hun sang.

— Efter et Par Maaneders Tid blev han værre igjen og kunde ikke ligge. Heller ikke taalte han at være oppe mer end en Stund ad Gangen, og hun maatte klæde ham paa flere Gange om Dagen.

Han laa en Dag i Feber og smaasnakke, snart muntert, snart trist.

»Du siger, du ikke kan forstaa det, — jeg forstaar det saa godt,« og hans Tone blev dæmpet, hemmelighedsfuld, »det var min Kjærlighed, som var Skyld i det, — for naar den er slik, at den fylder Livet, da er den altid i Slægt med Døden, du! — og nu har den baaret mig derind! — Har du ikke lagt Merke til det, at naar nogen er helt lykkelig, da er Døden altid i Nærheden? — — og Jorden du, den er jo en eneste stor Grav, . . . har du tenkt over det?«

Han saa paa hende og smilte, men hans Blik var saa tungt, at hun kunde ikke holde det ud, men skyndte sig ind i næste Værelse, opløst i Graad.

— Netop i de Dage vilde han stadig have Musik, og den blev aldrig lystig nok.

»Hvordan er det, du spiller?« spurgte han en Aften utaalmelig. »Det er saa ensomt . . . noget, som gaar og aldrig naar frem . . . noget, som dør! . . . spil noget andet! lange, lyse Lok, som lever!«

— — »Og kom hid og vær lidt munter; ikke saadan! Du ler, men du har jo Vand i Øjnene! Kan du ikke se det selv? . . . Fortel mig noget!«

Og han begyndte selv at fortælle, fik formelige Anfald af Snakkesalighed, men huskede altid fejl.

Irma sad smilende og interesseret og hørte paa ham. Hun havde fundet paa en Maade at glippe med Øjnene, saa Taarerne blev holdt tilbage. Nu havde han altsaa mistet Hukommelsen; hun syntes, hun hørte det første Trin af Døden derudenfor — —

Hun blev saa forpint, at hun halv i Vildelse udbrød: »Nej, Holger, du husker saa galt, du tar jo rent fejl af Tiden, nu skal du høre, hvordan det var . . .«

Hun gøs pludselig ved Tanken, skjønt den nylig var forekommet hende saa fornuftig.

Og hun lagde sig ned igjen, overvældet af Udmattelse, og drømte igjen, og Holger hørte hende le sagte i Drømme:

»For han var jo frisk igjen!! — alt var som før! — De var ude og spaserte, ved Bækken, der hvor de havde gaat saa tidt. Og hun gik og saa paa ham og tenkte det samme, som hun næsten altid havde tenkt, naar de var sammen ude og gik, de to: Aa, hvor er han mageløs, hør, men hvor er han vel pen! —

Og hun lo og han ogsaa; de var saa lykkelige sammen. Og hun sagde til ham: Men, Holger, det er da merkværdigt, hvor du har rettet dig igjen! alle Mennesker gik og sagde, du var saa syg og elendig, at du umulig kunde staa — tenk dig bare, Doktoren sagde selv til mig, at han var vis paa, du maatte dø — og saa nu, nu gaar vi to sammen her igjen! . . . og du er saa sterk som før . . . og saa vakker, saa vakker som du er!

Og hun følte hans Arm omkring sig, kraftig . . . og hun saa ham ind i Øjnene — —«

Da vaagnede hun — og blev liggende i en halv vanvittig Rædsel. Det var mørk Nat, — Holger vilde jo aldrig have Lys — hun hørte ham sagte sukke borte fra Sengen. Var det endda paa Morgensiden, saa kunde man

ingen anden Ting at gjøre . . . men jeg vil se alle Børnene, naar de kommer af Skolen.«

Hun sad og smilte til ham uden et Ord. Hun syntes, han alt var død.

— Da Børnene kom fra Skolen, tog hun først den ældste lille Pige ind.

Barnet kastede sig ned over ham, kyssede ham og brød ud i Graad.

»Hvad fejler der Kirsten?« spurgte han urolig.

»Aa, hun blev vist ræd for, at du ikke skulde have kjendt hende!«

»Jo, mit Barn, men jeg skal sige dig, jeg laa bare og syntes, jeg var paa en lang Rejse!«

Da den lille treaars Gut kom ind, blev han staaende stille med Fingeren paa Munden og de store, mørke Øjne trist heftede paa Faderen.

Holger tog med Anstrengelse en Kage fra Bordet og gav ham. Han tog den, men spiste ikke.

»Hvorfor ser han saa fortenkt ud, den Stakkar; jeg liker ikke, at smaa Børn tenker, du maa se at muntre ham lidt op, Irma; vi maa købe en ny Hest til ham og en Sele med Bjelder paa!«

.

Lægen havde Dagen før, tvertimod Irmas Ønske, sendt en Diakonisse ud til dem; — for det var jo umuligt, den stakkels Fru Wandel kunde holde det ud lenger at være alene; det var allerede paa den 7de Maaned.

— Diakonissen kom nu ind for at rede Sengen.

»Goddag,« Holger rakte Haanden venlig ud. »Saa De vil se til mig! Det var jo pent af Dem; jeg er bange for, at det lenge har været formeget for min stakkars Kone. — Jeg ser, De hører til det røde Kors, de Folk har jeg Tillid til . . . Tror De, De kan rede min Seng? — Det har været saa tungt for min stakkars Kone . . .«

Han stansede; hans Stemme var blevet meget svag.

— — Han var blevet liden og let; hun lagde ham over i Sofaen uden Anstrengelse, medens hun redte Sengen og løftede ham saa hen igjen.

Han saa nedover, ængstelig for, at han ikke straks skulde blive ordentlig tildækket. Saa lagde han sig ned med Haanden under Kinden, sukkede lidt og blev liggende med tungt Aandedræt.

— Hvorfor var der ingen Luft her? Og den uhyggelige Larm . . . Den gjorde saa ondt

i hans Hode! Hvorfor kunde de ikke slukke disse store, røde Ildhjul, der gik saa svimlende rundt og kom like ind paa ham?

Han vilde rejse sig og saa op mod Irma, der sad med hans Hænder i sine.

»Jeg vil, du skal være her!« sagde han ængstelig, i en klagende Tone.

Hun bøjede sig ned og kyssede ham og lagde Puderne varsomt tilrette.

Der kom et Udtryk af Fryd over hans Ansigt.

»Jeg hører, de synger!« hviskede han, »og det skinner i Marmor! . . .«

— Han sank ind i en tung, ubevægelig Dvale.

En Times Tid efter saa han op med et blidt Udtryk, men der var dunkelt for hans Øjne, de havde tabt sin Gjennemsigtighed.

En sidste Trækning — Hodet faldt ned paa Irmas Arm. Og det var forbi.

Det var Begravelsesdagen. Irma var saa svag, at Lægen havde forbudt hende at tage med til Kirkegaarden.

Hun havde bare smilet til Svar; det var

græde saa trøstesløst, naar hun først begyndte,
— saadan i Timevis.

Men hun lærte at blive fornuftig, af Tiden
— og af Holger.

Hun var begyndt at drømme om ham
igjen.

En Nat mødtes de paa den samme Bænk
ved Elven, hvor de plejede at mødes som For-
lovede. Han sad der og ventede, da hun kom,
og smilte mod hende. — Jeg vil sige dig noget,
Irma, sagde han. Her paa denne Bænk skal
jeg komme og møde dig af og til, hvis du
taaler det . . . hvis du vil love mig at være
fornuftig og tage det ganske roligt, saa skal
jeg nok komme og se til dig . . . saadan som jeg
gjorde før, da vi var smaa! Saa tog han hende
om Halsen saadan, som han plejede, og trak
hende ned paa Bænken . . . Men det begyndte
at blive mørkt, enkelte Stjerner kom op, en
for en, og han viste hende dem, som han
plejede: der var Venus i stille Sølvglans og der
Arcturus, rød som Ild . . . Hun sad saa tæt
og trygt op til ham . . . hun følte Kølign-
heden, Natteduggen, — hun bøjede sig og tog
op et Aspeblad, der laa og skjelve sagte paa
det fine Græs, der løftede sig og vokste —
saa hørte hun Lyden af det visne Løv inde i
Lunden; der kom nogen . . .

Og hun vaagnede.

— Irmas elastiske Natur satte Huslægen i Forbauselse; naturligvis var jo Valerianaen god, som han gik og plagede hende med — han havde jo lovet Holger at passe paa hende — men hun maatte allikevel erklæres patent, et Udtryk, der rummede hans højeste Anerkjendelse. — — —

Irma sætter selv ikke megen Pris paa Valerianaflasken; men hun drømmer fremdeles af og til, at hun træffer Holger ved Bænken, og de sidder sammen, og han er som før. Og hun skynder sig ikke lenger ud, om en Fremmed tager op hans Billede, som staar paa Skrivebordet, og spørger, hvem den smukke Mand er. Til Nød kan hun tale lidt om ham — og saa vokser jo Børnene til — et af dem maa være ham . . . Og det er hendes Livs store Mission at bringe Holgers Evner til Udvikling hos noget af Børnene.

Der er gaat flere Aar. Irma Wandels Hotel garni har sterk Søgning. Fru Wandel er en liden fiks Værtinde med det fortræffeligste Humør og et sandt Geni for at overvinde Vanskeligheder.

Hun gaar altid sortklædt og med en liden Kappe over det fyldige Haar — man mener,

at det fra hendes Side er et Forsøg paa at lægge en Dæmper paa det ejendommelig livlige Indtryk, hun giver med sin lille, fine Figur og de lette Bevægelser. Man merker det undertiden, hvor hun arbejder paa at give sig Mine af en vis midalderlig, matronemæssig Værdighed.

Men for dem, der bor der længere Tid, forraader hun sig næsten altid, bare i den Maade, hvorpaa hun ler eller spiller Piano og synger. For undertiden er det, som om ingenting hjælper, som om der er en opgjemt, overdækket Kaadhed, der maa bryde løs, en Livstørst der maa drikke, et Overmaal af Ungdomsmod, der maa styrte sig ud i noget, om det saa bare er en Strøm af Toner.

Men de, der bor i længere Tid, kan ogsaa undertiden faa Mistanke om, at hun kan være i daarligt Humør, og at det ikke altid er Glæden, der synger i hendes Anfald af Lystighed. For det hænder, at hun kan gaa der bleg, med Øjnene tungsindig brændende og et aandsfraværende Blik; men det varer aldrig længe, man har idethele lidt vanskeligt for at forstaa sig paa hende.

— Enkefru Petersen, en Slægtning af Huset Wandel, kom til at bo der en Vinter. Hun led specielt af daarligt Humør, foragtede

alle, der var glade, kunde som Regel ikke fordrage nogen lenger end 14 Dage og kunde ikke forsone sig med Irma Wandels Maade at sørge paa; den, som var en ret Enke, havde efter hendes Mening ganske andre Forpligtelser, og det var hende likefrem en Pine at høre Fru Wandel sætte sig til Pianoet eller høre hende le saa klingende klart som En, der aldeles ikke ved, at der ingenting er at le over.

— »Hvorfor er De begyndt med de Sange?« spurgte hun en Aften — de var netop alene, og hun vilde benytte Anledningen til at give hende en Paamindelse. »Synes De selv, det er morsomt?«

Irma vendte sig rask om mod hende, hun havde merket det lenge, at der skulde komme noget fra den Kant. »Jeg gjør det, fordi det er mig nødvendigt,« sagde hun rolig. »Det kan ikke nytte at sætte sig til, saadan som De gjør — da vilde jeg blive vanvittig, og det har jeg ikke Tid til; naar det kniber for mig, da maa der Liv og Lystighed til, det er den eneste Maade . . . for det vil undertiden blive for tungt for mig, forstaar De, især nu paa Høstsiden . . . det var da, min Mand blev syg!« . . .

Hun støttede Kinden op mod Stoleryggen og saa med et træt Smil ned paa Fru Peter-

. . . . forstaar De, *Salomos*, den er jo bare et lidet Uddrag! . . .

Gud! . . . De ser paa mig, som om De tror, det er en Opera, De ikke har hørt — og det kan saamen gjerne være!«

— Hun rejste sig leende, børstede et Fnug af sin sorte Kjole, rettede paa den lille Enkekappe foran Spejlet og gik ud for at tale med en Fremmed, der var blevet lukket ind.

STILLEBEN.

I.

Der fandtes ikke i hele Byen et saa stateligt Hus som Toldinspektør Engels.

Og skjønt der var mange pene, ganske dannede Mennesker bortigjennem Smaagaderne, var der allikevel ingen, der kunde komme op mod Familien Engel i gammel, aristokratisk Bonitet.

Saalenge nogen vidste at nævne, havde den havt Tilsyn med Toldvæsenet der i Byen, og den ældste Søn, der altid blev Toldinspektør, førte Familienavnet Nobel foran Familienavnet Engel, der saaledes end yderligere blev præciseret at være af bedste Sort.

Men skjønt de forskjellige Medlemmer af Familien altid blev opdragne i fuld Kundskab om, hvem de var, var dog hele Byen enig om, at de foruden at være Engle ogsaa var gode Mennesker, og at denne Familie i over et Aarhundrede havde levet her, var noget, man var

stolt over; det kastede en vis Glans over den ellers lidt tarvelige By.

At denne Glans forekom de fleste saa smuk, var vistnok den solide Formues Skyld; — den gav en vis sympatetisk Respekt, denne aarhundred-gamle Formue, selv om den i Forhold til Byen egentlig kun optraadte som Skatteyder. Man havde fra gammel Tid vænnet sig til at betragte Familien med dens Penge som noget fornemt for sig selv, som det var en Ære bare at have i Nærheden. Og Byens Borgere takkede sin Gud for den store Skatteyder og tragtede ikke efter mere.

At man var enig i at anse dem for saa gode Mennesker, laa egentlig heller ikke i, at de gjorde noget godt — Fattige kom der aldrig nogen af i Inspektørens Kjøkken; Betleri var jo ogsaa forbudt i Loven, og man vidste, at Toldinspektøren var en retfærdig Mand, der ingen Slags Lovstridighed taalte — at man allikevel fandt dem gode, laa snarere i, at de aldrig gjorde nogen noget Fortræd, som den slags Mennesker jo saa nemt kunde, om de vilde — og deri, at de hilste næsten likesaa blidt paa Gadens Madamer og Smaa-jomfruer som paa Grosserernes Frøkener. Det var en velsignet Følelse, syntes man nedover Gaden,

saadan at blive skaaret over en, retfærdig Kam.

Det laa ellers til denne Familie at holde sig for sig selv — det maatte de jo næsten ogsaa — for der var bare nogle ganske faa af Stedets Embedsmænd, der kunde være Tale om at omgaas, og det var kun ved sjeldne Festforanstaltninger, man lod sig se af hele Byen.

Hele Familien havde forresten havt det tilfælles, at den kjendte saa lidet til Verden, særlig det, der var ubehageligt af den.

Generation paa Generation var vokset op i en stille, bugnende Overflod, omsorgsfuldt stængende sig ind fra alt, der kunde ødelægge Stemningen i de vel møblerede Stuer, og der var efterhaanden gaat den over i Blodet en vis, lun Egoisme og en mærkværdig Ubevidsthed om al den Nød, hvoraf Verden er fuld, og hvoraf ogsaa den lille By ejede sin Del.

De unge Frøkener oppe paa Engelgaarden anede saaledes ikke, hvorfor der døde saa mange Børn i Fattighusene paa Nordsiden. De vidste jo nok, der var Fattige til, deres Fader havde lenge siden forklaret dem, hvorfor de maatte betale saa høje Skatter, og deres gamle, kjære Prest havde ofte i sine Præke-

ner nævnt det at være fattig som saa nødvendigt for mange Mennesker for at kunne blive salige.

Og de havde følt sig rigtig vel tilmode ved den Tanke, at det ikke var nødvendigt for alle, og nikkede altid saa mildt til disse Fattige, som ikke kunde taale at have det anderledes.

— Toldinspektør Hans Nobel Engel havde tvertimod Familiens Tradition en Børneflokk paa 6. Der var 5 Døtre og saa Hans Didrik Nobel, der havde fundet paa, at han vilde blive Officer — Toldinspektør kunde han jo godt blive for det, naar han blev gammel engang.

— Det havde vakt endel Uro i Huset, dette Paafund af Hans Didrik.

Ingen Engel havde hidindtil villet være Officer, og Toldinspektøren forment, at det overhovedet ikke stemte med Familiekarak- teren — men da Hans Didrik havde faat Moderen paa sin Side, fandt Toldinspektøren det tilsidst mest passende at give efter, for Fred maatte der allikevel helst være i Huset.

Men Toldinspektør Engel lovede sig selv at være mere agtpaagivende for Fremtiden;

vel var der ikke flere Sønner, men saa var der de 5 Døtre, hvoraf de fleste allerede var i Forlovelsesalderen; og Toldinspektøren forudsaa med Gru alt, hvad der kunde finde for godt at bryde ind i hans Hus i Egenskab af Friere.

Han kunde ikke udstaa den Tanke, at fremmede unge Mænd skulde faa fat i Smaapigernes Bankbøger og med Tiden hans egne sikre Papirer, ikke at tale om saadan Forstyrrelse, den Slags Ting kunde bringe i Huset.

Da vilde det jo et af to være langt bedre for dem ikke at blive gifte.

Og saa kom dertil, at der i det sidste var hændt saa meget, der havde bragt ham ud af den sædvanlige blide Ligevægt: baade var Hans Didrik virkelig kommet paa Krigsskolen — og saa var Fru Engel død Vaaren efter. Det var blot hans Døtre, Gud havde ladet ham beholde, — og han vilde ogsaa beholde dem.

Der blev af og til talt kjærligt oplysende. Han haabede jo nok, at de vidste det selv, hvor heldigt de var stillede, om de endnu ikke fuldt indsaa, hvad det dog var for en Lykke: ingen at trænge til.

Toldinspektøren udtalte altid dette sidste med en ganske særlig Betonning, og der blev heller aldrig forsømt nogen Anledning til at

mistenkeliggjøre de unge Mænd af deres Bekjendtskab.

Men hos de fem unge Piger, hvoraf de ældste allerede ikke lenger var saa unge, dannede der sig lidt efter lidt nogle underlige Forestillinger om unge Mænd: For det ene vilde de absolut have fat i deres Bankbøger — og for det andet gik de der bare og ønskede Livet af deres kjære Fader for siden desto lettere at tage dem til Koner og rumstere aldeles forfærdeligt i det store, vel-forsynede Hus.

Dinah tenkte med Gru paa, hvordan en, hun kjendte, godt kunde finde paa at tage det svære, gamle Sølvservice til hverdags, og Bern-tine var for sin Del overbevist om, at Løjtnant Scheel nok selv vilde have Nøglen til Vinkjelderen. — —

Det kunde aldrig gaa an, det vilde likefrem være at tage Livet af deres Fader, kanske af dem selv med — — der kunde jo hænde saa grulige Ting ude i Verden; — skulde de selv lukke Døren op og tage dem ind i Huset? For det var naturligvis, som deres Fader sagde, alting; de vidste jo, der fandtes ikke et Menneske, der vilde dem saa vel som han, derfor maatte de jo ogsaa være enige med ham.

Men allikevel! — — —

Og hvordan det nu bar til eller ikke — tiltrods for Toldinspektørens Forsigtighed og Smaapigernes egen Forsigtighed kom der dog Friere til Hus, først til Berntine og siden til Dinah.

Det var naturligvis alle de Penges Skyld — derfor tog ogsaa Toldinspektøren hver Gang vedkommende Datter for sig — for det var nødvendigt, ganske nødvendigt, at hun blev klar over, det var Pengene, bare Pengene, de Karer vilde have fat.

Og hverken Berntine eller Dinah kunde sige sin Fader imod; for naar selv deres egen Far kunde se det, maatte det vel være saa, at der ikke var noget ved dem, der kunde behage, — det var bare Pengene.

Og de saa med noget af Faderens Nag paa disse Mænd — — det var dem allikevel saa saart om Hjertet, skjønt det var jo naturligvis meget bedre da ikke at blive gift — men om . . . om de endda havde faat talt med dem selv ialfald! . . . men det var Faderen, der havde taget imod dem og siden gennem Kontorvejen for altid lukket dem ud af det store, velforsynede Hus.

For de to yngste Døtres Vedkommende var det endog lykkedes Toldinspektøren saa aldeles at afværge Faren, at det end ikke ane-

des, at de to Individer, der en hel Vinter figurerede i disse Damers Dag- og Nattedrømme, nogensinde havde betraadt det store, velfor synede Hus's Tærskel.

Mens saa Tiden gik og Aarene vandt sig frem, var man naat til det, at Hans Didrik var bleven Løjtnant og kun sjelden var hjemme; — de Venner, han af og til havde bragt med, blev altsaa ogsaa borte, og hvad andre unge Mænd angik, saa man ikke noget til dem heller mere.

Frøknerne Engel undredes paa, hvor de kunde være blevne af allesammen.

Naar man nu sad i Theatret, kom der aldrig nogen hen mere, og var man i Selskab, var det ganske paafaldende, hvordan man altid kom til at sidde mellem bare Damer.

— For om det nu aldrig saa meget havde sin Rigtighed, hvad Faderen havde sagt, havde det allikevel havt noget eget ved sig at vide, der var nogen, som saa efter dem og kanske holdt lidt af dem . . . der var noget forunderligt ved den Tanke — selv om det bare var Indbildning.

— Det var bare hemmelige Betragtninger dette, hos hver især, der blev aldrig nævnt et saa-

dant Ord dem imellem; det kunde ikke gaat an; — derfor hændte det ikke.

Men hver især prøvede at slaa sig til Ro i sit eget stille Sind; — de vidste jo nok, at Vorherre, naarsomhelst det behagede ham, kunde sende saadanne ædle Mænd, som slet ikke brød sig om Bankbøger, og som Faderen trygt kunde anbetro deres Lykke.

Og saa lenge, til saadant noget hændte, havde man det jo godt og lunt.

Og man levede fornøjet sammen i det store, velforsynede Hus, langt fra Livets Barskhed, uden Følelse af Dagens Byrde og Hede, glædende sig jævnt over hinanden. Og det store, velforsynede Hus med den faste Stok Tjenestefolk blev en Verden, der stadig mere udelukkede den, der var udenfor. Øjne, der lenge ser paa kort Distance, taber Evnen til Langsyn, og Familien Engels Øjne havde set saa kjærligt og stadigt paa hinanden, at hvad der var lenger borte, kun tegnede sig dunkelt.

Og man levede videre Aar efter Aar uden nogen Forandring i nogenting, i uantastet Behold af alle Bankbøger, der trivedes paa det fortræffeligste under Faderens Omsorg.

Kun en eneste Ting var blevet borte for dem — ikke paa en Gang — da kunde man mulig være blevet opmærksom og søgt at redde

noget itide — nej, det var en sagte, umerkelig Gliden ned i det uendelige Dyb af Tid, hvorfra aldrig noget vender tilbage — og det, der blev borte, og som man ikke vidste om, før det var tabt — var Ungdommen.

— Toldinspektøren selv havde lenge været snehvid i Haaret; det havde man ikke tenkt saa meget over, fordi det klædte ham saa vakkert, men da Dinah og Berntine i det sidste var blevet aldeles graa, hvad der slet ikke klædte dem, da kom man rigtignok i Tanker . . . Der blev vist ikke noget af med nogen af disse ædle Mænd, der skulde komme og ikke bryde sig om deres Penge.

Og saa da Hans Didrik omsider blev Kaptejn, tiltrods for mindre gode Kvalifikationer og Brigadens bekjendte sene Avancement — var det jo vitterligt, hvorledes Tiden var gaat.

— Tilsidst var den da ogsaa ledet saa langt, at den gamle Toldinspektør ikke godt kunde leve lenger.

En Aften døde han, mild og rolig, som han havde levet — og den lille By maatte opleve den Tort, at Familien Engel flyttede væk.

Det var Hans Didriks Skyld. Alle var enige i, at det var Hans Didriks Skyld, der ikke vilde blive Toldinspektør efter sin Far.

Foruden nu at faa en Toldinspektør, som slet ikke hørte dem til og af ganske simpel Familie og uden Penge ovenikjøbet, maatte man rolig se paa, at Hans Didrik forlokkede Søstrene til at sælge det prægtige gamle Hus med en hel Del af Indboet, der blev spredt over fremmed Bygd og By — og saa tilsidst finde sig i, at han fik trukket dem med ind til Kristiania.

Det var den nye fordærlige Tid, der stak i Hans Didrik, ødelagde Familiens Traditioner og berøvede den lille By dens største Skatteydere.

Kaptejn Engels Navn blev ikke ledsaget af Velsignelser, naar det blev nævnt af Byens Borgere. Nu kunde alle se, hvor megen Ret den gamle Toldinspektør havde havt i at være mistenksom ligeoverfor Hans Didrik.

De 5 Søstre, der havde ladet sig forlokke, var i Begyndelsen selv forstenede over, hvad de havde gjort.

Men det var Hans Didrik; han var med engang blevet saa kommanderende — og de selv saa viljeløse, overvældede af Sorgen over Faderen . . . som om de aldrig havde tænkt sig, at de engang maatte miste ham. Derfor havde Hans Didrik havt fuldt Raaderum for sine vilde Forflytningsplaner.

Før de næsten selv vidste af det, var de saaledes anbragt i to vakre Lejligheder, i Kristian August Gade og Grottebakken.

Det var netop den 8de September 1878, de var kommet flyttende — allesammen med den samme Følelse af, at alle Mennesker derinde maatte se paa dem og undres, hvorfor de ikke heller var blevet derhjemme i deres eget store Hus i den lille By, hvor de hørte til — og skjønt Hans Didrik forsikrede det, kunde de ikke faa i sit Hode, at ikke alle Mennesker lagde Merke til dem.

Tilrods for Hans Didriks Oplysninger havde de ikke Anelse om, hvor forskjelligt alting anskuedes i denne Verden, og at det, som for dem var den uforglemmelige 8de September i 1878, i Jødernes Synagoge bare et Par Huse ned i Gaden ansaas for den 3dje Tischri i den første Maaned i Aar 5639 . . . eller for kristne og ukristne langs Gader og Stræder blot en af de tusinder forsvindende Hverdage.

De var blevet enige om at dele sig i to Husholdninger, 3 i hver — men nu kom det an paa, hvem af Søstrene skulde have Hans Didrik, som var Kaptejn.

De yngste var likefrem betenkelige: han var saa ganske anderledes end deres blide,

stille Fader, som dog allikevel havde regjeret saa uindskrænket — — —

Men Dinah og Berntine vilde mer end gjerne, for nu, man var blevet lidt vant til ham, var der slet ingen Fare for at blive regjeret af Hans Didrik — — — kommandere lidt maatte man jo næsten have Lov til, naar man var kommen saavidt som til Kaptejn.

II.

— I Strøget deromkring blev man allikevel efterhaanden opmerksom paa de 5 gamle, pyntelige, aldeles ens sortklædte Damer med nøjagtig lige lange Sørgeflor nedad Ryggen, og den rødmusset trivelige Hans Didrik forblev heller ikke uset.

De saa allesammen ud, som de havde det godt, og det havde de naturligvis, — bedre end de kunde havt det alene dernede i den lille By, saa tom efter Faderens Død.

Og da Søstrene fik sundet sig lidt, takkede de ogsaa Hans Didrik, der havde været Skyld i det.

— Nu gik man saa hyggelig indom hinanden.

Naar Dinah og Berntine havde noget til

Middag, som ikke var efter Hans Didriks Smag, gik han bare op til de tre yngste, der gik under Navn af Smaapigerne og bode oppe i Grottebakken.

Og naar Hans Didrik kom saadan paa Formiddagen, vidste altid Smaapigerne, hvad der var ivejen, og da blev der sendt Bud efter noget ekstra.

Hans Didrik var nemlig kommet til at staa højt anskrevet ogsaa hos Smaapigerne; der havde ikke behøvedes noget langt Samliv for at erfare, at der under hans Bisterhed og dominerende Væsen skjulte sig den allermedgjørligste Godmodighed.

De synlige Tegn paa denne Søsterkjærlighed var, — foruden at Hans Didrik jevnt tiltog i Velmagt og tilsidst var bleven en meget omfangsrig Kaptejn — Sofapuder.

Hans Stue straaledede af de nydeligst broderede Puder, der kun havde den Fejl, at der var for mange af dem.

Søstrene blev til Gjengjæld ogsaa skattede, om end paa en noget ublidere Maade. Men de havde jo nu vænnet sig til hans Maner, og at det var noget, der var en Følge af hans Stilling i Samfundet, blev dem end tydeligere ved den Omstændighed, at han altid var værst

til at buldre, naar han nylig havde været paa Eksercitie eller Felttogsøvelser.

Der kunde være noget formelig drabeligt over ham, naar han saadan like var kommen hjem, endnu med Krigsmusiken lydende for Ørerne og Dagenes mandelige Bataljer i friskt Minde — han kunde blive hidsig over ingen Verdens Ting, kalde Søstrene sine onde Engle, tage de silkebroderede Puder og kyle i Kakkelovnsdøren, true med at ville flytte, om de ikke tog væk alt det Pargas, de vilde drukne ham i . . . Og saa kunde han ganske rød i Hodet gaa op til Smaapigerne eller, naar det var rigtig galt, paa Hotel og ligge om Natten for saa ufravigelig næste Morgen at komme hjem igjen med Presenter til hver af dem og igjen med den engleagtigste Mildhed strække sig i sin Gyngestol, mens Dinah hentede hans Tøfler, og Berntine fik travlt med at søge ud den letteste af alle hans med svære Perlesnore belastede Piber.

Og som Dagene gik, og de krigerske Minder blev fjernere, indlulledes Hans Didrik igjen lidt efter lidt i det gamle tilvante med Sofaer fulde af fredelige Puder og rolig lang Middagssovn med Middagsdrømme og Kanarifuglpas-siar.

— Og der gik Aar efter Aar . . . og saa

dengang før; — nu gjorde det saamen ingenting lenger.

Saa kunde det tilsidst blive nødvendigt at anvende Lodtrækning, som da altid blev forestaat af Hans Didrik.

Kom der derimod Besøg af Familien eller Husets gode Venner, blev der helst serveret lune, smaa Diminutiver af Historier, de sidste Dages nye og de gamle Dages gamle frimodig om igjen — alt efter Besøgets Længde.

Gav man sig Tid nok, kom man aldrig derfra uden at være à jour igjen med hele Samlingen, ligegyldigt, hvor mange Gange man havde faat den og atter glemt den.

Noget af det, der regelmæssigst blev fortalt, var det om »den eventuelle Flytning«, som Hans Didrik udtrykte sig.

Hans Didrik fortalte ellers aldrig Historier selv, for der var altid nogen af Søstrene tilstede, der tog Ordet, før Hans Didrik nogen sinde var kommet saalangt som til Tanken, der maa gaa forud for al Handling.

Det var nemlig i de første Aar, efterat de var flyttet ind, at Værten havde gjort nogle »Kruseduller« angaaende Rulleboden og ment, at de maatte ikke indbilde sig, de sad i sit eget Hus.

Det var nu mindre vel overlagt af Værten,

Det kunde kanske synes overflødigt, men var det ikke, for de tre, der skulde have Kufferterne, viste sig aldeles umulige til den Slags Indkjøb.

De havde hørt noget om ildfaste Skabe, og nu vilde de vide, om man ikke heller burde tænke paa den Ting, for det kunde vel sagtens let brænde undervejs.

Men da havde Berntine ogsaa taget Ordet fra dem; Berntine havde altid været vant til det; — desuden gjorde hendes ualmindelig dybe Stemme et vist Indtryk, og Kaptejnen maatte, skjønt det uimodsigeligt var ham, der havde ledet Forhandlingerne og givet de kynigste Vink, døje den Ærgrelse, at Kjøbmanden i det afgjørende Øjeblik vendte sig mod Berntine med sit uforskammede: »Ja, nu faar vi høre, hvad Kommandanten siger.«

Kaptejnen havde trukket i sin stive Officersfip, gaat sin Vej og siden været ordentlig grætt en Stund ved Aftensbordet.

Men Smaapigerne kom da ialfald afsted, om det end ikke blev med ildfaste Skabe.

Men hvordan det var at komme saadan ud i Verden, det vidste rigtignok ikke de hjemme noget om.

Synderlig belært kunde de heller ikke blive af Brevene; Smaapigerne var ikke

og Hans Didrik, da var det blevet endnu umuligere for Bertine at komme over.

Hans Didrik tog alting mere, som det faldt sig: — naar Dinah var død, saa var hun det naturligvis, det var der ikke noget ved at gjøre, men Bertine kunde ikke indse andet, end at det gik grulig galt, alting i Huset, siden Dinah var død.

Det værste var det, at de nu bare var to, netop fordi det aldrig havde hændt før. Det var, som om Savnet af Søsteren havde koncentreret sig om dette Faktum og givet Tallet noget vist afskrækkende. Der maatte ske noget, der maatte komme en til i Huset.

Hans Didrik mente, at naar nu Smaapigerne kom, kunde man jo foretage en anden Fordeling, men Søsteren paastod, at det kunde dog ikke hjælpe noget; det ene af Stederne vilde der allikevel blive to istedetfor tre.

Hans Didrik, der jo nok kunde forstaa, at Sorgen havde gjort Bertine underlig i Hodet, gjorde de taalmodigste Forslag.

Han for sin Del kunde flytte og tage Husholderske, og naar Søstrene saa bode 2 og 2, opnaade man den overraskende Forandring, at man fra 3 og 3 i 2 Hjem forøgedes til 2 og 2 i 3 Hjem.

Tallene slog Bertine, hun fik noget at

tenke paa i flere Dage, men da hun saa endelig var kommet tilbunds i det, opdagede hun, at det var bare Humbug og List af Hans Didrik.

Den utrættelige Hans Didrik kom igjen med Forslag til Rekonstrueringen af deres Tal.

Der kunde anskaffes en Hund . . . eller en Papegøje var der kanske mere Selskab i, — for den kunde lære at snakke saa nydelig, paastod Hans Didrik.

Berntine rystede paa Hodet, men hendes Fantasi begyndte ikke destomindre at arbejde med den eventuelle Hund eller den eventuelle Papegøje, som Hans Didrik kaldte det.

Saa var det en Morgen ved Frokostbordet — Tjenestepigen Netta stod henne ved den kogende Maskine og gav sig saa ualmindelig god Tid med at trække Kaffen.

Kaptejnen var begyndt at kaste bistre Blikke i Retning af hende, uden at det lod til at anfægte. Netta var nemlig efter hans Paastand et gruligt Næb, og hvis hun ikke tillige havde været et saadant Jern til at lave Mad, som hun var, og han ikke regelmæssig om Aftenen havde glemt, hvor gal han havde været paa hende om Morgenen eller om Midt-dagen, naar hun kunde finde paa at vække ham for at faa en Krone til en Fattigmand,

— saa var hun ganske vist bleven jaget for lunge siden.

Og nu hændte det, netop som Berntine var naat saavidt i sine noget uordnede Refleksioner angaaende Papegøjen, at hun var kommet i Taarer over, at saadan som Dinah kunde den dog aldrig komme til at snakke, — at Netta pludselig vender sig rundt og siger med sin aller impertinenteste Stemme: »Over i Kjelderen her har de en bra vanstelt liden Unge!«

Det var aldeles ingen almindelig Underretning — det var et helt Oprør, en Fordømmelse!

Og Netta var gaat ud, — hun vidste, at Kaptejnen gjerne kunde have skudt hende.

Hans Didrik blev hjemme den Formiddag og sad og leste højt for Berntine for at faa hende til at glemme Nettas Hensynsløshed: — som om den stakkels Berntine ikke kunde have nok med sin egen Elendighed uden at skulle trakteres med Portnerens!

Han ledte ud alt det lystigste, der fandtes i Aviserne: Kejserinden af Østerriges Jagtture, amerikanske Ægteskabshistorier og denslags; men han fik ikke Berntine en Smule oplivet — sandt at sige var han det ikke selv heller — ret som det var, dukkede Ansigtet af den blege, lille Gut frem for ham.

Han havde ikke kunnet undgaa at se ham af og til i det lave Kjeldervindu.

Da han saa tilsidst rejste sig for at gaa ud og endnu en Gang hentydede til Papegøjen, svarede Berntine ham Nej med en overraskende Bestemthed; den skrev sig fra, at hun den hele Tid under Lesningen, trods de til-lukkede Øjne, havde set foran sig et lidet, smudsigt Barneansigt.

Da Hans Didrik kom hjem til Middagen, havde Berntine grædt igjen, skjønt hun saa vel vidste, at hun ikke taalte det, og ud paa Eftermiddagen maatte hun gaa tilsengs.

Hvad der mest kunde harme Hans Didrik, var, at Netta saa ganske fornøjet ud og havde den Frækhed at spørge, om hun ikke kunde gaa over med lidt Mad til Gutten.

Om Natten kunde Berntine naturligvis ikke sove — Hans Didrik for den Sags Skyld heller ikke — der var som en Trolddom over Huset, og det var tydeligvis Nettas Skyld altsammen.

Berntine kunde ikke staa op Dagen efter. Hun laa i Feber og kastede sig urolig i Sengen.

Hans Didrik vilde sende Bud efter Doktor.

Berntine rejste sig pludselig op og saa paa ham. »Hans Didrik, det kan ikke hjælpe noget!«

Hans Didrik syntes, det saa saa ængsteligt ud, og bestemte sig til at hente Doktor allikevel.

aabnet for, hvad der under dette Liv var stengt af og glemt efter i hendes Sind.

Havde det været et Liv, alle disse Aar? Nu, som hun laa der visnet og magtesløs, forstod hun det først, hvor gamle de var blevet allesammen, uden at de nogensinde havde ejet Ungdommen eller set, at de stod midt i en Verden, der havde Krav paa dem.

Og Berntine græd over, hvad de selv havde stengt af for sig, alle disse 5 Frøkner Engel: saamegen Lykke og Nød og Fryd og Smerte af det, som hører et Menneske til!

Beslutningen var for Berntine blevet et Gjennembrud . . . en formelig Opdagelse af Livet.

— Da Hans Didrik næste Morgen kom ind, var Berntine rolig og blid som før, men saa medtaget, at der kunde ikke være Tale om at komme op, skjønt hun absolut selv vilde.

Og der gik flere Dage hen, før hun en Morgen til sædvanlig Tid kunde indfinde sig i Spisestuen.

Hans Didrik, der sad ved Frokosten, saa forundret op. Hun havde jo Hat og Kaabe paa. Han kunde ikke forstaa, hvad hun mente med det.

»Jeg skal sige dig, Hans Didrik, jeg kan ikke faa Fred.« . . .

Hun kom ikke lenger; Hans Didrik forsøgte heller ikke at sige noget — han var blevet ganske højtidelig stram at se til.

Hun vilde gaa — — men han tog hende ved Haanden og trak hende med ind i den lille Stue, hvor hun næsten ikke havde været siden Dinahs Død.

Men der inde var der aldeles forandret: en liden Barneseng stod der og en Gyngehest midt paa Gulvet.

Og ved et Bord med Legetøj stod Netta med sit bredeste Smil og stillede op Soldater — og ved Siden af hende, i blaa Jerseydragt, en liden velskabt Fyr, saa alvorlig optaget, at han ikke merkede, der kom nogen.

»Her har du Nr. 3!« udbrød Hans Didrik straalende. »Tenk, han siger, han heder Hans, du, og han er tre Aar, siger han!«

Berntine havde taget Barnet i sine Arme og var blevet staaende taus.

Der sneg sig en varm Fantasi over det gamle Hjerte: »Det var *hendes* Barn! — Livet kunde endnu bruge hende, endnu have noget i Behold for hende af sin Nød og af sin Lykke. Hun vendte sig stille bevæget om til Hans Didrik: »Det blir en Overraskelse for Smaapigerne — en anden end den, vi tenkte paa!«

Men Gutten vilde til Hans Didrik, der

OM THRINE.

(1887)

OM THINE

1891

Thrine var bare en Høne, men ingen almindelig og blev heller ikke behandlet, som om den var det, hvad ogsaa det tyder paa, at den havde faaet et Navn.

Den var af spansk Race, kulsort med blide Øjne og det fineste Benlag. Den var kommen ind en Morgen fra Landet paa en Bondekjærre sammen med endel urolige Kyllinger, der skulde paa Torvet.

Men det skulde nu ikke den; og den forholdt sig ogsaa ganske sindig, indtil den efter Paaskriften paa Kurven, hvori den sad, blev slængt af foran et Billedhuggeratelier.

Da kaglede den noget forskrækket i, »Mester« stak Hodet ud af Vinduet og lo, en af Eleverne kom farende ud, endnu med Leret i den ene Haand — og den blev jublende baaret ind.

Men det var saa langt fra, at Eleverne fik nogen Greje paa, fra hvem den underlige Pre-

sent skrev sig. Mester hørte ikke deres Spørgsmaal — han var blevet staaende midt paa Gulvet og fulgte nysgjerrig Hønens nettede Trippe omkring.

»Den skal hedde Thrine!« sagde pludselig den unge Pige mellem Eleverne. »Den ligner min Søster, og der er noget ved den Høne!«

Maestroen smilte og nikkede til hende, som han undertiden gjorde, naar han overraskedes af hendes ejendommelige Snarhed i Opfatningen, og fra samme Stund blev det fastslaaet i Atelieret, at den underlige Present var den bedste og mest passende, nogen havde kunnet finde paa; især da det var saadant Geni af en Høne, der straks fandt sig tilrette.

For selvsamme Dag havde den nemlig lavet sig Rede lige bagom Mesterens store Gruppe.

Nilsen, en af Eleverne, saa deri en vis Kunstsans og en umiddelbar Første Anerkjendelse af det siden saa berømte Arbejde — Mesteren selv saa ganske rørt ud og fandt sig overbærende i, at den kradsede Leret ned fra det fugtige Fodstykke og ugenert trak hen nogle af hans Klude, og hvad der ellers laa i Nærheden.

»Du fortjener sandelig at hedde Thrine!«

en Hvile i at følge den med Øjnene, naar den med sin melodiske Smaakaglen begyndte at nærme sig Redet og forsigtig vige tilbage ved den mindste Forstyrrelse.

Mesters Øje kunde hvile ganske sympathetisk paa den ved saadanne Anledninger; han ærede det Alvor, hvormed den omfattede sin Opgave; han kunde finde paa at sammenstille sig selv med Hønen, for han kunde selvsingen Forstyrrelse døje, naar han var helt grebet af sit Arbejde — da blev Atelieret stengt endog for Eleverne.

Men saadant kunde naturligvis ikke siges; det vilde blot tage sig latterligt ud, og Mester sagde i det hele taget ikke noget videre, hverken om Thrine eller andet.

Imidlertid syntes det ogsaa at være en stiltiende Overenskomst mellem Eleverne, at hvad der angik Thrine, skulde man beholde for sig selv. Det hændte blot én Gang under et af disse Formiddagsbesøg, som hverken Thrine eller Mester syntes noget videre om, og hvor der faldt nogle spøgende, men ikke helt agtelsesfulde Bemærkninger om Thrine, at der blev givet et kraftigt Indlæg af den unge Pige. Hun kunde ikke taale at høre Hødens Fortræffelighed betvivlet og var paa Vej til at aabenbare dens hele Betydning for Atelieret, da

for Mesters Frise eller for, hvad der gik for sig ude hos Eleverne.

»Stakkars liten Thrine! om du skulde dø! det vilde være det værste af alt! Hvad skal vi gjøre ved dig!« kom det fra Mester med en bekymret Hovedrysten — og alle Eleverne sagde det efter; de vidste ingen Raad.

En Aften kunde den ikke flyve op paa Fiskerpigen, men kom tilsidst op paa Kanten af Mesters Frise. Nilsen skjelve for, at Mester skulde blive rasende den næste Dag, for der var under dens Forsøg faldet ned store Stykker.

Men da Mester kom, sagde han ikke et Ord om Frisen, gav sig ikke engang til at synge, som han ellers plejede, naar han var ærgerlig over noget.

»Det er da sørgeligt med Thrine,« sagde han bare. »Hvad skal vi gjøre ved hende? Mon det ikke var bedst« . . . Han gjorde en energisk Bevægelse med Haanden.

De andre stod tause; de havde forstaat ham — men det var jo umuligt!

Nilsen fo'r hen efter Kognakflasken; han vilde endnu engang prøve med lidt Brændevin.

Den unge Pige stod med taarefyldte Øjne. Det var en Skam, at der aldrig var blevet noget af med at fotografere den; de havde

gaat og snakket om det hele Sommeren — nu var det kanske for sent.

Næste Dag tog Thrine et Par Korn af Mesters Haand og gik straks efter hen og lagde sig paa Redet, stille, uden en Lyd.

Man var spændt i Atelieret; alles Øjne hvilede paa Thrine. Mon hun skulde have overstaat det?

Nilsen begyndte at prise Kognaken, og der var nogen, der begyndte at beruse sig ved Forestillingen om endnu flere Æggedosislag.

Da kom der en svag Piben, og Mester gik helt hen til Dyret og stod og holdt det en Stund.

Saa tog han sin Hat.

»Den har Krampe!« sagde han; »jeg vil ikke se den mer!«

Hans Stemme havde en egen, skarp Betoning; han nikkede til Nilsen, idet han gik.

Og Nilsen forstod ham og vidste, at Mester ikke kunde være lenge borte for den store Frises Skyld. Han sagde ikke et Ord til de andre, men gik ind i det indre Atelier og lukkede Døren efter sig.

Om en Stund kom han ud igjen, lidt blegere end ellers, tog Kognakflasken og Grisen og bad de andre følge med.

Han pegede op i Hjørnet bagom Mesterens store Gruppe.

»Jeg har gravet hende ned der,« sagde han, for hive hende ud som et andet Dyr, det kunde jeg ikke! Lad os saa drikke Gravøl« — han fordelte Resten af Kognaken i nogle smaa, uklare Glas. — »Og saa ofrer vi Grisen!« — Han hev den i Væggen, saa Stykkerne faldt ned i Hjørnet. — »Ære være Thrine!«

De andre syntes ikke, det passede rigtig, hvad Nilsen sagde, — men selv kunde de slet ingenting sige.

Det var saa slemt, at de havde mistet Thrine — og ikke havde faat fotograferet hende heller!

De nærmeste Dage efter kom der mange paa Atelieret, baade af fornemme Landsmænd og rige Udlændinge, for den store Gruppes Ry var begyndt at naa ud i Verden.

Men den unge Kunstner stod saa forunderlig ligegyldig under de kunstforstandige Lovtaler, uden næsten at svare paa de overbærende og smigrende Henvendelser i Anledning af hans Adspredthed. Han kunde jo umulig være bekjendt, at han midt imellem det højfornemme

DEN SYVENDE DAG.

(1888)

Hvilket Held undtagen for Undtagelsen synes der ikke at være i den store Regel, at Horisonten lukker til om dem, der bor trangt, at Øjet afpasses efter, hvad der er at se, og der ingen Vinger vokser ud, hvor der intet Rum er til at flyve. Og deri, at de samme Kræfter, der under større Forhold vilde skabe større Skjebner, ved Naturens elastiske Indordningsevne ogsaa kan finde sig tilro, hvor Livet former sig trangt og smaat.

Hvilken Lykke, at Lykken ikke altid betyder det samme, men for hver eneste en noget tillempet forskjelligt, at den optræder saa lunefuldt smidig, som Regel saa passende antrukken efter Tid og Lejlighed, at den er istand til at indbilde omtrent hvert eneste Menneske, at den er til for ham. Ellers vilde Verden være endnu mindre lykkelig, end den er.

Og der, hvor vi tænker os det, er den ikke

altid — derimod kan vi træffe den paa de urimeligste Steder, baade i sit officielle lysende Kostume og incognito. Den sætter ikke altid Pris paa at optræde standsmæssigt, med et glimrende Følge af Goder; undertiden kommer den ganske alene, kryber ind i mørke, lave Huse, og i Hjerter indenfor en ikke altfor ren og hel Skjorte kan den sænke en Fryd ved Livet, ren og uforfalsket som Dyrets og Plantens.

— Hvorfor det var saa godt at være dernede i Bageriet i Kroken, turde kanske for mange behøve en Forklaring. Bager Vang selv vidste heller ikke synderlig at begrunde det, men at det var et Faktum, turde man ikke modsige, naar man saa hans lysende Ansigt, selv om man for sin egen Del var mest tilbøjelig til at anse Kroken for et Hul, et lovlig lidet Diminutiv af en By.

Det hele bestod nemlig af nogle Klynger Smaahuse langs Elvedrejningen, strød omkring mellem de Sagbrug og Møller, der var deres Ophav. Heller ikke kunde man mer end overse den Flek, hvor man bode; lave Knausser, dækket af Ener og Lyng, stod overalt ivejen og saa nær indpaa, at der trængtes ikke mange Fods Højde for at stænge for Synet.

Der kunde ikke være Tale om at se ud mod det fjerne fra Kroken, og det var kanske en Lykke for dem, som skulde bo der.

— Bageriet laa nederst i Drejningen, hvor Elven grov sig tæt ind under Fjeldet. Dagen var mindst to Timer kortere der end paa den anden Side, desuden sænkede Tagskjegget sig saa sidt nedom de smaa, lave Vinduer, at for Kaptejnsfrøkenen, der bode ovenpaa og holdt Skole, var den sikkert endnu kortere.

Det var et gammelt, faldeferdigt Bindingsværks Hus, som Vang havde kjøbt, da han kom flyttende derop for nogle Aar siden. Det havde været et ualmindeligt Held for ham dette, for han havde netop ikke flere Penge, end der skulde til et saadant Fillehus, og noget var der gaat til Bordklædning ogsaa, da Væggene ellers ikke havde kunnet staa lenger. Det var endda lidt uvist, naar der kom haard Vind.

Men Vang tog sig ingen Bekymring af det; han havde aldrig andet set, end at alting drejed sig til for ham, og ualmindelig heldigt maatte man jo sige, det var med den Bergknatten, som stod lige paa og tog af for Nord — og han havde frejdig givet sig til at bage.

Og det var gaat bra; Huset var blevet staaende, og eftersom der var blevet fler og

fler af Smaahusene omkring, blev der ogsaa mer Brug for Brød; tilsidst kom der Kunder langt ovenfra Gaardene ogsaa, og Vang skrev med stolt Hjerte efter en Ungdomsven af sig, en Bagersvend, der hed Borgesen.

Aaret efter maatte han have endnu en i sin Tjeneste, en til at bære Melsække og kjøre Brød omkring. Det blev en Svenskegut med det højtidelige Navn Emmanuel, som havde maattet finde sig i at blive til »Malle«.

Det gik saa bra, som det kunde, for Vang, for da Kaptejnen oppe i Bygden døde, flyttede Datteren ned til Kroken for at holde Skole og overtog hele den øvre Etage. En bedre Lejer kunde vel ingen faa. Om hvor grulig sikkert hun havde det med sin Livrente omfremt Skolen, havde der været megen Snak mellem Smaafolket der og ikke frit for endel Misundelse heller.

Men nedenunder i Bageriet kjender man ikke til denslags. Naar Vang ser hende gaa ud eller ind, smiler han og nikker; og naar hun møder ham i Trappen og undertiden for at sige noget kan spørge om, hvorledes det staar til, saa ler han:

»Aa Gudskelov, saa godt saa! . . . med mig som med Dem, for har vi det ikke bra her i Kroken?»

som det var, at det ikke engang kunde falde ham ind at ryste af sig Melet.

Og det var ikke for det, at der ikke blev slidt haardt nok dernede. Sent paa Kveld kunde hun derovenfra høre Borgesen sætte Sur, og langt før Dag vækkedes hun regelmæssig af de seks taktfaste Slag, hvormed de fire Hænder emnede hver sit Brød, eller af Raadslagninger om, hvorvidt der skulde drives sterkere eller skyves, Bagerudtryk, der Aar efter Aar var gledet hende lige uforstaaede forbi.

Heller ikke kunde der være saa rart at være just; Ovnsheden brændte i Ryggen, mens Vinterkulden stod ind gennem Vinduer og Vægge, og saa trangt var der, at to vanskelig kunde færdes uden at gaa iver for hinanden.

Men allikevel var der, efter Vangs Mening, ingenting iver andet end, at Ovnen var for liden, saa det blev besværligere, end det behøvede at være, at faa bagt de 1800 Brød, som foruden alle Smaavarer skulde til om Ugen; men saa gjorde jo ikke det heller noget, eftersom det gik saa bra, og de seks Dage klarligen var gjort til at slide i.

Indenfor Bageriet laa en liden Stue med Alkove — der holdt Vangs Kone til med sit Stel, og der faldt ogsaa Arbejde nok de seks Dage og noget til den syvende med. Eli havde

to smaa Børn og gik med det tredie. Det ældste, Vesle-Bent, var tre Aar, liden og lubben og rund som en Hvedebolle og holdt sig for det meste ude i Bageriet mellem Melsækkene.

Men naar Bent endnu mere straalende end de andre er ifærd med at ælte sine Brød, overvinder Frøkenen undertiden sin aristokratiske Frygt for Melet og maa se ind til ham.

Saa hænder det ogsaa, at hun, imponeret af Borgesens Holdning, faar Lyst til at høre ham tale og finder paa noget at spørge om — men Borgesen er noget taus af sig til Hverdags, i Særdeleshed om det er Mandag. Om det nok ellers kan hænde, at han ser sig om efter hendes fine Skikkelse med en Lyst til at vide, hvad hun tenker paa, naar hun med bøjet Hode gaar der alene henad Vejen, saa ejer han, Mandag Morgen især, aldeles ingen Sans for nogenslags selskabelig Udveksling. Men Mandagen er jo ogsaa bekjendt for at være en ualmindelig lej Dag, ligesaa bekjendt som Lørdagen er det for sit ejendommelige Trylleri. Hun kan jo endogsaa merke det paa Vang, at han er noget tuslet af sig.

Undertiden titter hun indom til Eli. Og hun kan ikke værgе sig for en vis Medlidenhed, for Eli er saa ung og saa fint skabt, at det synes ikke at passe for hende, alt det slid, somme Stel med Dyrene ude og Folkene inde.

Fornemmelse, med Øjet lysende vaagent — og siden var Dagene gaat med det vante, tunge Arbejde, i en stille Forventning, til hun gik ind som Kone paa Kroken.

Dernede var der nu heller ikke mindre at gjøre eller mere Tid til at tenke sig om.

Men Eli var ikke af dem, der vidste, at noget kunde være anderledes, end det engang var. Derfor gik Dagene, den ene som den anden, alle seks i et jevnt, fornøjeligt Sub, indtil den syvende, Hviledagen: den store Forskjel for hendes Mand og Borgesen og Malle, en Forskjel saa dominerende stor, at de andre Ugens Dage hver for sig kun syntes beskedent at lægge til sit Tal og sit Udbytte for at gjøre denne syvende mulig.

For Eli var Forskjellen mindre; hun havde det faste daglige Arbejde, men den var allikevel gaat ind i hendes Bevidsthed, Forestillingen om denne fuldstændige Hviledag for de andre, — og den ublandede Tilfredshed, hvormed man hver syvende Morgen vaagnede op til den, den dybe Stilhed ude fra Bageriet — alt, liketil den grundige Morgenvask og Søndagsklæderne, fyldte hende med en egen Fornemmelse, der vagt blandet med Erindringer fra Konfirmationstiden, Bryllupsdagen og en og anden Kirkesøndag frembragte en vis højtidelig Stemning.

Det var, som denne Søndag løftede deres samlede Tilværelse op paa et højere Trin. Vang var saa pen, naar han blev ren og kom i Søndagsklæder, at han var næsten som Brudgom paa nyt, og Borgesen var heller ikke til at kjende igjen, naar han sad der med sort Slips med lang gul Naal i og leste op af sine Bøger eller stod ret op og reklamerede, som Vang forklarede hende, at de kaldte det, naar nogen brugte sit Maal saa vakkert og dertil havde saa meget bogligt i sit Hode som Borgesen.

For hende gik jo naturligvis Formiddagen med Madstellet, naar der ikke netop var Kirkerejse. Der skulde nemlig trakteres, men om Eftermiddagen kom der altid en Stund, hvor der ingenting var at tage sig til.

Da kunde hun med et stille, blødt Drag om Munden sætte sig hen og høre paa Mandfolkene, der gjerne var blevet lidt muntre efter Formiddagsdrammen og nu var kommet saa langt som til Toddyglasset.

Naar det saa blev Aften denne syvende Dag, og man var kommet hjem fra Spankuleraturen, som Vang i sin Søndagsglæde havde døbt den sædvanlige Times Driven om mellem Stuerne, — satte man sig til at spille Dunderbas og Sprøjte, mens man lunt lykkelig fortsatte med Toddyen.

Og som Aftenen gik, steg Stemningen.

Mellem 8 og 10 vilde Borgesen have vakt Forbauselse hos dem, der kun havde set ham de øvrige Ugens Dage. Den tause Mand, fra hvem man i Arbejdsugen ikke hørte stort andet end de energiske 6 Slag, hvormed han formede sine Emner, var paa denne Tid af Aftenen Husets Helt.

Selv Frøkenen ovenpaa kunde med et Smil bøje sig ned mod Gulvet for bedre at høre den fuldlydende Stemme, naar den i rytmisk Flugt skabte Elskovsstemning eller i begejstret Uforstaaelighed tydede Livets Gaader for sine andægtige Tilhørere.

Borgesens Søndagsaften var af en gennemgribende Betydning for hans hele Tilværelse, et Slags Sikkerhedsventil for de 6 Dages opsamlede, overflødige Kraft, og gav en vis Tilfredsstillelse af hans Naturs Higen, der gjorde ham uskadelig og lykkelig.

Den syvende Dags Aften bragte ham hans Livsnydelse, hans Ungdomsglæde, hans Drømmes Virkeliggjørelse, — det, der skabte Ligevægten i ham. I berusende, forløsende Drag drak han Livets Vand af det tarvelige Festbæger, mens han regjerede Verden.

Vang selv, der ellers var adskillig prat-som, takkede altid af, naar Borgesen »var kommen tilhest.«

Det kunde heller ikke nytte andet, for

Borgesens Hest var en vælig Ganger, der bar ham over Bjergene, langt forbi Menneskene, der forekom ham saa tarvelige, at han var i Vildrede med, om det kunde være Umagen værd at vise dem tilrette.

Naar han allikevel gjorde det, var det, fordi han syntes Synd i dem, og han betragtede sin Principal, hans lille vakre Kone og Malle med en vis Medlidenhed, der blev dybere, jo lenger Aftenen skred frem.

Og Vang finder sig med stille Elskværdighed i, at Forholdet mellem Mester og Lærling bliver saa aldeles forrykket; han finder det endogsaa rimeligt, at Borgesen, som ikke siger noget hele Ugen igjennem, maa have Lov til at snakke nu.

Forresten træffer det sig ogsaa saa heldigt, at Vang, der ellers i Ugen nok plejer at lade høre fra sig, udover Søndagsaftenen synker hen i en stille Lyksalighed.

Han har ikke det fjerneste Begreb om andet, end om, hvor godt det er at være til. Luften i Stuen er kommet i en ejendommelig Vibration, det glimter som Rim, Lampestraaerne ligger som lange Guldnaale . . . han griber af en sød Lykkefølelse, det kommer over ham som en Trolddom: han blir forelsket, stadig som fra nyt af, i Eli, der sidder

Frøkenen sukker og vil gaa videre, men stanser igjen, for Borgesen, — — det var saa merkværdigt med Borgesen om Søndagen!

Naar hun om Formiddagen kunde møde ham udenfor, havde undertiden den Bemærkning paatrængt sig hende, at det var med Borgesen som med andre af hans Stand: de kan imponere i sin Arbejdsdragt, men aldrig i Søndagsklæder; hun syntes altid, de sad saa underligt upaaklædt om dem, som om de ikke hørte hjemme der.

Men saadan som Borgesen stod derinde nu og strøg tilbage det prægtige, krøllede Haar, der ellers var saa godt gjemt under Bagerhuen, var han igjen en helt anden.

Og hun var blevet staaende et Øjeblik for at se ham med højt løftet Hode og skinnende Øjne like i Lyset af den lille Lampe. Hun kunde umuligt have kjendt ham igjen.

Og saa at høre ham deklamere af »Tra-viata« med dyb, blød Stemme . . . Ord, som kom med Minder! — —

Tilslidst havde hun listet sig op af Trap-pen, medens der efter hende lød med indtrængende Betoning fra Borgesen:

Säg, o säg, hvad Trolldomsord
ryckt dit hjerta och din håg?

— Og hun var kommet ind og havde sat sig ned, og saa var hun blevet siddende — hun ogsaa.

Der var saa lydt i det gamle Hus. Frøkenen og hendes Pige blev delagtig i det hele dernedefra. Ord og Toner steg med en vis Fortrolighed op gennem det utætte Gulv sammen med Osen af det stegte Fedt og Lugten af Drammer og Toddy.

Alt er der kommet som en Mundsmag af, endogsaa af den lykkelige Stemning; noget afdæmpet og afpasset for finere Nerver er den naat op og har med smittende Magt listet noget af den syvende Dags Glæde ind baade hos Frøkenen og endogsaa tvertimod hendes egen Vilje hos Maren, der for sin Samvittigheds Skyld nødig vil være bekendt, hvor bedaaret hun er af Borgesen.

Og selv Spurvene under Tagskjegget synes at være med i Laget. Der er Uro i Rederne, og Ungspurven finder paa at kvidre, skjønt det er aldeles i Utide.

Men at Frøkenen ikke skulde have noget tilaften, oprører Maren. Frøkenen kunde jo ikke bo her i dette Ninive, hvor Djevelen gjorde Anfald hver eneste Søndag og tog Madlysten, for hun havde heller ingen. Hun vilde ønske, Vorherre vilde sende en Jonas, der kunde sætte en Stopper for det hele.

Men deri er ikke hendes Frøken enig med hende.

Hun sidder og lytter og stryger sin Kat

Da flytter han sig endnu nærmere og ser uimodstaaelig bedende paa hende. »Eli, vil du fornødre dig til at svare mig, saa var det godt, hvis jeg ikke skulde være saa uheldig at fornærme dig, for jeg har ikke stort Kjendskab til din Stilling! . . .«

Da blir Eli ganske rød og ler. »Du er rigtig en net Slags Fyr!« siger hun, »nu skal du komme og lægge dig!«

Og hun gaar hen med Barnet, og siden henter hun ham, for hun vil ikke have ham til at sidde oppe lenger, siden der kommer en Mandag Morgen efter.

Forresten er hun saa glad over det, at de drikker sig aldrig mere end paa en passelig pen liden Kant nogen af dem, derfor er hun ogsaa med til at sørge for lidt til Oplivelse den Dag, som jo kan være til Glæde for dem allesammen.

Og saa spørger hun Borgesen, før hun gaar, om han ikke synes, han kan være ferdig.

Men Borgesen er aldrig ferdig; han bliver stadig alene igjen med Malle. Men han merker ikke, at der ikke er flere end Malle, for Malle er saa god som ti, naar han er i Ekstase, og det er han hver eneste Søndagskveld over Borgesen.

Der er flere, som har lagt Merke til, hvor lenge det varer udover Søndagskvelden, før

Lyset bliver slukket i Bagergaarden, men det er bare Malle, som ved, at det aldrig bliver slukket, men at Lampen brænder saalenge, den kan, og siden osrer en Stund og gaar ud.

— Men det er derfor slet ikke sagt, at Borgesen er ferdig; det bliver han først, naar han ikke husker to rimede Linjer mer og har faat forklaret Malle, hvad han mener med Samfundsreform.

Undertiden afslutter han ogsaa med et Foredrag; han vil redde Menneskene, før han gaar ud og sætter Sur. Og det generer ham ikke, at det bare er Malle, der hører til; han er tvertimod uhyre tilfreds med Malle som Tilhører; thi Malle siger ja, hver Gang Borgesen venter det af ham, hvad der tit gaar paa, da Foredragets Form oftest er Spørgsmaal, der skal bekræftes.

Og Malle siger ja og vrider sig i Latter og siger ja i stille Jubel til alle Borgesens Forslag, især det, der gaar ud paa at helbrede Menneskeheden for den skadelige Tilbøjelighed til at drikke for meget, som særlig paa denne Tid af Aftenen bringer Borgesen i en saa blandet Stemning af Vrede og Medfølelse, at han undertiden ikke hører, om Bagerhanen finder paa at gale, og Klokken slaar tolv, saa Malle maa til og minde ham om, at det er Tid

at sætte Suren, der danner Dagens regelmæssige Afslutning.

— Og Borgesen retter sig, stryger sig over Panden og det kraftige, rødbrune Skjæg, ser paa Malle med dybe, gnistrende Øjne og prøver at samle sig.

Jo, nu er han ferdig!

Og Mandagen, den ubelejligste af alle Ugens Dage, gaar op for hans Bevidsthed, kommer ham like ind paa Livet — og han gaar med stor, stille Fatning, endnu med noget af Foredragets sterke Stemning over sig, ind og sætter Sur.

Ovenpaa hos Frøkenen bliver man heller ikke ferdig, før Borgesen faar sat sin Sur.

Hun sidder oppe endnu, alene med sin Kat. Udover den sene Aften er hun kommet til at anstille Betragtninger, ikke alle gode.

Thi hun hører ikke til de lykkelige af Krokens Beboere, der ikke ved og ikke trænger Verden større, end den er derinde langs Elvedrejningen.

Hun er Undtagelsen paa Stedet, den, der har været udenfor, og det har faldet hende vanskeligt at lade sig lukke inde de mange Aar, først derhjemme og siden her . . . skjønt hvad vil hun egentlig nu mer, nu som Ungdommen er gaat?

Og hun falder hen i Tanker over, hvor overmodig denne Ungdom var.

Nu kan hun ikke fatte det, hvordan den turde tro saa sikkert paa sin Lykke —, men der er kanske en Lykke i det ogsaa for alle dem, til hvem den aldrig kommer: at der dog har været en Tid, hvor de har ventet paa den.

Men var den saa værd at leve for, denne Illusion?

— De falder hende tunge, Tankerne, som hun sidder der alene, forladt af alle, undtagen sin Kat, forladt selv af Illusionen, mer end forladt af Lykken, fordi den end ikke har været hos hende.

Der paakommer hende en Lyst til at gaa nedenunder, hvor den holder saa trolig tilhuse uden nogen Gang at umage sig op af Trappen.

Om hun gik derned og fordrede sin Del! Sæt, om hun gjorde det!

Hun smiler svagt, medens Katten likesom opmuntrende stryger sig langs hendes Kjoleærme og frembringer i Mørket elektriske Funker.

Hun stirrer fremfor sig med en isnende Bevidsthed om, at hun ejer ikke disse naive, fordringsløse Menneskers Evne til Glæde; hun forekommer sig selv som et Fallitbo med sine store, forhungrede Fordringer.

Og de dernede, som saa let, uden al Anstrengelse, vinder Lykken ud af sine smaa, tunge Forhold, — de forekommer hende saa uendelig meget mere menneskelige end hun selv.

Og hun græder over sit Ungdomsliv ude i den Verden, hvor hun har mistet Evnen til at leve, en Evne, som de tarvelige Mennesker omkring hende ejer sammen med Planten og Dyret.

Det, der skiller hende fra dem, Dannelsen, var det den, der havde berøvet hende den og til Vederlag skjænket hende sit Surrogat, Evnen til at vegetere?

For hun sad udenfor — hun var ikke med. Og allikevel var hun ikke ferdig.

Hun stryger sin Kat, der med et tilfreds Hjerte sover ind, hun lytter med noget af en Lidenskab til Borgesens sidste, taagede Forklaringer — hun vil lære af disse Mennesker at finde igjen, hvad der er tabt, vil aflure dem Hemmeligheden.

Det er saa sent allerede, at ingen andre end Borgen taler, og hun lytter til den dybe, sikre Stemme; — der er en Ungdomsglæde, en tændende Magt i den . . . og Illusionerne stiger igjen — hvordan kunde hun ogsaa nogen Gang tænke sig, at hun kunde undvære dem . . . nødvendige som Virkeligheden, uadskillelige fra den, — for hvormeget af den er Virkelighed, hvormeget Illusion? Og Lykken? Hvor mange Procent Virkelighed, hvormange Illusion?

Der stiger langsomt Forestillinger, der bringer de trætte Nerver til Ro; Visioner, fine, uudsigelige, der gjengiver Sjælen sin Elasticitet — og

den tør sige sig selv, at aldrig er noget for sent.

Hun lukker sine Øjne — der er en hellig-festlig Stilhed i Stuen, den syvende Dags hvilende Glæde har sneget sig ind over et Hjerte, der var gaat træt og havde tabt Modet

Og det paa lunge uoplevede hænder. Frøkenen drømmer ikke om igjen de gamle, falmede Drømme, men noget med spirende Livsmulighed, noget med Magt og Vilje i.

Hun kan ikke lenger skjelne Borgesens Stemme; den er sunket ned i en lav, inderlig Klang, idet han forelægger Malle de sidste Midler til Menneskeracens Forædling.

Hun lægger sin Kat fra sig, gaar ud og ser efter Ilden i Kjøkkenet, hvor Maren sover tungt og drømmer om Ninive og finder sig vel der — gaar saa sagte ind igjen og tilsengs.

Og der bliver Nat tilsidst ogsaa der, et højtideligt Mørke, nogle Timers dyb Fred, hvori man drømmer sine Søndagsdrømme, medens man sover sig ind i Slidet igjen.

Derer ganske stille overalt — ind under Tag-skjægget hos Spurvenerne og indenfor hos Frøkenen.

Den eneste Lyd, der høres, om der var nogen til at høre, kommer nedenfra: en svag, regelmæssig, uhyre fredelig Lyd — det er Borgesen, der hviler ud efter den syvende Dag.

